

Notulen raadsvergadering

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 15 juni 2023

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 15 juni 2023 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 8

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 11.47 uur tot 11.50 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren

Tegenwoordig zijn 43 leden, namelijk: de heer T.S.J. Coşkun, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer M. Verhoef, de heer B. van Drunen, mevrouw M.S. Abrahamse, de heer A.R. Oostdijk, de heer E.P.J. Verweij, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer N. Akhatab, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer D.J. van Dommelen, de heer S. Ceulemans, mevrouw I. van Wifferen, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw J.M. Nunnely, mevrouw I. Coenradie, de heer S.J.C. Becker, de heer T. de Haan, de heer B. van Schaik, de heer T. Roskam, de heer T.J. Vonk, de heer R. Moti, mevrouw J. Bokhove, mevrouw S. van de Peppel, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer R.T.J. van der Velden, mevrouw S. Reitema, de heer G.J. Engberts, mevrouw D. Yildirim, de heer J.M.D. de Waard, de heer F. Elbay, mevrouw I. Elfilali, mevrouw A. Kockelkoren, de heer S.M. Bonte, mevrouw L.S. Vlieger, de heer M.H. Biljoen, de heer T. Kind, mevrouw D.A. van Groningen, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, mevrouw M.S.S. de Jong en de heer S. Soytekin

Afwezig zijn 2 leden, namelijk: mevrouw V.A. Bruin, en mevrouw M.M. Vlasblom

Namens het college zijn tegenwoordig de heer R.A.C.J. Simons, de heer M.J.W. Struijvenberg

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 11.50 tot 11.55 is waargenomen door de heer A.C. de Bondt

1 *Opening en mededelingen*

De **VOORZITTER**. Goedemorgen, ik open de vergadering van vandaag en heet u allen van harte welkom. Ook welkom aan onze gasten van vandaag op de publieke tribune, de pers en in het bijzonder hartelijk welkom aan Martine Koedijk, onze accountant, voor iedereen daar gezeten. Welkom ook aan degenen die vanaf een afstand deze raadsvergadering volgen. Ik heb een aantal berichten van verhindering ontvangen. Mevrouw Vlasblom is verhinderd wegens ziekte. Zij heeft zich de afgelopen dagen ook op social media als zodanig gemanifesteerd. Mevrouw Bruin is afwezig, mevrouw Nunnely is vanmiddag tussen 15.30 uur en 17.00 uur afwezig en de heer De Haan van 15.30 uur tot 17.30 uur. Wethouder Karremans verdedigt onze belangen in Den Haag hedenochtend tot 12.30 uur. Zijn ondersteuning zal eventuele vragen in zijn richting bijhouden opdat hij voldoende ingesproken is om eventuele vragen later vandaag te kunnen beantwoorden. Ik hoop niet dat er een avondvergadering is, want anders zult u het vanavond zonder mij moeten doen, omdat ik betrokken ben bij de installatie van de burgemeester van Barendrecht. Maar de hoop is dacht ik dat wij een dagvergadering hebben.

2. *Vaststelling van de agenda voor de buitengewone raadsvergadering van 15 juni 2023*

De **VOORZITTER**. Ik ben met u toe aan de vaststelling van de agenda voor de vergadering van heden, 15 juni. De gehele vergadering staat in het teken van de verantwoording over het voorgaande jaar, 2022. De gespreksvolgorde is zoals altijd te doen gebruikelijk bij deze onderwerpen. Wij krijgen eerst de voorzitter van de COR. Dan krijgt u een kleine reflectie van de zijde van het college door de wethouders Simons en Struijvenberg en dan krijgen we het reguliere debat, wisselend tussen oppositie en coalitie zoals te doen gebruikelijk. Eerst GroenLinks, dan Leefbaar Rotterdam, PvdA, VVD, Volt, D66, Partij voor de Dieren, DENK, BIJ1, 50PLUS, ChristenUnie, SP, CDA en Forum voor Democratie en daaropvolgend het college. Afhankelijk van de dynamiek van de vergadering begint het college mogelijk met de beantwoording na de lunchpauze. De spreektijd voor vandaag zoals die verdeeld gaat worden op de klok is drie uur. Ik neem aan dat dat uw instemming heeft. Dat is het geval. Aansluitend aan het debat over de jaarstukken 2022 is er een stemvenster waarbij u besluiten neemt over de jaarrekening en de jaarstukken 2022 en de aanbevelingen van de COR. Ik verzoek u dan ook de afwezige raadsleden binnen uw fracties erop attent te maken dat het stemvenster aansluitend aan het raadsdebat zal plaatsvinden, opdat er ook geen ongelukken gebeuren. Mijn verwachting is dat wij rond 12.45 uur een lunchpauze zullen hebben en de lunch zal geserveerd worden op de plekken die bij u bekend zijn. Voor vanavond is niet voorzien in een warme maaltijd, dus mocht u toch nog een warme maaltijd nodig hebben in deze omgeving dan wordt u verzocht dat zelf te regelen.

3. *Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 22 en 23*

De **VOORZITTER**. Ik heb mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst van het jaar 2023, de weken 22 en 23. Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijze van afdoening? Eenmaal andermaal, dat is het geval. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik heb een punt van orde over iets waarvan ik denk dat het in de ingekomen stukken had kunnen zitten, dus ik doe het even hier. De wethouder Haven was vorige week niet aanwezig bij de behandeling van de jaarstukken, er was ook geen vervanging. Mijn twee vragen die ik aan de wethouder had, zijn van tevoren opgestuurd. Vervolgens zijn ze niet te vinden in de veegbrief die we eergisteravond hebben gekregen, dus een dag voor de commissie. Mijn beantwoording stond daar niet tussen, mijn vragen stonden daar gewoon niet tussen. De wethouder had wel de mogelijkheid om een aantal van de antwoorden voor te lezen, dus de beantwoording had hij. Hij had vervolgens beloofd die naar mij op te sturen. Ik heb ze vanochtend 9.15 uur gekregen. We hebben nu het debat. Hoe kan dit gebeuren, hoe kan ik mijn werk zo doen en hoe serieus neemt de wethouder dit? Ik vind dit onbehoorlijk.

De **VOORZITTER**. Ik weet het niet, ik moet het aan de wethouder vragen. Wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, dank u voorzitter. Vorige week was ik inderdaad afwezig bij de commissie. Wethouder Zeegers heeft toen ook op het gebied van de energietransitie in de haven volgens mij ook een aantal vragen beantwoord. De vragen die open zijn blijven staan worden in een brief gezet. U heeft aanvullend op afgelopen vrijdag nog vragen gesteld. Die hebben wij, ja?

De **VOORZITTER**. U bent aan het woord, u maakt dit verhaal af.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Oké, en dat is door een miscommunicatie van de ambtenaren uiteindelijk niet in de definitieve brief gekomen. Maar de vragen die u had heb ik gisteren in de commissie beantwoord. Dus ik denk, onze ambtenaren maken soms ook een fout. Het is natuurlijk spijtig dat die vragen niet zijn meegekomen. Het was allemaal heel korte termijn. Volgens mij heb ik gisteravond uw vragen beantwoord en heeft u vanochtend om 9.15 uur antwoord gehad op uw twee vragen die openstonden, die ik nogmaals ook gisteravond al heb beantwoord. Dus ik denk, ja, iedereen heeft zijn best gedaan en onze ambtenaren mogen wat mij betreft ook een keer een foutje maken. Dat kan nu eenmaal gebeuren in zo'n hectische periode, dus dat wil ik er gewoon even over zeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, de wethouder neemt hier compleet geen verantwoordelijkheid, terwijl hij de wethouder is die hier over gaat. De vragen heb ik gesteld tijdens de commissie vorige week, dus die had hij prima terug kunnen kijken. Daarna heb ik ze op tijd opgestuurd. De wethouder was in de veronderstelling dat hij gisteravond de antwoorden heeft gegeven. Dat heeft hij niet gedaan. Hij heeft een klein stukje voorgelezen en gezegd: de rest stuur ik op. En dat heb ik vanochtend om 9.15 uur gekregen. Als hij dat de normale gang van zaken vindt, dan moeten we het daarover hebben.

De **VOORZITTER**. Het is een ordepunt. Het punt is gemaakt. Volgens mij kunnen we nu verder.

4. VERANTWOORDINGSDEBAT

- 4.1 *Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de jaarstukken 2022 en het rapport van de commissie tot onderzoek van de rekening*
- 4.2 *Het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2022, inclusief de baten en lasten per programma, de baten en lasten per taakveld en de bestemming van het rekeningresultaat*
- 4.3 *Het voorstel tot vaststelling van de aanbevelingen van de commissie tot onderzoek van de rekening naar aanleiding van de jaarrekening 2022*

De **VOORZITTER**. Dan beginnen we nu aan het verantwoordingsdebat. Ik geef graag als eerste het woord aan de voorzitter van de COR in technische tijd. Mijnheer Biljoen, u heeft het woord.

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, leden van de raad, kijkers op de publieke tribune, pers, en de mensen die thuis aan het kijken zijn. De afstand waarmee je dingen bekijkt, bepaalt wat je ziet. Als voorzitter van de commissie tot onderzoek van de rekening, de COR, is het mij een genoegen om vandaag af te trappen bij het verantwoordingsdebat over de jaarstukken van 2022. Tijdens dit verantwoordingsdebat verantwoordt het voltallige college zich over het gevoerde beleid van 2022. Maar voordat we daarmee beginnen, wil ik u graag meenemen naar het advies dat de COR u graag meegeeft bij de bespreking van de jaarstukken. Want de jaarstukken zijn belangrijk voor de gemeenteraad bij het uitoefenen van zijn controlerende taak. Slechts drie dagen later dan gepland, maar op 26 april, heeft de gemeente Rotterdam in het accountantsverslag een goedkeurende verklaring van onze accountant Martine Koedijk en haar collega's van PWC mogen ontvangen. Dit voor de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid, waarbij de rechtmatigheidsverklaring dit jaar voor het laatst door de accountant is gegeven. Vanaf volgend jaar ligt deze verantwoordelijkheid bij het college en wordt dat nog wel getoetst door de accountant. Naar aanleiding van het accountantsverslag

en de jaarstukken heeft de COR vier verantwoordingsgesprekken gehouden met wethouder Buijt, wethouder Zeegers, wethouder Karremans en wethouder Struijvenberg. En waar het accountantsverslag zich toespitst op getrouwheid en rechtmatigheid spitsten deze gesprekken zich toe op het financieel beheer, de manier van sturen en in control zijn. De COR heeft haar bevindingen over de jaarstukken, haar financial audit report en verantwoordingsgesprek gepresenteerd in een rapport. U, en ook voor de kijkers die online kijken, kunt het rapport bij de stukken van vandaag terugvinden. Tijdens de commissiebehandelingen van de jaarstukken op 7 en 8 juni jl. heeft een lid van de COR bij aanvang van de bespreking een korte toelichting gegeven op het rapport en de raadscommissies meegenomen in een advies van de COR aan de betreffende commissie. De COR onderzoekt op deze wijze namens de gemeenteraad de jaarrekening op getrouwheid, rechtmatigheid en financieel beheer en brengt daarover dus dat advies uit aan de gemeenteraad. De COR komt tot de conclusie dat de jaarrekening die voorligt met kennisneming van het oordeel van de externe accountant en het advies en de aanbevelingen van de COR kan worden vastgesteld. Met het vaststellen van de jaarrekening door de gemeenteraad wordt door de leden van het college decharge verleend ten aanzien van het gevoerde financieel beheer over het afgelopen jaar 2022, onder voorbehoud van later in rechten gebleken onrechtmatigheden. De COR constateert dat de financiële positie van de gemeente goed is, maar ook dat de begroting en de financiële positie van de gemeente op diverse plaatsen onder druk staat en dat dit deze collegeperiode veel aandacht verdient. Natuurlijk heeft u allemaal het COR-rapport gelezen en het rapport van de accountant. In het rapport presenteert de COR vijf aanbevelingen. De gemeenteraad wordt geadviseerd deze aanbevelingen over te nemen en over de aanbevelingen wil ik u het volgende meegeven. Het functioneren van de eerste lijn. Heroverweeg een tussentijdse afsluiting, een hard closure, en daarmee het verantwoordelijkheidsgevoel weer bij de eerste lijn. De afdelingen en directies te krijgen in de gehele organisatie in de P&C-cyclus. Grondexploitaties. Het risicoprofiel van de grondexploitaties is verhoogd en de behoefte aan extra middelen aanstaande. Het rendement in bijvoorbeeld het aantal woningen is onduidelijk. Zorg voor een kader in prijzen, tijd en aantallen en de relatie met financiële instrumenten in het aanstaande grondbeleid. Grip op financiën. Het voorspellende vermogen en daarmee de grip op financiën moet worden vergroot. De COR adviseert hierbij ook om in concepttraadsbesluiten duidelijker aan te geven wat de financiële consequentie is en wat hierdoor in de begroting verandert. Krapte op de arbeidsmarkt. Een veelgebruikt argument voor afwijkingen is het tekort aan arbeidskrachten. Denk na hoe deze zaken anders georganiseerd kunnen worden. Structurele middelen voor structurele lasten. Als tekorten op structurele lasten uit eenmalige middelen worden bekostigd, drogen de reserves op. De COR adviseert om het college opdracht te geven om bij de begroting van 2024 per raadsprogramma inzichtelijk te maken waar knelpunten verwacht worden in de meerjarenbegroting en welke afwegingen de gemeenteraad daarbij kan maken. Voor dit verantwoordingsdebat wil ik u de volgende centrale vraag meegeven. Wat waren de doelen die het stadsbestuur in 2022 wilde bereiken? Zijn deze doelen bereikt? Wat was hiervoor begroot en wat heeft het uiteindelijk gekost? Vanaf deze plek wil ik graag alle mensen die hebben meegewerkt aan het tot stand komen van de jaarrekening en de controle hierop bedanken voor al het werk dat verricht is en ik wens u heel veel wijsheid toe in het verantwoordingsdebat.

De **VOORZITTER**. Dank. Ik geef graag het woord aan de locoburgemeester voor een korte duiding.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, dank u voorzitter en goedemorgen iedereen. Het is wel bijzonder dat we op zo'n mooie dag in een donkere raadzaal zitten, maar goed, dat is niet anders. Als ik aan 2022 terugdenk en ik denk wat er ook alweer allemaal is gebeurd in dat jaar, kan ik het bijna niet geloven, maar in het begin van het jaar waren er nog Covid-

maatregelen. Toen dat afgelopen was, want die maatregelen werden vrijdag 25 februari 2022 opgeheven, startte die vreselijke oorlog in Oekraïne. Er zijn verkiezingen geweest, er is een nieuw college. Maar dan toch nog even over die vreselijke oorlog in Oekraïne. Die heeft ook een enorm effect gehad op allerlei manieren, maar ook financieel. Inflatie, energieprijzen zijn enorm gestegen. Daar hebben veel gewone Rotterdammers nog tot de dag van vandaag mee te maken, maar ook de gemeente. Onze financiën zijn daar ook door geraakt. Ik zeg altijd: wij in Rotterdam kunnen de inflatie niet oplossen, maar we doen wel alles eraan wat we kunnen en we doen ook zoveel mogelijk een beroep op fondsen om de kwetsbare Rotterdammers maar ook bedrijven te helpen. We bespreken nu het beleid van het vorige college en het nieuwe college. En als je beleid verandert dan is het eigenlijk alsof je op een tanker de koers een paar graden verlegt. In de eerste tijd merk je daar nauwelijks wat van, maar na verloop van tijd kom je toch ergens anders aan. Dan is een van de belangrijke onderwerpen waar ik nog kort bij wililstaan de menselijke maat. Het college heeft gezegd: we willen meer op de uitvoering. We willen meer de menselijke maat. En dan is natuurlijk de vraag die hoort bij een verantwoordingsdebat of dat allemaal al helemaal op orde is. Nou, daar kan ik gewoon eerlijk over zijn: nee. Want dat is ook gewoon enorm ingewikkeld. Het heeft te maken met cultuurverandering, bijvoorbeeld ook bij onze ambtelijke organisatie. Als je al twintig jaar op een bepaalde manier participatie hebt ingericht bij woningbouwprojecten, kun je dat niet zomaar met een toverstaf veranderen. Waar het naar de mening van het college wel goed is gegaan, is bij het serieus nemen van de wijkakkoorden en de wijkraden zoveel mogelijk te faciliteren. Waar gaat het soms fout? Dan zeg ik: er zijn veel dingen in de wijken die ik altijd 'veel voor weinig' noem. Dan zeggen de bewoners tegen ons: college, kun je niet die kleine aanpassingen doen? En dan lopen wij letterlijk als wethouders aan tegen onze ambtenaren. Die zeggen: ja, maar dat is niet het beleid. En daar moeten we dus samen een weg in zien te vinden zodat die menselijke maat, maatwerk, meer mogelijk is. Dat gaat niet van de ene op de andere dag. Waar is het niet goed gegaan? Daar kan ik ook eerlijk over zijn. We hebben een verweesd dossier geërfd, de volkstuinen. We zijn eigenlijk in een klassieke val getrapt. We wilden te veel en te snel, zonder voldoende aandacht aan de mensen op de volkstuinen. Daar leren we van, om de menselijke maat ook daar toe te passen en in het vervolg daar alerter op te zijn. Ik zal een paar highlights noemen en dan geef ik het woord aan de wethouder Financiën. Ondanks die paar maanden dat we echt effectief bezig zijn geweest, want het coalitieakkoord 'Eén stad' is natuurlijk vertaald in de begroting, maar ondertussen hebben we wel een aantal dingen gedaan. De derde stadsbrug is binnengehaald. We hebben extra salaris voor boa's, er is een intensivering van de handhaving, bijvoorbeeld op het dubbele parkeren.

De **VOORZITTER**. Dit is een korte duiding en geen debat. Het debat volgt straks.

De heer **MOTI** (pvda). Ja maar voorzitter, ik dacht dat het alleen een korte reactie van het college op het COR-advies zou zijn, maar we krijgen hier een soort algemene beschouwing van het college te horen. Het lijkt mij dat de raad gewoon dan eerst zijn eerste termijn moet hebben en dat het college daarna daar een beschouwing op doet.

De **VOORZITTER**. Ik zei ook: een korte duiding, dus wellicht dat u het ook bij een korte duiding kunt houden.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Nou, volgens mij heb ik net een korte duiding gegeven over de belangrijkste punten voor de verantwoording. En de raad is de baas, dus dan geef ik met plezier het woord aan onze wethouder Financiën om het COR-rapport te duiden.

De **VOORZITTER**. Dat doe ik ook graag, ja. Kort wethouder Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Allereerst ook dank aan de COR en aan onze accountant. U weet dat wij de aanbevelingen van de COR omarmen, zoals dat ook vandaag aan uw raad voorligt. Voorzitter, 2022 was echt weer een bewogen jaar. Locoburgemeester Simons heeft daar natuurlijk al wat over gezegd. De oorlog in Oekraïne en de effecten die een grote impact hebben gehad op de stad en haar inwoners en ook vandaag de dag nog steeds hebben. Ook waren de naweeën van de coronacrisis in 2022 natuurlijk voelbaar en ook vandaag nog. 2022 was ook het jaar van de collegewissel, waarbij het huidige college het stokje heeft overgenomen van het vorige sinds de presentatie van het coalitieakkoord 'Eén stad'. Dus 2022 is eigenlijk wel een bijzonder verantwoordingsjaar omdat de resultaten uiteraard ook de vorige collegeperiode betreffen. Het financieel resultaat 2022 werd dus beïnvloed door macro-economische ontwikkelingen en we zien dat onder meer in toegenomen inflatie, stijging van de rente en een krapte op de arbeidsmarkt en ook op de materialenmarkt. Voorzitter, het was in het jaar 2022 dus ook een grote uitdaging om te zorgen voor voldoende menskracht in de organisatie vanwege die krappe arbeidsmarkt. Sommige vacatures konden niet worden ingevuld, sommige vacatures duren gewoon langer om in te vullen. En voorzitter, sinds eind vorig jaar werken we aan de motie van mevrouw Van Groningen en de heer Elbay, om te bezien hoe wij onze middelen doelmatiger kunnen inzetten. En u weet, ik verwacht daar iets nader over te kunnen zeggen in Q4 van dit jaar. Voorzitter, zoals de heer Biljoen al zei heeft de accountant zowel voor getrouwheid als rechtmatigheid een goedkeurende verklaring afgegeven. Daar zijn we natuurlijk erg blij mee. De controlewerkzaamheden hebben wel geleid tot een aantal correcties in de administratie en daarmee is het rekeningresultaat uitgekomen op € 17 miljoen, wel na verwerking van de type 1-bestemmingsvoorstellen. Dat zijn eigenlijk de standaard bestemmingsvoorstellen zoals die altijd bij de jaarrekening onderdeel van de besluitvorming uitmaken. Dat was in totaal € 68,2 miljoen, waarvan maar liefst € 32 miljoen, bijna de helft, betrekking heeft op de energietoeslag. En een nieuw onderdeel van onze jaarrekening van de website is de infographic, waarin we een overzicht van de jaarrekening in een oogopslag weergeven, met onder andere de lasten per begrotingsprogramma, ook naar aanleiding van gesprekken met uw raad uiteraard. Meer over het financiële beeld in 2022, de financiële kengetallen tonen aan dat er een solide positie is van de gemeentefinanciën in 2022, een positief exploitatiesaldo, dat is natuurlijk goed. Structurele lasten gedekt door structurele baten, uiteraard ook van belang. Daarnaast besloot de gemeenteraad begin juni 2022 de aandelen van het Warmtebedrijf te verkopen. Dat hebben wij gedaan aan Vattenfall. De overdracht vond plaats in november van vorig jaar en daarmee is die verkoop afgerond en overigens ook binnen de daartoe gestelde budgettaire kaders en voorzieningen die waren opgenomen in de begroting van 2022. Daarnaast hebben er nog twee bijzondere erfpachtconversies plaatsgevonden voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik maak hier toch bezwaar tegen. We hebben in het presidium een sprekersvolgorde met elkaar afgesproken en daar zat helemaal geen duiding van het college bij. Na de COR zou gewoon de raad aan het woord komen. U geeft het college ruimte voor een korte duiding, maar ik hoor nu gewoon twee keer een beschouwing en ik vind dat niet goed. Wij horen gewoon als raad hier eerst onze termijn te hebben en als het college dan wil beschouwen, prima, maar niet voordat wij hier überhaupt met elkaar een debat hebben kunnen voeren.

De **VOORZITTER**. Ik ben het met u eens, maar mij was verteld

De heer **MOTI** (pvda). Het ging om een korte duiding en ik hoor geen korte duiding.

De **VOORZITTER**. Nee, ik vroeg ook om een korte duiding en niet om een uiteenzetting. Mij is ingefluisterd dat er sprake was van een procesbrief waarin dit gemeld werd, maar dat is blijkbaar niet eenduidig, helder. Maar mijnheer Moti heeft in die zin gelijk, eerst de raad en dan het college. Het is de bedoeling dat er dus een heel korte duiding is op de jaarrekening en daarna kan het college straks gewoon al dan niet het beleid uitleggen dan wel duiden dan wel verdedigen. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik ben blij dat u probeert te praten namens de raad, maar ik ben het daar echt pertinent mee oneens. We hebben gewoon een procesvoorstel gekregen. Daar doen de wethouders gewoon hun inbreng aan. Dat daar nu ineens mensen spijt van hebben, kunt u niet ineens in de schoenen schuiven van de wethouders die het niet goed hebben begrepen. Dat vind ik echt te ver gaan. Daar moeten we het dan maar in het presidium nog een keer over hebben wat wij een korte duiding vinden, en dat wij vooral ook die term maar eens even voor de wethouders duidelijk omschrijven, maar wat ik hier heb gehoord is gewoon een korte reflectie op het afgelopen jaar zoals wij dat van de wethouders hebben gevraagd. Wat mij betreft luister ik daar graag naar en vind ik het nu heel erg zonde dat de wethouders gaan zitten. Want ik vind dat mooie informatie die ik kan gebruiken voor het debat.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, de heer Lansink was niet aanwezig bij de laatste presidiumvergadering, waar we gewoon de orde van deze dag hebben besproken met elkaar. Zoals de heer Lansink ook kan lezen in de notitie Laatste stand van zaken raadsvergadering, staat wat de sprekersvolgorde van vandaag zou zijn. Dat hebben we gewoon met elkaar vastgesteld in het presidium. En dan kan het college daarna wel een briefje sturen maar daar hebben we het helemaal niet over gehad. De raad is helemaal niet gevraagd of we het daarmee eens zijn. Wat we wel hebben besproken in het presidium waarbij u ontbrak, is dat na de COR gewoon de raad het woord krijgt, en nu wordt ineens vanuit het niets een andere volgorde bepaald. Daar heb ik nog enige ruimte voor gegeven, een korte duiding prima, maar dit zijn geen korte duidingen meer. Dus ik maak er echt bezwaar tegen.

De **VOORZITTER**. Wat is dan een korte duiding, maar als er bezwaren zijn tegen een procesbrief die binnen is gekomen dan had ik dat graag als uw voorzitter ook willen vernemen. Het feit dat er niet gereageerd is op die procesbrief, was voor mij aanleiding te veronderstellen dat dat akkoord was, dus gaf ik ruimte voor een korte toelichting, en dat moet niet een te lange uiteenzetting zijn. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja, en over die procesbrief een andere, want het gaat zoals het elke keer gaat. Wij zijn zogenaamd steeds zelf in de lead over alles wat er hier gebeurt in de raad, en het is gewoonweg niet zo. Ik voel me niet aangesproken als ik een procesbrief van het college krijg en ik ben het er niet mee eens, waar wij zelf in het presidium een andere afspraak hebben. Dan voel ik me niet aangesproken om daar iets van te vinden. En als we dat dan aangeven, want we laten het gebeuren, maar het wordt vervolgens tot twee keer toe aangegeven, dan moeten we daarop ingrijpen en vind ik echt de gang van zaken zoals nu de heer Lansink doet, totaal buiten de orde, want dit hadden we namelijk echt niet afgesproken.

De **VOORZITTER**. Het ordevoorstel en de procesbrief, mevrouw Verkoelen en anderen, is eerder in het presidium wel aan de orde geweest. Niet in de laatste vergadering maar het is eerder in het presidium geweest. Dat iedereen dat misschien niet weet, maar waarover het

gesprek wel aan de orde is, is wat een korte toelichting is. Want wat een korte duiding is, daar kunnen we lang met elkaar over spreken. Maar kort is inderdaad kort, en wat mij betreft een paar minuten. Dan gaan we nu naar de eerste termijn van de zijde van de raad. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, dank voor het woord. Allereerst dank ook voor de complimenten van de wethouder Financiën voor de infographic. Als fractie van GroenLinks hebben we ons samen met andere fracties er hard voor ingezet en zijn daarbij goed ondersteund door het team van de wethouder, dus dank ook voor de complimenten en hopelijk kunnen er nog meer mooie producten uit rollen. Maar voorzitter, we kijken terug op het jaar 2022, de nasleep van corona, de vreselijke oorlog in Oekraïne waar wethouder Simons het net ook al over had. Stijgende energiekosten, stijgende prijzen van de dagelijkse boodschappen, dit en nog veel meer heeft ontzettend veel impact gehad op de Rotterdamse samenleving en ook op het budgettaire beleid. Maar voorzitter, dat is geen excuus om de structurele problemen, de tekorten op de woningmarkt, ons deel van de klimaatopgave, armoede en grote inkomensongelijkheid van onze stad maar niet op te lossen. En dat is wel wat dit college ons voorhoudt. Qua financiële verantwoording kan de jaarrekening worden goedgekeurd, maar vandaag gaat het ook over doelmatigheid en de keuzes waarop de middelen wel of niet zijn uitgegeven. En laat ik maar eens beginnen met de term onderuitputting. Dit college belooft heel veel, maar komt dat gewoon niet na. Ik quote uit het coalitieakkoord. "Rotterdam is een stad waar we omkijken naar elkaar, waarin we geen armoede accepteren. En omdat we het zo serieus nemen, stellen we een aparte wethouder Armoede en schulden aan." Voorzitter, zo serieus dat dit college van de € 20 miljoen gereserveerd voor de bestrijding van kinderarmoede slechts € 1,1 miljoen uitgeeft, 5% van het gereserveerde budget. En werkelijk niemand in 2022 merkte iets van deze serieuze aangestelde wethouder. En daarom voorzitter, mijn vraag, waarom heeft u maar € 1,1 miljoen uitgegeven en hoe verwacht u die € 18,9 miljoen wel uit te geven? En bouwen, bouwen, bouwen. Dat klinkt ontzettend mooi. Maar niet als je op zoek bent naar een woning in het sociale segment. Want tegen de afspraak in is er maar 10% gerealiseerd, illustratief voor de ruk naar rechts van deze coalitie. En voorzitter, € 111 miljoen in de portefeuille Grondexploitatie verdampt binnen een jaar, zelfs benoemenswaardig door de accountant. Hoe gaat dit college beter sturen? Hoe gaat de wethouder dit voorkomen? En voorzitter, wat is er vanaf het aantreden van het nieuwe college nu eigenlijk gebeurd op het gebied van klimaat? We zitten constant te wachten en te wachten, en we krijgen maanden later een nietszeggend document, genaamd het Klimaatactieplan, waarbij de wethouder tijdens de bespreking zelf zich realiseerde dat het geen actieplan is, maar een overzicht van projecten. Er is hierdoor geen bestuurlijk overzicht meer. Wat heeft de wethouder nu bijgedragen het afgelopen jaar? Waar kan de raad haar op toetsen? Het is compleet onduidelijk voor ons, voor iedereen binnen dit huis en ook buiten het stadhuis en volgens mij ook voor het college zelf. Geen visie, geen doorzettingskracht, maar wel stoppen met het Klimaatakkoord en de klimaattafels, terwijl er geen tijd te verspillen is. De progressieve wind van dit college is niet eens een licht briesje.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, wat een fantastisch betoog van de heer Biljoen. Ik luister er met enig genoegen naar. Maar wanneer is dit college ook alweer aangetreden?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Het college is vorig jaar juni aangetreden.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dan bedoel ik dus dat u ook nog de eerste zes maanden heeft van het andere fantastische college waar u het over heeft. Komt u daar in uw betoog ook nog op terug? Want dat betekent dus feitelijk dat er in juli een nieuw college is gekomen. Dat heeft toentertijd de plannen ontvouwd, dat moet richting begroting worden gemaakt, dat moet vervolgens naar beleid en uitvoering komen. En vervolgens loopt u dit college te verwijten dat het niet snel genoeg is gegaan in 2022. Hoe is uw reflectie op het vorige college dan?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik wil wel gelijk verdergaan, want dat is inderdaad het volgende punt in mijn betoog. Maar ik zie dat

De **VOORZITTER**. Ik zie het. Ik zie dat de heer Segers-Hoogendoorn is gaan staan, maar de vraag was aan u gesteld. En als u zegt: ik geef later antwoord dan is het mij helder. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter dank, even naar de heer Lansink, want als we vandaag dit zo gaan doen de hele tijd, ik vermoed namelijk dat dat gaat gebeuren, dan kunnen we het hele debat al gaan voorspellen. Maar dan wil ik de heer Lansink en alle andere coalitiepartijen, maar vermoedelijk heeft hij deze taak gekregen om dit vandaag te doen, dan toch wel vragen om ook gewoon goed te luisteren naar de inbreng. Want ik hoorde de heer Biljoen er bijvoorbeeld over beginnen dat we speciaal een wethouder hebben ingesteld op dat thema van armoede, en daar hebben we nog niets van gezien. Dat gaat gewoon over dit college. En ik vind dat je daar ondertussen na een heel aantal maanden echt wel wat over mag zeggen, zeker omdat dit college de begroting heeft gemaakt.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik stel vast dat de heer Biljoen met een heel lijstje komt van verantwoordelijkheden die ook in het vorige college was, en dan kan de heer Segers-Hoogendoorn wel makkelijk zeggen: dat mag u zo niet doen, dat vind ik een vies spelletje, maar het is wel de situatie waarin wij in 2022 hebben gezeten, dat er midden in het jaar een nieuw college was, dat nu op dat moment de plannen aan het formuleren was. Ik snap niet waarom u nu ineens het gevoel gaat krijgen dat die ambities van één stad die er toen in stonden, binnen een half jaar gerealiseerd zouden kunnen worden. Daar hebben we doorgaans gewoon vier jaar voor. Dat is namelijk de zittingstermijn van een college dat niet valt.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik constateer dat de heer Lansink voor de tweede keer vandaag niet goed luistert. Ik heb helemaal niets gezegd over een vies spelletje. Kennelijk vindt hij het een vies spelletje. Daar heb ik niets over gezegd. Ik heb hem alleen gevraagd, gewoon voor de rest van het debat, gewoon even voor de rest van de dag, zodat we niet steeds door hetzelfde hoepeltje springen, of de heer Lansink goed wil luisteren naar de inbreng en ook wil horen wat er specifiek over dit college en deze collegeperiode gaat. En dan kunt u uw interrupties plaatsen zoals u wilt.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik was niet van plan om mij door het CDA de woorden in de mond te laten leggen over wat ik wel of niet ga zeggen vandaag. Ik ga vandaag het volledige collegebeleid over het hele jaar van twee colleges. Dat is mijn taak als raad. Dat zou ik u allen willen adviseren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik probeer de heer Segers te begrijpen. Want wat er hier gebeurt is juist dat we goed luisteren naar de heer Biljoen en dat we hem de ruimte geven om zijn verhaal te doen. Vervolgens willen wij daarop reageren, maar ik zie dat de heer Biljoen woorden gebruikt die totaal onterecht zijn in deze discussie. Hij gaat in op één wethouder, terwijl inderdaad zoals de heer Lansink zegt, wij nu kijken naar de jaarrekening over 2022, waar twee raadsperioden hebben gezeten, twee gemeenteraden hebben gezeten, maar ook twee colleges. Dus voorzitter, daarover vragen wij nu de verantwoording van dit college. En nu voorsorteren op wat een wethouder doet in vier jaren, dat is echt wel heel erg voorbarig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Hoor ik mevrouw Mohamed-Hoesein nu gewoon geen verantwoordelijkheid willen nemen voor het feit dat ze in een college zit? Ongelofelijk, echt onvoorstelbaar. De wittebroodsweken zijn voorbij, daar eindig ik straks mijn verhaal mee. Echt waar, allang voorbij. Onvoorstelbaar dat u het zo afschuift.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Maar voorzitter, het is toch wel belachelijk dat je wordt geconfronteerd dat ik geen verantwoordelijkheid neem voor dit college, voor de wethouders, voor het beleid. Het coalitieakkoord is pas vormgegeven nadat het tot stand is gekomen. De financiële verantwoordelijkheid daarvoor loopt vanaf de eerste tweede herziening. Als u het wilt hebben over wat wij financieel kunnen laten zien als wethouders van dit college, wil ik daarover met u in gesprek. Waar we het nu over hebben, nogmaals mevrouw Verkoelen en ik wil u vragen om ook hier goed te luisteren, 2022, twee colleges, twee gemeenteraden.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Een korte vraag, want de heer Biljoen had het over doelmatigheid maar ook over de klimaattafels die het eerste halfjaar van 2022 nog van kracht waren. In het kader van doelmatigheid, hoe reflecteert u dan op het DCMR-rapport van 2021, waaruit blijkt dat de impact van de klimaattafels op het terugdringen van de CO₂-uitstoot in Rotterdam nihil was? Want volgens mij was het juist zo'n goed plan dat ze geschrapt werden.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, op de vraag van de heer Roskam zal ik op het eind van mijn betoog komen. Met uw permissie ga ik verder.

De **VOORZITTER**. Zeker.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, heel fijn ook dat de fractie van DENK mij alle ruimte wil geven om mijn verhaal te doen. Had u mij maar de ruimte gegeven, dan had u bij de volgende alinea kunnen horen dat dit college ook op een rijdende trein stapte. Of noem het maar een rijdende tram. Een lijn 4, een lijn 8, een lijn 20 of lijn 21. Binnen een halfjaar is het dit college gelukt om deze tram tot stilstand te brengen. Dit terwijl het vorige college alles al in de steigers had gezet. Neem de taaltrajecten. Het target was 19.000 afgeronde taaltrajecten en er werden er zelfs 23.000 gerealiseerd. Daarvan was het meeste werk al gedaan voor het zomerreces, een succes. € 3,6 miljoen naar de verbetering en uitbreiding van fietspaden. Een succes. Maar andere werkzaamheden, de voortzetting van de experimenten bij de Willemsbrug, het Binnenwegplein, de Kruiskade, de oude delen zijn met een shock tot stilstand gekomen. En als je het goed bekijkt voorzitter, zie je stagnatie. Het vorige college stelde een initiële begroting op. Het huidige college, opererend zonder visie, en onduidelijk waarop sturend, stelde deze vervolgens bij in de tienmaands. Wij als gemeenteraad gaven er toestemming voor, nota bene in december, en wat blijkt, er blijkt geen inzicht in de uitgaven gedurende het jaar. De bijgestelde begroting zit er flink naast. En niet zomaar ernaast, want de jaarrekening waar we het vandaag over hebben, sluit beter aan bij de begroting van het vorige college, waar GroenLinks, PvdA, CDA en de ChristenUnie nog in zaten. Maar voorzitter, de COR zegt in haar rapport dat het college of specifiek bepaalde leden van het college in control zijn, of regie hebben over hun portefeuille. Maar dat geldt zeker niet voor alle wethouders. En een wethouder niet in control zet de raad op achterstand. Want dit college houdt bijvoorbeeld € 16 miljoen over op zorg. Hoe kan dat? Wat heeft het college dan wel gedaan? Waarom vraagt u om een extra greep uit het budget aan de raad als u het niet kunt uitgeven? Waarom zegt de wethouder Financiën, die het overzicht moet bewaren, een soort wethouder monitor, niet tegen de wethouder Zorg: onderbouw financieel wat je nodig hebt. Anders krijg je niets, want we hebben heel veel opgaven in de stad. U geeft de raad op deze manier een verkeerde stand van zaken. En geen collegetarget afgesproken, dan ook geen kwantitatieve verantwoording. En als er geen kwantitatieve doelstelling is voor een programma, dan wordt het niet ingevuld in de jaarrekening. Wat is dit nu weer? Dit maakt het controleren voor ons feitelijk gewoon onmogelijk. Voorzitter, het budgetrecht moet gewoon weer bij de raad komen te liggen. Dus stop met creatief politiek boekhouden. Voorzitter, een verantwoordingsdebat moet vooral gaan over wat een college gedaan heeft en dat moet ook goed controleerbaar zijn voor ons als raad. Mijn vraag aan het college, gehoord de beraadslaging in alle verschillende commissies, wetende dat de informatiewaarde in de jaarrekening om te huilen is, en dat het college slechts bepaalde elementen wil verantwoorden, bent u bereid om die miljarden euro's die de raad aan u mandateert om uit te geven beter en uitgebreider te verantwoorden? Anders zal ik hier een motie voor opstellen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, dit rijmt niet met wat de voorzitter van de COR zojuist heeft aangegeven, namelijk dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft en rechtmatig is opgesteld. Dus u zegt nu, collega Biljoen zegt dat het deels en gedeeltelijk wordt verantwoord. Dat betekent dus dat de jaarcijfers niet juist en volledig zijn opgenomen, dat er dus geen getrouw beeld is. Dus het rijmt niet met wat de voorzitter van de COR zojuist heeft gedeeld. Wilt u hier even een antwoord op geven wat volgens u dan niet wordt verantwoord of onvolledig verantwoord?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, ik wil het lid Elbay graag herinneren aan zijn bijdrage in de commissie ZWCS, die ik terug heb gekeken, waar hij de wethouder werkelijk heeft bevraagd

over alle lege gaten in de jaarrekening. Volgens mij heeft u daar meerdere termijnen, u was zelfs in het rood, u had geen spreektijd meer, u bent doorgegaan met aan de wethouder te vragen: ik kan dit niet controleren. Wat is uw vraag dan nu?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, ik heb niet gezegd: ik kan dit niet controleren. We hebben aangegeven dat de accountant in detail de stukken heeft gecontroleerd. Dat betekent dus dat er is gekeken naar de rechtmatigheid. Met andere woorden of er sprake van is dat de jaarrekening voldoet aan de wet- en regelgeving. Er is gekeken naar getrouwheid. Dat betekent dus: is de jaarrekening juist en volledig? Mijn punt was: er zijn doelen benoemd waar dus geen realisatie bij is vermeld. Dat is inderdaad een punt van aandacht dat ik zo meteen ook ga inbrengen, dat ik dus in de aankomende periode wel duidelijk wil terugzien. Maar voorzitter, wat we ook zien is dat dit probleem niet van nu is, dat dit ook in de voorgaande collegeperiode zich heeft voorgedaan. Wat heeft uw fractie toen ingebracht?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, wat alle vorige fracties hebben ingebracht, dat antwoord kan ik u best in de tweede termijn geven want dan zal ik het even terugkijken. Maar goed voorzitter, ik hoor de heer Elbay ook praten over rechtmatigheid en getrouwheid. Dat is inderdaad waar de accountant naar kijkt. Wij gaan over de doelmatigheid. Dat heeft u ook net aangegeven. Dat gaat u ook zo meteen in uw bijdrage doen. Daar heb ik het ook over. Ik zie dat de heer Elbay blijft zitten dus dan ga ik verder voorzitter.

De **VOORZITTER**. Doe dat maar.

De heer **BILJOEN** (gl). Dan voorzitter, ik rond bijna af, verantwoordingsdag. Een van de kerntaken van de gemeenteraad is het controleren van het uitgevoerde beleid en de raad wil de samenleving daar zo direct mogelijk bij betrekken. Een verantwoordingsdebat wordt beter als het ook gevoed wordt met inzichten vanuit de praktijk. En de Tweede Kamer heeft heel goede ervaringen met het uitnodigen van lokale journalisten hiervoor, de V-100. Voorzitter, daarom dien ik ook een motie in, 'V-010', waarbij wij ook ruimte maken voor journalisten om uit te nodigen, zodat zij ook hun mening kunnen geven over de stukken. Voorzitter, nog als reactie op de heer Roskam. Dankzij een klimaatakkoord kwam er een netwerk van tweehonderd Rotterdamse partijen. Die konden elkaar vinden bij de klimaattafels en uit de klimaattafels zijn tientallen klimaatdeals gerold. Er zijn zelfs partijen die hun klimaattafels doorzetten, die zelf de noodzaak voelen om door te gaan, om de ruimte te nemen die er nu niet meer door het college wordt geboden. Doordat de wethouder al deze klimaattafels heeft opgeheven, is er geen bestuurlijk overzicht meer, geen regie, geen afspraken. Er zouden klimaataanjagers komen in plaats van klimaattafels, maar de uitwerking daarvan hebben we ook nog steeds niet. Stilstand. Voorzitter, ik vervolg mijn betoog. € 17 miljoen gaat naar de algemene reserve. Onze fractie heeft daar andere voorstellen voor en heeft daarvoor het volgende amendement geschreven, 'Groene wijkinitiatieven als bestemmingsreserve'. Want er liggen grote opgaven voor het tegengaan van klimaatverandering en het klimaatbestendig maken van onze stad. Het betrekken van bewoners is cruciaal om onze doelen te behalen, ook bewoners van Rotterdam willen een groene, toekomstbestendige stad. Dat blijkt ook uit groene participatietrajecten waar bewoners ontzettend veel tijd in hebben gestoken maar die stranden door gebrek aan middelen, zoals die van Coolhaveneiland en Lloydkwartier. Er zijn beloftes gedaan, die zijn te zien in de afdoening van de motie 'Groene connecties van Oost naar West', maar om deze plannen te kunnen realiseren is meer financiering nodig voor groene wijkinitiatieven en daarom dienen wij dit amendement in.

Voorzitter, GroenLinks heeft een eerlijker, groenere, duurzame en inclusieve stad voor ogen. Dat begint bij goede verantwoording, zodat we de juiste keuzes kunnen maken en vanuit de raad het college kunnen controleren en bijsturen. Tot zover mijn eerste termijn.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen heeft de volgende motie en het volgende amendement ingediend.

Motie 1. V-010

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 15 juni 2023 ter bespreking van agendapunt 4.2 Het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2022, inclusief de baten en lasten per programma, de baten en lasten per taakveld en de bestemming van het rekeningresultaat;

gehoord de beraadslaging, overwegende dat:

- een van de kerntaken van de gemeenteraad het controleren van het uitgevoerde beleid is;
- de raad de samenleving daar zo direct mogelijk bij wil betrekken;
- een verantwoordingsdebat beter wordt als het is gevoed met inzichten uit de praktijk;
- de Tweede Kamer goede ervaring heeft met het uitnodigen van lokale journalisten voor de V-100¹;

verzoekt het college:

- bij de presentatie van het financieel jaarverslag 2023 een groep van 10 journalisten uit te nodigen om vragen te formuleren over de jaarstukken;
- op een dag tussen de behandeling van de jaarstukken in de commissies en in de gemeenteraad, een dag te organiseren waar deze journalisten, begeleid in groepen samen met medewerkers van de gemeente en raadsleden, vragen kunnen formuleren om deze aan het einde van de dag aan de voorzitter van de raad aan te bieden;
- deze vragen vervolgens aan de raadsleden aan te bieden, zodat deze door de raadsleden aan de betreffende bewindspersonen gesteld kunnen worden tijdens de raadsbehandeling van het financieel jaarverslag 2023;
- deze V-010 dag te evalueren, om het jaar erna eventueel uit te breiden met journalisten in opleiding, en andere jonge wetenschappers en mbo-studenten, en deze evaluatie te delen met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag"

w.g. M.H. Biljoen

¹ <https://www.tweedekamer.nl/nieuws/kamernieuws/tweede-kamer-nodigt-lokale-journalisten-uit-voor-v-100>

Amendement A. Groene wijkinitiatieven als bestemmingsreserve

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 15 juni 2023 ter bespreking van jaarstukken 2022;

besluit de jaarstukken als volgt te wijzigen:

Uit het positieve resultaat van de jaarrekening een bestemmingsreserve van € 5 miljoen te vormen binnen het programma Stedelijke ontwikkeling en deze bestemmingsreserve te bestemmen voor Groene wijkinitiatieven. Hiermee vloeien er minder middelen naar de Algemene Reserve."

Toelichting

Er liggen grote opgaves voor het tegengaan van klimaatverandering en voor het klimaatbestendig maken van onze stad. Het betrekken van bewoners is cruciaal om onze doelen te behalen. Ook bewoners van Rotterdam willen een groene, toekomstbestendige stad. Dit blijkt ook uit de groene participatietrajecten waar bewoners ontzettend veel tijd in hebben gestoken, maar die stranden door gebrek aan middelen zoals die van Coolhaveneiland en Lloydkwartier. Om deze plannen te kunnen realiseren, is er meer financiering nodig voor groene wijkinitiatieven. Met het positieve resultaat, na aftrek van type 1-bestedingen, van € 17,1 miljoen bij de jaarrekening, ligt hier een kans om deze gelden in te zetten voor vergroening. Het college kan bij de begroting 2024 aangeven in welke projecten deze middelen kunnen worden ingezet.

De motie en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Goed, voorzitter, vandaag bespreken we de jaarrekening in een zogeheten verantwoordingsdebat. Een debat dat het eerste is na de verkiezingen van 2022, het jaar waarin het vorige college afzwaaide en er een nieuw college ten tonele verscheen. 2022 is daarom ook een politiek jaar met twee gezichten, maar heeft tegelijkertijd mogelijk ook geen gezicht. Het klinkt misschien negatief, maar het is het niet. Het was namelijk een relatief beleidsarm jaar vanwege de verkiezingen en de onwenselijkheid om als college en coalitie over je graf te regeren. Tegelijkertijd een jaar met vele uitdagingen. Een deel is al genoemd, maar we hadden naast de coronacrisis ook nog de asielcrisis, de energiecrisis, de wooncrisis, de stikstofcrisis en weet ik veel wat nog meer. Desalniettemin hebben al deze crisissen impact op het dagelijks leven van de Rotterdammer. Leefbaar Rotterdam staat te allen tijde klaar om haar verantwoordelijkheid te nemen en het bestrijden van het effect van deze crisissen om zo het dagelijks leven van de Rotterdammers leefbaarder te maken. Dat doen we al 21 jaar op een identieke en eigenzinnige manier. Voor Leefbaar Rotterdam was 2022 het jaar van haar intrede in deze coalitie. Dat betekent dat wij het afgelopen jaar zaken hebben gerealiseerd waar we trots op zijn, maar ook zaken waar we minder trots op zijn. Dat is de realiteit. Omdat ik een positief ingesteld mens ben, ik eet geen citroenen voor het ontbijt, wil ik het vandaag eens hebben over een paar zaken waar wij als Leefbaar Rotterdam trots op zijn. Allereerst is er geen asielzoeker bij gekomen. 500 is 500. De instroom dendert voort, maar in Rotterdam hebben wij een streep in het zand getrokken. Al belt Van der Burg honderd keer per dag, in Amsterdam mag het dan wel onder het motto: hoe meer asielzoekers, hoe beter. Wij maken een fundamenteel andere keuze en als Leefbaar Rotterdam zijn we daar trots op.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, elke keer als dit soort teksten hier worden gebezigd, moet ik toch opstaan. Dit kille, harteloze geluid. Ik wil aan de heer Roskam vragen: bent u er dan trots op dat mensen, kinderen op het gras slapen? Bent u er trots op dat wij mensen die gevlucht zijn voor oorlog, voor hun leven, nog niet eens fatsoenlijk onderdak kunnen bieden omdat u hier de deur dichthoudt en dat die mensen onder mensonterende omstandigheden daar moeten leven? We hebben allemaal de beelden gezien van Ter Apel. Dat voor het eerst in de Nederlandse geschiedenis het Rode Kruis in Nederland noodhulp heeft moeten geven. Bent u daar trots op? Dat is de vraag. En die vraag zou ik dan ook willen stellen aan de

coalitiegenoten, want u spreekt hier over een coalitieafspraken en dit is inderdaad het gevolg, waar u zo trots op bent, van de coalitie. Ik zou ook willen weten van D66 en van DENK met name: zijn jullie er dan ook trots op, als u hoort wat de heer Roskam hier zegt? Vindt u dan nog steeds dat die handtekening die u onder deze afspraken heeft gezet nog steeds de juiste was? Of heeft u, wat mevrouw Maassen hier altijd zegt, wel een steen in uw maag.

De **VOORZITTER**. Wel graag via de voorzitter spreken mijnheer Moti. Dat is wel zo handig bij dit soort onderwerpen. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dank dat u mij de gelegenheid geeft hierop aan te sluiten voordat de heer Roskam reageert. Hier zien we de ware aard van Leefbaar Rotterdam hè. Nu horen we het gewoon helemaal precies zoals het is. En dat is ook de inzet. Daar waar er eerder gezegd is in deze zaal, waar je misschien, ik kan er geen begrip voor opbrengen, maar waar je misschien nog een klein beetje begrip voor kan opbrengen, dat je zegt: deze stad heeft al zoveel te doen. Laten we dan ook naar draagkracht naar andere gemeenten kijken. Nu horen we hier precies het echte verhaal. En dit is ook waar ik ook terecht van vind dat de heer Moti zegt, zeg ik via de voorzitter, dat we hier op dit moment de reactie van zowel DENK als van D66 maar net zo goed de VVD moeten hebben, want dit is een heel koud en tamelijk onmenselijk verhaal en daar moet op gereageerd worden.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Goed om te reageren. Ja, ik ben er trots op. Ik ben er trots op dat we omkijken naar de zwakkeren in onze stad en dat we ervoor zorgen dat daar ook de ruimte voor is. Ik ben trots op de opvang die wij bijvoorbeeld de mensen uit Oekraïne geboden hebben, zowel met opvang als onderwijs. Ik ben er inderdaad trots op dat wij dat doen, en omdat wij die grens trekken kunnen wij ook die mensen die hulp geven. Dus ja, trots. Goed, de ambities op veiligheid. Wat ons betreft kan het meer, maar we zetten stapjes. Qua investeringen zit alleen het college van Leefbaar Rotterdam, VVD en CDA van 2002 op een hoger ambitieniveau. Maar goed, de OV-surveillanten verwelkomen we weer terug in het OV en mijn collega's Ceulemans en Coenradie weten dat het hard nodig is. Daarnaast de pleinstewards op overlast-hotspots en meer handhavers op straat. Nogmaals, mooie punten die ervoor zorgen dat mensen zich direct veiliger voelen. Daarnaast is er ook een zeer ambitieus beleid op de buitenruimte. Voorkomen, beperken, handhaven en opruimen is het credo. Of zoals mijn collega Van Schaik zei: op de leest van Leefbaar Rotterdam geschreven. De ambitie is er en we verheugen ons op resultaten. Mijn collega Van Schaik zal hier dan ook als een heuse sheriff 010 op gaan zitten. Meer ruimte voor horeca en ondernemerschap. In plaats van over, schrijft het college met mkb'ers zijn plannen. Leefbaar Rotterdam is erg te spreken over deze trendbreuk en hoopt dat we dit ook op andere beleidsterreinen terug kunnen gaan zien. Tot slot de laagdrempelige dienstverlening in de wijken. De wijkhubs zijn een mooi initiatief en zijn een trendbreuk tegen een landelijke overheid in die steeds verder weg lijkt te willen gaan staan van de burger. Kortom, de plannen die wij in deze raad tijdens de begroting 2022 met een zeer ruime meerderheid hebben goedgekeurd zijn mooi, maar de resultaten zijn belangrijker. Resultaten die nog moeten volgen, waar wij scherp op zullen letten. Want in deze stad kunnen we lullen als Brugman, maar het zijn uiteindelijk de daden die tellen. Goed, dan nu het financiële deel. Vanuit de accountant is er een goedkeurende verklaring op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid op alle onderdelen. De COR concludeert dat de gemeenteraad de jaarrekening 2022 kan vaststellen en adviseert de gemeenteraad de aanbevelingen van de COR over te nemen. De financiële positie is gezond, evenals de meerjarige vooruitblik. Eigenlijk kan ik dan als woordvoerder financiën het hierbij wel laten. Maar er zijn toch een

aantal zaken die ik benoemd wil hebben. In de buitenruimte zien we een overexploitatie op riool. De opgave was 200 kilometer, plus het inlopen van de achterstand van het vorige college, oftewel, wethouder leg de kilometers aan of verlaag de heffing. Er zijn onduidelijkheden over het vliegwieleffect van de stadsprojecten. Dat vlieg wiel komt op mij toch een beetje over als iemand die een rondje aan de bar geeft, maar de anderen met de rekening laat zitten. Afgaand op de Voorjaarsnota lijkt men gelukkig in te zien dat het vlieg wiel niet overal is en stort deze luchtfiets rij ter aarde. En nu ik het toch over neerstorten heb, de grondexploitaties, oftewel de grexen voor de intimi. Er moet ons toch het volgende van het hart. De rek is eruit, de positieve kunnen de negatieve niet meer dekken en er moet geld uit de algemene middelen bij. Conservatieve aannames, zegt de wethouder, maar dan zeg ik: als we de grexen zo goed kunnen voorspellen, waarom was dit dan niet voorspeld? Ook de target voor sociaal en midden is niet gehaald in de bouw. Daarom zullen wij als Leefbaar Rotterdam er bovenop blijven zitten dat er voldoende huizen komen voor die hardwerkende mensen in de zorg, voor de agenten en de onderwijzers. En tot slot, de communicatie. Afgelopen jaar is deze stad meermaals opgeschrikt. Niet alleen door explosies uit het criminele circuit, maar ook door plannen van dit college. Volkstuinen, parkeren, openbaar vervoer, om er een paar te noemen. Het mantra lijkt te zijn: we laten eerst een bommetje vallen en na de ophef passen we het een beetje aan. Deze manier van besturen zorgt voor wantrouwen richting de gemeente en de politiek. De oproep van Leefbaar Rotterdam is dan ook: handel naar de menselijke maat, doe uw huiswerk beter van tevoren. Neem mensen mee in wat komen gaat, of het nu goed of slecht nieuws is. Kortom, er zijn zeker nog stappen te maken in het verbeteren van de menselijke maat van gemeentelijk beleid. Voorzitter, aan het einde van dit debat moeten we de balans opmaken. Gezien de resultaten gaan we de goede kant op. Maar het moet en kan nog beter. Zoals een oud-raadslid weleens de Romeinse senator Cato aanhaalde: voorts ben ik van mening dat Carthago vernietigd moet worden, een zekere Verweij was dat. Een uitspraak die in 2000 jaar niet ingeboet heeft aan actualiteit. Immers, de aanleiding hierin zat destijds ook in de boten die van de Tunesische kust voor economisch gewin richting Europa trokken. Echter kies ik als positief ingesteld mens voor een parafrasering op de dichter Horatius voor de boodschap die ik dit college wil meegeven. Tegenslag onthult de kunde van een wethouder, geluk verhuult deze. En Leefbaar Rotterdam zal altijd de kleren van de keizer benoemen. Voorzitter, dit was mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, voordat ik aan mijn spreektekst begin, valt me toch op dat Leefbaar Rotterdam hier echt de meest kille harteloze woorden kan uitspreken en ondanks een vraag van het CDA en van mijzelf om van andere coalitiegenoten te horen wat ze daarvan vinden, dat het dan gewoon stil blijft uit die hoek. En ik hoop echt zo meteen dat deze twee partijen, desnoods dan in hun eigen termijn, hier wel wat over durven te zeggen en niet stilletjes in een hoek blijven zitten.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, volgens mij hebben we in de afgelopen periode al meermaals over dit punt gedebatteerd. Welke informatie mist u nog van ons? Ik ben benieuwd wat u nog mist. Hoe vaak wilt u nog hierover debatteren?

De heer **MOTI** (pvda). Wat ik mis voorzitter, is actie. Wat ik mis is actie. Als mensen dit soort xenofobe uitspraken hier doen, en duidelijk aangeven, dit beleid is gebaseerd op xenofobe gevoelens, dat u dan gevolg geeft, actievoert op dat beleid. Dat is wat ik van u vraag.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, volgens mij is dit niet voor mij bedoeld maar voor degene die die uitspraak heeft gedaan. Ik wil op dit punt heel duidelijk zijn. Wij zijn niet trots op degenen die wij niet kunnen helpen, maar het is wel zo dat we in een bepaalde coalitie compromissen moeten sluiten en dat is gebeurd. Dat heeft u ook meermaals gehoord. En doet het pijn? Ja, het doet pijn. Kunnen we hier wat aan doen? Vanuit het rijk is er natuurlijk een verdeelopdracht opgelegd en die proberen we na te komen. En ja, we zijn trots om die kwetsbare mensen dan ook op te vangen in onze stad en daar hebben we volgens mij in de afgelopen periode ook meerdere keren over gedebatteerd. En dit punt voorzitter moet ook een keer echt ophouden. Ja, actie, daar is het college voor. Als u vragen heeft richting het college en ja, iedereen die hulp nodig heeft moeten we proberen te helpen, maar in zo'n coalitie moet je natuurlijk ook compromissen sluiten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, de heer Moti vraagt mij specifiek om een reactie. Wij hebben hier keer op keer gesprekken over gevoerd in de raad. We hebben duidelijk het standpunt van DENK laten zien. Zijn we blij met die uitspraken? Nee, zeker niet, en dat weet u zelf ook. Dus waarom u er keer op keer naar vraagt, is om elke keer weer te proberen een wig te drijven in de coalitie. En dat is jammer, want waar wij naartoe willen is ervoor zorgen dat we aan de taakstellingen die we wel hebben, kunnen voldoen. Dat we wel kunnen helpen waar we kunnen. En voorzitter, op dat punt sluit ik aan bij de woorden van de heer Elbay. We zoeken naar de ruimte en we zullen de ruimte ook vinden op momenten dat het aan de orde is. En voorzitter, ik vind het alleen maar jammer dat de heer Moti keer op keer dezelfde vraag stelt terwijl hij het antwoord eigenlijk al weet.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, kijk, mevrouw Mohamed-Hoesein zegt het als verwijt dat wij proberen een wig te drijven. Maar inderdaad, dat is precies wat wij doen, wij proberen hier een wig te drijven, omdat wij van dit harteloze xenofobe beleid af willen. En daarvoor is het nodig dat D66 en DENK, die altijd in de campagnes roepen dat ze heel sociaal zijn, hun handen af trekken van dit beleid en ander beleid sturen. Wat de heer Elbay elke keer zegt: iedereen die hulp nodig heeft gaan wij helpen. Dat gebeurt dus niet. Er slapen kinderen buiten in Ter Apel, zonder sanitaire voorzieningen. We hebben allemaal de foto's gezien hoe mensonterend het is. Ik heb net gezegd dat het Rode Kruis voor het eerst in de geschiedenis in Nederland actief is. Dat komt doordat wij helemaal niet de mensen helpen die dat nodig hebben. We houden ze buiten de deur vanwege de xenofobe gevoelens van Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik vind het jammer dat de heer Moti ervoor kiest om het hele asieldebat, dat we – ik kan het niet eens meer tellen hoeveel keer we het gevoerd hebben in deze raad, maar goed, nog eens een keer te doen. Voorzitter, we hebben voldaan aan de taakstelling. Wij zorgen ervoor dat wat wij in Rotterdam moeten doen, dat wij dat doen. Wij kunnen niet een wereldprobleem oplossen in Rotterdam. We zoeken de grenzen wel op en ik denk dat u ons daarin zou moeten steunen en niet dat u daarin die wig zou moeten drijven. Ik herhaal dat nog maar eens een keer, omdat u inderdaad hierin een oneigenlijk middel probeert in te zetten voor politiek belang en niet voor het belang van de Rotterdammers en asielzoekers.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ik hoor dus dat de heer Moti het een kil en xenofob beleid vindt om duizenden Oekraïners op te vangen, het een kil en xenofob beleid vindt om bijvoorbeeld de Gaffelschool beschikbaar te stellen zodat deze kinderen daar onderwijs kunnen volgen. Goed, bijzonder, maar ik denk dat de heer Moti dan ook het type mens is die thuis dweilt met de kraan open.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, de heer Roskam heeft duidelijk niet geluisterd. Ik heb dat helemaal niet kil genoemd. Ik vind het fantastisch dat we hier tweeduizend Oekraïners opvangen. Wat mij alleen opvalt is dat u daar trots op bent, vluchtelingen opvangen die blauwe ogen hebben en blonde haren, daar zijn we trots op. Maar zodra ze een ander geloof hebben, dan moeten we ze vooral buiten de deur houden. Want dat is wat er gebeurt, dat is wat hier gebeurt. En ik zal altijd blijven opstaan en altijd blijven spreken over dit soort dingen die niet normaal zijn. Dit soort dingen zijn xenofob en ik zal altijd de vinger op de zere plek leggen. En dat dit misschien niet leuk is voor DENK die dit xenofobe beleid steunt, en niet leuk voor D66 die dit xenofobe beleid steunt. Dat is dan jullie probleem, maar ik hoop dat jullie dat een keer gaan inzien en dit beleid in de prullenbak gooien.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, een reactie op mevrouw

De **VOORZITTER**. De volgorde van de mensen die gaan staan houd ik zeer nauwkeurig bij, dus u volgt graag mijn aanwijzingen. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, ik wil graag reageren op DENK en D66, want wat ik hier constateer voorzitter, u kijkt gewoon weg. D66, hoe groot moet die steen in uw maag nog worden?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter, nogmaals, dit is gewoon spelen op de mens en in die zin wil ik nogmaals duidelijk maken dat we echt jaarlijks voldoen aan onze taakstellingen. En deze wethouder heeft hier gebruik van gemaakt om bepaalde zaken dan ook goed te regelen. Dit college maakt daar werk van. En laten we duidelijk zijn, we hebben ook meer mensen vorig jaar opgevangen dan wat onze taakstelling was. Dus heb dit alsjeblieft dan ook voor op het oog. En ga niet om politiek gewin te halen dit punt nogmaals bespreekbaar maken. Hoe vaak moet u het antwoord nog horen?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, het gaat hier niet om politiek gewin. Het gaat hier om mensen. Het gaat hier om mensen. Dit zijn harteloze uitspraken die hier worden gedaan. En de manier waarop u reageert is compassieloos voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, compassieloos of niet, wij helpen mensen. Wij hebben meer mensen geholpen dan wat onze taakstelling was. Wij hebben 2400 Oekraïners opgevangen en daar waar er een probleem is, daar gaan we natuurlijk ook werk van maken voorzitter. Volgens mij is het kabinet nu ook bezig met de verspreidingswet en op basis daarvan gaan we natuurlijk ook kijken of we meer of minder moeten doen. Ik bedoel, maak het ook voor u duidelijk en herkenbaar in die zin van: wat kunnen wij ook als stad aan en diegenen die hulp nodig hebben, proberen we dan ook te helpen. En als we naar onze taakstelling kijken, hebben we dus ook meer gedaan dan wat onze taakstelling was.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, als we dan toch bezig zijn met de grammofoonplaat van herhalingen, dan ga ik ook nog maar even een duit in het zakje doen, want het noemen van Ter Apel zegt eigenlijk al hoe wij naar het probleem kijken vanuit de VVD. Dan heeft u ook gelijk de reactie vanuit de VVD. De problemen van Ter Apel gaan wij hier in Rotterdam niet oplossen. Dat ga ik u nu al zeggen. Als u dat van ons wenst, dan hebben wij een fijne discussie, maar komen wij er nooit uit. Wij zijn de stad, mijnheer Elbay heeft het ook al gezegd, die van alle steden in Nederland een van het beste presteert in het halen van de targets die er vanuit de rijksoverheid worden toegedeeld. Daar kunnen heel veel andere gemeenten, waar PvdA bijvoorbeeld fijn aan het stuur zit, nog heel wat van leren. En daar zou ik het gewoon bij willen laten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Ik wil me graag aansluiten bij de woorden van de heer Moti en even reageren op de woorden van Leefbaar Rotterdam. Het is schizofreen om in één bijdrage te spreken van de menselijke maat en dan vervolgens inderdaad alleen maar de dingen te noemen die je goed uitkomen. Ja, we hebben Oekraïners opgenomen, maar nee, u heeft u beperkt tot een quotum van 500, terwijl wij als Rotterdam op zijn minst 2000 mensen zouden kunnen opvangen. U spreekt niet, zeg ik via de voorzitter, over de duizenden ongedocumenteerde mensen die hier al decennia zijn, waar ook kinderen onder zitten. Het is dus heel makkelijk om het een te zeggen en het andere zeker niet te noemen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein, u staat op mijn lijstje maar u bent gaan zitten. Mijnheer Roskam, u stond ook op mijn lijstje maar u bent ook gaan zitten.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, de heer Lansink had het inderdaad al aangegeven. Er is een verschil tussen wat de gemeente kan en wat het rijk doet en Ter Apel is rijk.

De **VOORZITTER**. Ik stel vast dat er aan u geen vragen zijn gesteld, u kunt verdergaan.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik heb eigenlijk alleen maar interrupties gedaan en toch is er twee minuten van mijn spreektijd afgegaan, dus dat vind ik wel raar.

De **VOORZITTER**. Ik ga ervan uit dat de klok klopt.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, overigens is dit debat natuurlijk uitgelokt door Leefbaar Rotterdam, die hierover begon, even voor de goede orde. Maar laten we teruggaan naar de jaarrekening die we vandaag bespreken en dat doen we op een bijzondere dag, want het is ook vandaag precies 365 dagen geleden dat dit college van Leefbaar Rotterdam, VVD, D66 en DENK er zit. Het is dus ook goed om niet alleen maar terug te kijken op de financiële gang van zaken maar ook om terug te blikken op de resultaten en de doelen die wel of niet

zijn gehaald. Het hoofddoel van dit college was natuurlijk de belofte van één stad. En voordat ik aan die vraag toekom, eerst wat over de financiële gang van zaken. Want er is echt nog heel veel werk te verzetten. De heer Biljoen noemde het al. En dat werk is er niet alleen voor de wethouder Financiën, maar voor al zijn collega's. Te veel wethouders blijken gedurende het jaar op hun portefeuille geen idee te hebben hoeveel geld ze daadwerkelijk al hebben uitgegeven. Te veel wethouders lijken geen grip te hebben op het beleid en het geld. We zien te grote verschillen tussen de tienmaandsrapportage en de jaarrekening. En veel wethouders hebben zelfs geen idee of de doelen die gesteld zijn ook worden gerealiseerd. Daar wordt niet op gestuurd en we kijken hier naar een set van grote financiële ongelukken en het niet halen van doelstellingen die met de raad zijn afgesproken.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, wat is nut en noodzaak van de tienmaandsrapportage in dit huis?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Om te kijken of de lasten die we uitgeven accuraat zijn en dat we niet meer uitgeven dan de raad aan budget heeft gevoteerd. We zien dat het college bij de tienmaandsrapportage veronderstelt dat we heel veel extra geld nodig hebben, bijvoorbeeld voor de zorg, maar dat bleek helemaal niet nodig te zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, de tienmaandsrapportage is in dit huis eigenlijk al jaren een middel om onrechtmatigheden die we vinden tijdens de controles te herstellen. De echte afrekening vindt u feitelijk in de jaarrekening. Dat is niets veranderd in de afgelopen jaren, dus u moet nu niet doen alsof er ineens iets veranderd is. Dit is iets wat we al jaren zo doen.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, de heer Lansink zegt hetzelfde als ik. Want het college veronderstelde na tien maanden heel veel extra uitgaven te moeten doen om rechtmatig te kunnen blijven op de zorg, maar blijkbaar had het niet door hoeveel geld het daadwerkelijk had uitgegeven. Want er was helemaal niet heel veel extra geld nodig. Er bleek gewoon nog heel veel geld in de pot te zijn. Kortom, er was geen enkel zicht op het geld.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Deze kennen we in de zorg, zorguitgaven lopen altijd ver achter ons, vooral de verantwoording. Dat komt omdat onze boekjaren en de verantwoording over de boekjaren een andere systematiek en ritme kent dan die we van de zorgverleners krijgen. Het is ook al jaren iets waar we ook als COR al jaren de vinger op de zere plek leggen, dus ook niet doen alsof dit iets van dit college is. Dat is iets in de financiering van zorg, zoals we dat inkopen. Dat is al jaren zo en dat heeft te maken met boekjaren die niet op elkaar aansluiten. Ja, als u de oplossing heeft, geef dan de oplossing en niet alleen de kritiek. Dus klachten kunt u indienen maar wel graag ook een oplossing.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, wat de heer Lansink zegt klopt gewoon niet. Boekjaren van zorginstellingen zijn gewoon ook kalenderjaren, net zoals bij de gemeente Rotterdam. Voorzitter, het rapporteren van

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). De accountantsverklaringen van zorgverleners vallen na de accountantsverklaringen zoals wij die versturen. Daar hebben wij binnen de COR heel vaak ook met de accountant gesprekken over gevoerd. Dus het is niet waar wat u zegt.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, de heer Lansink haalt boekjaren, zoals hij dat net in zijn eerste interruptie zei, door de war met wanneer een accountantsverslag wordt opgeleverd. Maar een accountantsverslag hoeft helemaal niet noodzakelijk te zijn om als gemeentebestuur te weten wat de tussenstand is van het geld dat je uitgeeft. Het is heel raar dat je per se op een accountantsverslag moet wachten voordat je weet hoeveel geld je uitgeeft.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). De verantwoording van zorgpartijen gaat al jarenlang veel later, en zelfs nog vele jaren later kan de verantwoording van geld in de zorgdomeinen worden verantwoord en moeten wij gewoon voldoen. Dat mogen ze op die manier doen. Dus als u vindt dat ze dat niet meer mogen doen, gaan we dat morgen invoeren, maar ik denk dat daar wettelijk geen enkele grondslag voor is.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, de heer Lansink haalt hier echt dingen door elkaar maar ik ga mijn spreektijd hier niet meer verder aan verdoen. Voorzitter, het rapporteren over de doelstellingen ontbreekt in de jaarrekening. Tientallen pagina's in de jaarrekening hebben geen enkele informatiewaarde. Ik noem als voorbeeld pagina 55, 74, 75, 76. Er ontbreekt totaal wat er is gerealiseerd. Pagina's 119, 138, 139, 140, 141, ik kan wel zo doorgaan. Doelen worden wel benoemd, maar er wordt niet gezegd wat gehaald is. Prestatie-indicatoren ontbreken simpelweg of zijn niet ingevuld. En tijdens de commissiebespreking voorzitter hebben we ook gezien dat wethouders logische en simpele vragen vanuit de raad niet konden beantwoorden. Vragen die zij al voor zichzelf hadden moeten beantwoorden voordat wij de jaarrekening toegestuurd kregen. Dit kan echt niet. Het leek wel alsof ik een kladversie van de jaarrekening heb zitten lezen. Dit is de tweede stad van Nederland onwaardig. Ik ben blij dat de Partij voor de Dieren daar zo meteen een motie over zal indienen die wij ook van harte zullen steunen. Ik zal een voorbeeld geven. Er is € 2,2 miljoen minder uitgegeven aan Lekker Fit! Deels vanwege de personeelstekorten, valt te lezen. Maar de vraag welk effect dit heeft gehad op het programma en onze kinderen kon de wethouder niet beantwoorden. Hij kwam niet verder dan: ik heb geen signalen van scholen ontvangen. Zo wordt onze stad bestuurd. Doelen stellen, niet sturen om doelen te halen, maar in de leunstoel zitten en wachten op signalen. Conclusie: deze wethouder heeft geen flauw benul wat er gebeurt op zijn eigen terrein. Nog een voorbeeld: een van de grootste kostenposten in het armoedebudget is het betalen van bewindvoerders. Geld dat dus niet terugkomt bij Rotterdammers met een kleine portemonnee, maar bij een industrie die verdient aan Rotterdammers met schulden. En de gemeente maakt jaarlijks miljoenen en miljoenen over

aan deze bewindvoerders, maar heeft geen idee hoeveel we overmaken aan welke bewindvoerders, en of die wel of niet de afspraken, het convenant met de gemeente hebben ondertekend. Dit typeert ook het eerste jaar van het college, een jaar waarin eigenlijk bitter weinig tot stand is gebracht door vele wethouders. Sommige wethouders staan zelfs bekend om het enkel en alleen produceren van uitstelberichten aan de raad. Een voorbeeld, met veel bombarie werd een jaar geleden de eerste fulltimewethouder Armoede van Nederland gepresenteerd. Met een Armoedefonds van € 20 miljoen zouden er grote maatregelen in gang gezet worden. Het probleem van armoede in de stad zou echt worden opgepakt. We zijn een jaar verder inmiddels en het Armoedefonds van € 20 miljoen ligt al een jaar stof te vergaren op de plank en de raad wacht al een jaar op een actieplan armoede. Een jaar. En in het Algemeen Dagblad van december 2022 werd door de wethouder nog gezegd: heus, deze wethouder gaat wat doen aan armoede, maar houdt nog voor zich wat precies. En zes maanden later houdt hij dat nog steeds voor zich. En dat terwijl de armoede in de stad nog nooit zo groot is geweest als afgelopen jaar. Tienduizenden huishoudens kunnen hun boodschappen en rekeningen niet meer betalen, met als gevolg dat ze in de schulden belanden bij bewindvoerders waar dit college dus ook geen grip op heeft. We hadden graag gezien dat de wethouder net zo hard bezig was met het actieplan Armoede als met zijn foto's en video's en lintjes knippen op LinkedIn, TikTok en Instagram. Wat heeft de wethouder wel gerealiseerd? Ja het uitvoeren van maatregelen die door het rijk zijn bedacht en gefinancierd, zoals de energietoeslag, de witgoedregeling en ontbijt op school. We hebben al eerder gezegd: dit college gedraagt zich als het uitvoeringsloket van Rutte IV.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, laten we inderdaad eens even gaan opnoemen wat deze wethouder heeft bereikt de afgelopen periode. Er ligt heel veel. En inderdaad, we kunnen dit jaar veel meer geld uitgeven, maar tegelijkertijd moeten we daar ook zorgvuldig mee omgaan. Want voorzitter, het afgelopen jaar is ook gerealiseerd een deel met financiering vanuit de stad Rotterdam zelf. De ontbijten, er is noodhulp beschikbaar gesteld voor de primaire levensbehoeften voor degenen die dat niet konden betalen. Voorzitter, niet alleen de witgoedregeling maar ook nog de energietoeslag kon worden uitbetaald. De toeslagen zijn niet enkel en alleen vanuit het rijk gekomen. Ook het Rotterdamse heeft daarin beschikbaar gesteld. Voorzitter, er is geld beschikbaar gesteld voor energieklassers, juist van belang om ervoor te zorgen dat wij in deze periode waar energierekeningen enorm zijn opgelopen kunnen zorgen dat

De **VOORZITTER**. Eigenlijk zie ik dat u met een opsomming bezig bent, maar een interruptie is bedoeld om een vraag te stellen. U heeft straks nog een eigen termijn.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Maar de heer Moti heeft in zijn vorige interrupties elke keer gevraagd: wat gebeurt er? En inderdaad ben ik nu aan het opsommen. Ik zal hiermee stoppen, ik begrijp waar de voorzitter op hint. Maar voorzitter, het kan niet zo zijn dat de heer Moti nu keer op keer teruggrijpt op zaken waar helemaal niets van waar is en waar hij eigenlijk... nou ja goed, waar helemaal niets van waar is.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, het is wel grappig dat mevrouw Mohamed-Hoesein een interruptie had voorbereid waarin ze iets voorleest, precies op iets wat ik al zelf heb voorgelezen. Ze noemt het lijstje op dat ik zojuist heb voorgelezen, wat allemaal door het rijk is bedacht en gefinancierd. U bevestigt volledig mijn punt. Voorzitter, de enige die financieel

beter is geworden van een fulltimewethouder Armoede is de wethouder zelf in deze stad. De rest niet. Voorzitter, ik ga door naar zorg.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ergens moeten we een streep trekken wanneer zaken persoonlijk worden en op de man gespeeld. Ik zou de heer Moti toch willen vragen, ook de verwijzing naar TikTok-filmpjes en zo, laten we het op het gevoerde beleid doen en niet op de persoon. U bent degene die altijd als eerste opstaat als dat gebeurt, en om het nu over de beloning van de wethouder te doen en dat hij zichzelf verrijkt, ik vind dat niet zo chique en ik zou willen vragen om dat gewoon niet te doen. Het is aan uzelf of u daar wel of niet op ingaat.

De heer **MOTI** (pvda). Zou ik hier meteen op mogen reageren? Want ik vind het wel belangrijk om dit gelijk uit de lucht te halen.

De **VOORZITTER**. Ja, gaat uw gang.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik heb niet gezegd dat de wethouder zich verrijkt. Dat heb ik echt niet gezegd. Dat is een woord dat voor uw rekening komt. Ik heb gezegd dat er gewoon geen beleid is en dat de wethouder zich juist bezig hoort te houden met beleid maar in plaats daarvan heel andere dingen doet. En dat verwijt staat nog gewoon overeind.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, misschien moet de heer Moti dan een keer naar zichzelf luisteren want hij heeft het wel degelijk gezegd. Ik vind het ook wel van belang om ook aan de heer Moti te vragen om te reflecteren op wat hij zegt. Want daar waar hij kijkt naar deze wethouder die zichzelf zou verrijken in uw woorden, zou ik toch echt wel wat meer zelfreflectie van u verwachten.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik heb net al in een interruptie richting de heer Lansink gezegd dat ik dat woord verrijken helemaal niet heb gebruikt, dus ik begrijp niet dat mevrouw Mohamed-Hoesein blijft herhalen dat ik dat heb gezegd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, op de heer Lansink. Zo gauw als een wethouder voortdurend aan de lopende band de social media gebruikt om alles van zichzelf publiekelijk te maken, kun je niet meer praten over dat je een persoon aanvalt. Serieus, dat mogen we gebruiken, dat mogen we zeggen en dat mogen we doen en dat zullen we ook niet laten. Want dat is eigenlijk het enige wat we zien. We zien het plan niet, maar we zien wel de socials.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, is mevrouw Verkoelen zich ervan bewust dat dit college ook een imago probleem heeft, dat de politiek ook een imago probleem heeft? Dat wij moeten zorgen dat de stad Rotterdam betrokken raakt bij datgene wat er in deze kaasstolp gebeurt. Dat wij ervoor moeten zorgen dat datgene wat hier gebeurt aan besluiten

ook landt in de stad. Dat we iemand nodig hebben die daar de brug kan slaan. Ik ben benieuwd of mevrouw Verkoelen daarvoor middelen wil gaan inzetten, financiële middelen wil gaan inzetten of dat zij juist de strategie van deze wethouder gaat ondersteunen om te zorgen dat het zichtbaar wordt op zijn eigen kosten, op zijn eigen Instagrampagina, of wil mevrouw Verkoelen, sorry voorzitter, via u, de wethouder, het college financiën beschikbaar stellen om daar nog een campagne tegenaan te gooien?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, als antwoord op mevrouw Mohamed-Hoesein, ja, gelukkig kost het nog niet € 18.000,00 per tweet, zoals van de heer Wiersma van de VVD, die dat ook doet. Maar dat is inderdaad ook het enige. Onbegrijpelijk dat u gaat zeggen dat wat er allemaal op de socials staat van onze wethouder, dat we dat een Rotterdams beleid gaan noemen. Ja, dan gaan we echt de mist in, sorry, maar dan wil ik toch wel voortaan ook dat de socials hier behandeld gaan worden. Want als dat een onderdeel van het beleid is, gaan we het communicatiebeleid van deze wethouder Armoede toch maar eens aan de orde stellen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein, tot slot.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik vind dat eigenlijk wel een leuke opmerking. Nee, ik heb niet gezegd dat het socialmediabeleid van de wethouder op zijn persoonlijke pagina's het collegebeleid reflecteert, maar ik geef wel aan, en ik vraag ook wel aan mevrouw Verkoelen om daar goed op te reflecteren dat het er wel voor zorgt dat wij in de stad meer bekendheid krijgen en dat we elk middel moeten aangrijpen om dat te doen.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Nou, het zijn natuurlijk twee colleges in 2022 geweest. U heeft het vooral over de maatregelen die een wethouder zou moeten nemen op armoede, maar ik vraag u ook, want dit college kijkt er namelijk ook breder naar. In de vorige periode waren de parkeertarieven bijna verdubbeld en dit college zorgt juist weer voor een daling van de parkeertarieven. En ook dat de vaste lasten, onroerende zaakbelasting door blijft stijgen. Dat zijn ook middelen die gebruikt kunnen worden om de armoede tegen te gaan. Ik ben benieuwd hoe de heer Moti daarop reflecteert. Want ik heb het idee dat hij liever de belastingen wil verhogen en de mensen in de armoede wil duwen, zodat hij ze vervolgens kan helpen met zijn plannetjes.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, zeg dat maar tegen de bewoners in IJsselmonde, Pendrecht en Zuidwijk, mijnheer Roskam. Dan zult u zien dat ze allemaal de zaal uit zullen lopen. O wacht, dat heeft u al gezien. Voorzitter, met name voor die bewoners stijgen de lokale lasten met honderden en honderden euro's. Als je met z'n tweeën werkt en allebei een auto nodig hebt, dan moet je door dit college zo meteen € 500,00 extra per jaar gaan betalen. Dat zijn de lokale lasten van deze inwoners in IJsselmonde, in Pendrecht en in Zuidwijk. Voorzitter, ik ga door met mijn betoog want ik wil het ook graag hebben over de zorg. Want op het gebied van de zorg zien we dat dit college het afgelopen jaar eerdere beloftes gewoon niet nakomt. Sterker nog, niet alleen eerdere beloftes niet nakomt, maar ook de raad meerdere malen onjuist informeert. Ja, u krijgt natuurlijk de plannen bij de begroting. Nee, natuurlijk komt dat in het najaar. Nee, voor het einde van het jaar, voordat wij het gaan invoeren krijgt u de plannen, dan kunnen we het eerst nog bespreken. Het bleek

allemaal niet waar. Het college maakt gebruik van de blanco cheque die ze heeft gehad van de vier coalitiepartijen en de raad staat nu buitenspel. Allerlei bezuinigingsvoorstellen van wel opgeteld € 200 miljoen kunnen worden doorgevoerd zonder dat wij als raad deze van tevoren kunnen bespreken. En het resultaat: zorg wordt afgepakt van onze ouderen en kwetsbaren, zonder dat hun volksvertegenwoordigers, de mensen op wie zij hebben gestemd, zich daarover hebben kunnen uitspreken.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Kan collega Moti aangeven welke zorg van ouderen is afgepakt? Kunt u misschien een aantal voorbeelden geven?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Herindicaties voorzitter. Het college heeft duidelijk gemaakt dat het op herindicaties fors gaat bezuinigen.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). En is een herindicatie dan ook zorg afnemen of is dat dan andere zorg geven die ook passend is? Is dat afpakken of iets anders bieden wat mogelijkerwijs goedkoper is?

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, iets anders bieden is eigenlijk gewoon een ander woord voor: u moet het gewoon maar zelf doen, zoek het maar uit. En dat vinden wij afpakken.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nee hoor, wat het bijvoorbeeld is, is minder een-op-een-zorg, maar bijvoorbeeld collectieve zorg geven, in de huizen van de wijk die we hebben. Dus dat is andere zorg, dat is niet zorg ontnemen, dat is andere zorg waardoor we de zorg ook op termijn betaalbaar houden. Dus u moet nu niet allerlei angstbeelden richting de stad gooien. Dat doet u elke keer bij het zorgdomein maar het is gewoon niet waar. Of u geeft concrete voorbeelden, waarbij het ook echt klopt dat iemand iets had en het niet meer krijgt. Of u moet een beetje uw toon dimmen.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik zou de heer Lansink wel willen vragen: toont u dan aan dat die andere zorg er is. We hebben namelijk geen snippertje papier daarvan gehad. Geen snippertje bewijs dat het dan dus op een andere manier is georganiseerd. Verwijs naar de brief waarin dat staat. Het staat er niet. We hebben een brief gehad waarin gewoon keiharde bezuinigingen staan.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik moet dus vaststellen dat de heer Moti geen enkel voorbeeld kan geven waarin hij zijn woorden, zoals hij dat in zijn betoog aanhaalt, kan onderbouwen. En daarmee is het angstzaaijer in deze stad.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank u wel voorzitter. Volgens mij was het punt dat de heer Moti maakte een ander. Namelijk het punt dat de wethouder heeft aangegeven: ik ga voorstellen

doen en ondertussen die voorstellen al uitvoeren. Daar staat de raad inderdaad buitenspel. Dat was volgens mij zijn punt. En mijn vraag aan de heer Lansink is dan of hij het een goede werkwijze vindt dat er gewoon voorstellen worden gedaan, althans meegedeeld, en vervolgens worden uitgevoerd, zonder dat de raad daar eerst een uitspraak over kan doen. De politiek staat dus buitenspel, zegt de heer Moti. Wat vindt u daarvan?

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nee, het punt van de heer Moti was heel duidelijk. Hij zei namelijk dat er zorg wordt ontzegd aan onze ouderen. Dat zei hij. En daarvoor kwam dat stukje wat u zei. En daarvan heeft de wethouder gezegd volgens mij in alle gesprekken die wij hebben, dat hij in tranches zijn bestuurlijke opdracht aan ons voorlegt, met ons bespreekt, maar dat hij daarvoor eerst het gesprek met de stakeholders wil hebben, omdat het ook van hen zaken vraagt en hij wil ook van hen dat commitment hebben. En dat vind ik een juiste manier. Dat dat tijd vraagt en dat ik daar ook ongeduldig van word, dat ben ik helemaal met u eens. Maar ik vind die procedure zoals de wethouder die aan ons heeft voorgesteld meer dan prima.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, dat was dus niet het punt. Het punt was, goed dat de wethouder met stakeholders in gesprek gaat. Maar daarna, het moment waarop je het voorlegt aan de raad, zodat de politiek zich kan uitspreken, zodat je ook nog kan bijsturen of zeggen: nee, dit vinden wij geen acceptabel voorstel. Vindt de heer Lansink het oké dat de wethouder maar gewoon gaat uitvoeren zonder dat de politiek daarvoor een uitspraak heeft gedaan? Vindt hij dat oké of zegt hij: nee, het is geen blanco cheque, de politiek is ook aan zet en moet dus eerst daarover gesproken hebben. Wat vindt de heer Lansink?

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Binnen het mandaat van een wethouder kan een wethouder zelfstandig zaken besluiten. Ik denk dat in dit dossier de wethouder het heel goed doet. Dat heb ik zojuist ook al gezegd. Dat is dat hij aan ons terugkoppelt wat zijn plannen zijn en dat wij daarna ook nog kunnen bijsturen. Daar heb ik vrede mee in die werkwijze.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Bij dat laatste concludeer ik dus dat ook de heer Lansink vindt dat inderdaad de raad aan zet is, wij de plannen bespreken en dan doorvoeren, dus dat het inderdaad geen blanco cheque is, zoals de heer Lansink dat trouwens ook eerder heeft aangegeven. Wat dat betreft is het dus een bevestiging en ik hoop ook dat de wethouder dat proces nog eens kan bevestigen. Dat hij met de stakeholders praat, dan met de raad en dan gaat invoeren.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik had het over serieus nemen van volksvertegenwoordigers en dan kom ik bij het volgende blokje in mijn betoog. Want de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen een jaar geleden was 38,9% en we schrokken allemaal.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Maar ik moet dus constateren dat de heer Moti geen concreet voorbeeld heeft hè? Want dat hadden we nog niet helemaal afgerond. Dus dat klopt hè? U heeft geen concrete voorbeelden. Het is alleen maar een idee dat in uw hoofd speelt toch? Ja hè?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, verwacht de heer Lansink nu echt dat ik zeg dat oma Truus vroeger acht uur kreeg en nu zes uur krijgt? Nee, dat voorbeeld heb ik inderdaad niet, maar ik heb wel de brief gelezen waarin staat dat ouderen minder geherindiceerd worden, minder uren zorg gaan krijgen. En in die brief, mijnheer Lansink, want u verzint hier gewoon een verhaaltje erbij, staat nergens wat die collectieve voorzieningen zijn. Hoe die collectieve voorzieningen eruitzien en wanneer ze gestart gaan worden. Dus ik heb wel degelijk gelezen dat de zorg minder gaat worden.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, aan het begin van de raadsvergadering gaf mijnheer Moti aan dat we het effectiever en efficiënter moeten gaan oppakken. En dat is ook wat dit college doet. Dat is ook wat deze wethouder doet. Als we niets doen met de zorguitgaven, gaat het boven € 1 miljard uitkomen eind 2026. Dat betekent dus dat dat ten koste gaat van alle andere middelen die we moeten en kunnen inzetten voor noodzakelijke zaken. Armoede, waar we het over hadden. Dus het is belangrijk om ons te realiseren dat we ergens dus efficiënter en effectiever moeten omgaan met de financiële middelen. En één ding moet de heer Moti beter begrijpen, het gaat niet om bezuinigen, maar het gaat zoals de wethouder het doet, om effectiever en efficiënter inzetten, met maatregelen komen. En als we dat niet doen, dan gaat dat dus ten koste van alle andere noodzakelijke punten.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, de heer Elbay van D66 vindt blijkbaar dat wij te veel geld uitgeven aan de zorg. Dat vinden wij niet. Voorzitter, ik had het over de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen. 38,9% en daar schrokken we allemaal van.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Hoeveel geld mag er naar de zorg van de PvdA-fractie, van die € 3,7 miljard zo'n beetje. Hoeveel? Wat vindt u nu redelijk, ook kijkend naar andere ambities van deze stad?

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, we kunnen het heel erg vanuit die kant aanvliegen. Wij vliegen het van een andere kant aan, vanuit de mensen. Als mensen zorg nodig hebben, dan horen zij die zorg gewoon te krijgen. En dan moeten wij daarna met elkaar kijken hoe we dat regelen. En dan kan het inderdaad zijn dat je lokale lasten moet verhogen, of dat je de ozb moet verhogen. Dat kan een consequentie zijn. Maar wij gaan niet, en dat wordt nu wel gedaan, op basis van financiën zorg afpakken van onze ouderen.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, dus als die kostenontwikkeling € 1,3, € 1,5, € 1,6, € 1,8, € 2 miljard wordt, zegt u: we regelen het, er gaat niets veranderen, we

blijven het lekker laten groeien, want zorg is goed. Dat is uw standpunt. Het maakt niet uit hoeveel het kost.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, wij vliegen het aan, van: iedereen heeft zorg nodig. En natuurlijk kijk je altijd hoe je die zorg zo goed mogelijk kan organiseren. Daar kijk je natuurlijk altijd naar. Maar dat doet dit college niet. Dit college besluit eerst een bezuiniging, en gaat pas daarna nadenken: hoe gaan we die bezuiniging realiseren? Er wordt helemaal niet vanuit de kwaliteit van de zorg voor onze ouderen geredeneerd, er wordt gewoon vanuit een boekhoudersmentaliteit een bezuiniging over de zorg uitgestrooid en daar wordt naar gerekend.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nee, nu komen we ergens. Want dit is precies wat we doen inderdaad, kijken hoe we het anders kunnen organiseren, bijvoorbeeld ook meer naar de voorkant in plaats van in tweede- of derdelijns. Zorgen dat je meer preventie daarin krijgt. Dat je ook meer bij het welzijnswerk kunt neerleggen in plaats van gelijk dure zorg inkopen. Dat is precies wat we doen. Dus eigenlijk bent u het toch een beetje met ons eens. Misschien komen we bij een kopje koffie nog nader tot elkaar.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, dit is echt lachwekkend. De heer Segers zei het net ook al tegen de heer Lansink: luistert u alstublieft even een keer. En ik zie gewoon weer hetzelfde gebeuren. U heeft eerst een bezuiniging van € 200 miljoen goedgekeurd. U had geen idee hoe die bezuiniging moest worden ingevuld. We hebben er honderden keren naar gevraagd. Er waren geen plannen. Er werd alleen maar met mooie woorden gezegd: we gaan integraler werken, de keten stroomlijnen. Er was helemaal geen plan. Dat blijkt ook, want dat plan is er nog steeds niet. U heeft dat eerst goedgekeurd, zonder plan, gewoon vanuit een boekhoudersmentaliteit, om ervoor te zorgen dat de cijfers onderaan de streep kloppen. En nu doet een verhaal voorkomen alsof u heel erg goed heeft gekeken hoe u goede en efficiënte zorg kan organiseren. Dat is gewoon niet waar. U bent hier gewoon geschiedvervalsing aan het plegen. U heeft gewoon als een boekhouder, een kille boekhouder nota bene, € 200 miljoen aan bezuinigingen ingeboekt en nu bent u er pas over aan het nadenken.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ja, dat komt ook omdat u denkt dat het een bezuiniging is. Maar het is natuurlijk minder meer. Dat is precies de discussie die we elke keer hebben. Het is geen bezuiniging. Wij proberen de groei af te zwakken die wij hebben in het zorgdomein. Daarom is het feitelijk ook geen bezuiniging. En dat wilt u maar niet begrijpen. Maar als wij zo doorgaan op uw manier, is straks ongeveer de helft van wat wij in Rotterdam doen, zorg verlenen aan Rotterdammers. Dat betekent dat er geen huis meer wordt gebouwd, er geen boa meer wordt aangesteld, we zijn mensen alleen maar zorg aan het verlenen omdat u vindt dat het een blanco cheque moet zijn in deze raad waarin de kraan open moet staan en waar we niet kritisch kunnen kijken naar de kostenontwikkelingen binnen de zorg. Dat is aan u, dat is uw verantwoordelijkheid, niet de mijne.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik dacht dat de Fabeltjeskrant al lang van de buis was gehaald, maar als ik de heer Lansink hier zo hoor, dan krijg ik gelijk weer van die flashbacks. Voorzitter, ik ga door. De opkomst, want we spraken er schande van. We zouden het vertrouwen terug moeten winnen, zeiden we allemaal collectief. Maar wat zien we na een jaar? Niet alleen de raad is genegeerd, maar ook onze Rotterdammers worden keer op keer

genegeerd door dit stadsbestuur. De heer Roskam zei het ook bij het zien van de invoering van betaald parkeren. Op heel Zuid wordt het uitgestrooid. Zeven dagen in de week van 9 tot 23.00 uur 's avonds. Betalen zonder mitsen of maren, zonder inspraak van bewoners en zonder maatwerk. De verkiezingsbelofte van Leefbaar Rotterdam om geen betaald parkeren in te voeren als bewoners dat niet willen, blijkt een leugen te zijn geweest. Tijdens de campagne stropo rond de monden smeren en daarna Rotterdam-Zuid als pinautomaat gebruiken. En als klap op de vuurpijl worden bewoners in het Molenlaankwartier in Hillegersberg wel gespaard, daar worden de tijden teruggebracht. Bewoners in IJsselmonde, Zuidwijk en Pendrecht zijn hier terecht laaiend over. Duizenden handtekeningen zijn hier al over overhandigd aan dit stadsbestuur. En we hebben het gezien bij de volkstuinders, die in actie moesten komen om überhaupt in gesprek te komen met de wethouder over zijn slechte plan. Niet alleen wilde hij de prijzen verdubbelen, maar iedere volkstuinder ook een commercieel wurgcontract aanbieden. Je zou denken dat de wethouder na deze massale opstand wel zou luisteren en zelf dit slechte plan zou intrekken. Maar nee, de raad moest hem dwingen om dit plan in te trekken. Liefdeloos en rücksichtslos. We zien het bij de derde oeververbinding. Bewoners en organisaties hebben jarenlang geparticipeerd in het omgevingsberaad en een week voordat ze het advies zouden uitbrengen, ging het college als een olifant door een porseleinkast en koos voor een brug in plaats van een tunnel. Bewoners van De Esch en Veranda voelen zich begrijpelijk misbruikt en geschoffeerd. Blijkbaar laten mensen zich in een campagne niet alleen op, maar ook over een paard tillen. Liefdeloos en rücksichtslos. Hetzelfde is gebeurd bij bewoners uit Delfshaven, Crooswijk, het Oude Noorden, Lombardijen. Duizenden handtekeningen hebben zij opgehaald voor het behoud van de tram in hun wijk en al deze bewoners zijn genegeerd door het stadsbestuur en door Leefbaar Rotterdam zelfs weggezet als trollen. Behalve bewoners uit Hillegersberg. Die werden niet genegeerd, die mochten hun tram behouden. Want dat is natuurlijk geen Vogelaarwijk. En voorzitter, net als bij de bewoners van de volkstuinen lijkt de grote druk van de stad wel zijn effect hebben. Want de stad bijt terug, de stad pikt dit niet, en dat hebben ze laten zien. Gelukkig lijkt het er dan ook op dat DENK een draai van 180 graden maakt als het gaat om tramlijn 8 in Delfshaven. Daarmee is er een raadsmeerderheid voor het eerdere gezamenlijke voorstel van PvdA, GroenLinks en SP om tram 8 in Spangen te behouden.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, een technische vraag, behandelen wij vandaag de Voorjaarsnota?

De **VOORZITTER**. U bedrijft politiek en het is aan u om te zeggen wat u in uw termijn wilt zeggen.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, dat klopt. Gemeentefinanciën is nogal lastig, ook voor de kijkers, dus ik wil vragen om het toch wel bij 2022 te houden. De Voorjaarsnota gaan we over drie weken behandelen.

De **VOORZITTER**. Dat is uw wens. Mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, volgens mij is het onze taak om hier niet alleen als boekhouders een financieel boek door te nemen maar ook om te kijken of de doelen die de stad zich gesteld heeft ook gerealiseerd zijn en hoe we met deze stad zijn omgegaan. Ik gebruik hier allemaal voorbeelden, die bijvoorbeeld ook door collega Roskam zijn gebruikt en toen stond u niet op, die typerend zijn voor hoe het beleid is gevoerd.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Nou, laten we het dus hebben over het afgelopen collegejaar voorzitter, waar u ook over de eerste zes maanden een onderdeel van was.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, en ik zou zeker daar verantwoording over willen afleggen, maar dan moet ik daar zitten, maar daar zit ik niet. Daar zit een ander college. En zoals in ons staatsrecht dan is afgesproken, legt dit college voor het volledige jaar verantwoording af. Als u het anders wilt, moet u het staatsbestel veranderen, of u moet aan de collega's hier vragen om hier even op te stappen, dan ga ik daar zitten.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Collega Moti moet het niet verdraaien voorzitter. Hij weet exact wat ik bedoel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik vraag me dan toch af hoeveel pijn het doet om nu te vragen aan het college dat de zaken heeft overgenomen om even een stoel te halen. Ik vind eigenlijk, de heer Moti, u gaat nu beleid toetsen en vragen stellen over 2023. Het is zonde. Houd 2022 in de gaten en laten we dat debat behandelen. Laten we op dit punt blijven en zorgen dat we behandelen wat er op de agenda staat.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Moti, u kunt verdergaan.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik stelde niet de vraag of ik wel of niet verantwoording moet afleggen. Dat deed de heer Elbay. Ik heb alleen antwoord gegeven op die vraag. Ik wil daar helemaal niet zitten. Ik zit nu daar, want ik ben fractievoorzitter van de PvdA en daar ben ik blij mee en daar vervul ik mijn rol als raadslid en dat is het college controleren en ter verantwoording roepen. Maar nu word ik al meerdere keren of door meerdere coalitiegenoten ter verantwoording geroepen over mijn rol in de vorige periode. Ja, als u dat wilt, dat was mijn antwoord, als u wilt dat ik daarover verantwoording afleg, dan kan dat niet als fractievoorzitter maar dan kan dat als wethouder. Maar dat kan niet, want ik zit niet aan die kant. Ik heb die vraag alleen maar op die manier beantwoord. Niet dat ik daar wil zitten of niet, alleen maar dat als u dat zou willen, we dan in een raar staatskundig bestel terechtkomen.

De **VOORZITTER**. U gaat zich herhalen. Mijnheer Elbay, ook niet doen als u dat van plan bent.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, nogmaals hè, vorig jaar twee colleges, twee verschillende raden. Mijnheer Moti is nu aan het vooruitblikken. Dat gaan we over drie weken doen. Laten we nu alstublieft terugkijken naar 2022, naar de doelstellingen die zijn behaald en naar de doelstellingen die niet zijn behaald. En wees vooral kritisch, maar kijk nu niet vooruit, zou ik zeggen. Want dat gaan we over drie weken doen. Laten we het hebben over datgene wat we vorig jaar hebben gedaan.

De **VOORZITTER**. Toch een herhaling. Ik zou u uitnodigen verder te gaan mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Volgens mij heb ik alleen maar teruggeblikt hè, over de volkstuinen, betaald parkeren, over de derde oeververbinding. Dat is allemaal terugblikken, maar goed. Ik ga naar de afronding voorzitter. Want ik begon mijn betoog: wat is er nu echt gebeurd? Wat

is er nu echt gebeurd met de belofte van één stad? Het terugwinnen van het vertrouwen van de mensen die thuis bleven en het belonen van de mensen die kwamen stemmen. Een stadsbestuur dat gewoon te weinig levert, en als ze leveren is het liefdeloos en rücksichtslos. Dat kan anders en dat moet ook echt anders. De kloof in Rotterdam is in dit eerste jaar van het college alleen maar groter geworden. De kloof tussen woorden en daden, de kloof tussen arm en rijk, en de kloof tussen het bestuur en onze bewoners.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan de heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter. Vandaag is de dag van de verantwoording, waarin de raad en het college terugkijken op het voorgaande jaar. En dat was een bijzonder jaar. Een jaar zonder heel grote invloed van corona, gelukkig. Gelukkig konden we doen wat we wilden. Maar wel met een oorlog in Oekraïne en die oorlog had een ontzettend groot effect op de wereld, op Nederland en op onze stad. Een jaar waarin we veel opvang hebben gerealiseerd voor Oekraïense vluchtelingen. Maar ook een jaar waarin de prijzen tot recordhoogten zijn gestegen, waardoor grote uitdagingen ontstaan om onze ambities te realiseren. Met de krapte op de arbeidsmarkt wordt het behalen van die ambities nog een tandje uitdagender. Voorzitter, het jaar 2022 kenmerkt zich natuurlijk ook door een bestuurswisseling. Als VVD zijn we dankbaar richting alle partijen voor de samenwerking. Of het nu oude coalitiegenoten waren, huidige coalitiegenoten of oppositiepartijen. Ik ben u dankbaar voor de rol en de inbreng die u heeft. Voorzitter, alvorens op de techniek van de jaarrekening in te gaan eerst een stukje inhoud. De uitgaven in de zorg blijven stijgen. We zien ook in 2022 een stijging van 9% ten opzichte van 2021. Het geeft maar weer aan hoe belangrijk de bestuursopdracht zorg is, en na de afgelopen discussie die we net hebben gehad blijkt dat ook maar weer. We moeten blijven inzetten op minder meer, want anders wordt de zorg, ook voor onze ouderen onbetaalbaar. Voorzitter, ook de woningbouw heeft onze aandacht nodig om onze ambities waar te kunnen maken. Stijgende prijzen en een gebrek aan personeel maken het steeds moeilijker om projecten van de grond af te krijgen. We zijn dus ook blij met het Doorbouwakkoord van wethouder Zeegers en we vragen ook aan haar, na het akkoord ook echt tot resultaten te komen. Want papier is papier en dat is heel geduldig, maar we vragen natuurlijk ook resultaten. Voorzitter, de VVD is blij met de investeringen die we doen in handhaving. Onze boa's zijn meer gaan verdienen, ze zijn de gastheren en gastvrouwen in onze stad en kunnen ook optreden indien gewenst. We zijn blij met de rol die zij bijvoorbeeld verder hebben ontwikkeld in het kader van de wijkboa's. Onze handhavers hebben bijna 150 keer kunnen optreden tegen lachgasgebruikers. De inzet van handhavers in de nachtelijke uren was een succes en ik hoop ook dat de wethouder in 2023 structureel de boa's ook in de nacht gaat inzetten. Ook de pilot om reservisten te werven, om zo te voldoen aan de steeds grotere vraag naar handhaving, volgen wij met interesse. Het is echter jammer dat het zoveel afstemming vraagt binnen de organisatie om tot meer reservisten te komen. Wij hopen toch op enige creativiteit vanuit de wethouder. Voorzitter, wie weleens winkelt in onze Rotterdamse winkelstraten kent de dubbelparkeerders, asociale wat mij betreft. En die zijn in 2022 bijster goed aangepakt. Een verzevenvoudiging van het aantal boetes dat is uitgedeeld. We hopen dat deze intensivering in 2023 wederom tot de mogelijkheden behoort, want de winkelstraten en de ondernemers zullen u daar dankbaar voor zijn. Voorzitter, we hebben ook in 2022 eindelijk een moeilijke keuze over de derde stadsverbinding gemaakt. Die derde brug gaat er inmiddels, door goed werk van dit college en zijn voorgangers, komen. Voorzitter, nu over de techniek van de jaarrekening. We zijn het met de COR eens dat er moet worden geïnvesteerd in de eerste lijn. We zijn blij dat het college met de COR een technische sessie gaat organiseren over nut en noodzaak van harde maandafsluitingen. Feit is wel dat de eerste lijn momenteel in het gehele proces het meest kwetsbaar is en dat we daar als VVD-fractie linksom of rechtsom verbetering in willen zien. Dus of dat nu via maandafsluitingen is of niet, wij vinden dat die eerste lijn stevig moet

worden versterkt om nog beter dat proces van de jaarrekening te faciliteren. Voorzitter, ik zei het in mijn inleiding al, we leven in uitdagende tijden. De ambities zijn bij elk college torenhoog maar de prijzen stijgen en personeel is moeilijk te vinden. Daarnaast voorziet de VVD-fractie ook dat de structurele inkomsten zullen dalen. Vanaf 2026 is dat in ieder geval voor het Gemeentefonds het geval en we zien dat de structurele exploitatieruimte aan het dalen is. De mate waarin structurele lasten door structurele baten zijn gedekt neemt dus af. De structurele exploitatieruimte ontstaat nu feitelijk door een berekening. Wat wij zouden wensen, is meer grip te krijgen op de structurele exploitatieruimte, analoog aan het weerstandsvermogen. Daarom dien ik samen met D66, Leefbaar Rotterdam en DENK de motie 'Streefwaarde structurele exploitatieruimte' in. Voorzitter, met stijgende kosten en gebrek aan personeel is het zaak dat de gemeente Rotterdam maximaal streeft naar doelmatigheid. Doen we de juiste dingen en dragen onze inspanningen ook echt bij aan de veranderingen van onze stad? Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink-Bastemeijer heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Streefwaarde structurele exploitatieruimte

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 15 juni 2023 ter bespreking van agendapunt 4.2 het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2022;

constaterende dat:

- de structurele exploitatieruimte dalende is;

overwegende dat:

- de structurele exploitatieruimte een indicator is hoe structurele lasten met structurele baten zijn gedekt;
- wanneer structurele exploitatieruimte daalt bestemmingsreserves kunnen uitdrogen;
- in 2026 de gemeentelijke inkomsten vanuit het gemeentefonds waarschijnlijk zullen dalen;

draagt het college op:

- uiterlijk bij de behandeling van de begroting 2024 te komen met een onderbouwde (meerjarige) streefwaarde voor de structurele exploitatieruimte;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.P. Lansink-Bastemeijer, F. Elbay, T. Roskam en N.D.Z.R. Mohamed Hoessein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, de heer Elbay zei: we kijken vooral terug en niet vooruit, maar ik hoorde de heer Lansink zojuist zeggen: de derde stadsbrug gaat er sowieso komen. Er is een motie 'Maatschappelijke effecten van de oeververbinding' ingediend door GroenLinks en die is unaniem aangenomen. Is daar dan al een antwoord op?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik ben een realist. Ik kijk met genoeg uit naar dat rapport, maar ik geloof ook in visualisatie en ik zie die brug eigenlijk al liggen. In die zin ben ik een meer optimistisch mens dan u denk ik.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel voor uw bijdrage. Dan gaan we mevrouw Elfilali voor haar bijdrage.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Als eerste complimenten aan iedereen die hier zo hard aan heeft gewerkt. En ook aan de COR voor het goede werk dat is verzet. Maar dan nu even terug naar vorig jaar, het jaar 2022. Er wordt weleens gezegd: zeg me wat je eet, en dan weet ik wie je bent. Dat is ook zo met de jaarstukken en de uitgaven. Laat me uw uitgaven zien en ik weet wat voor college u bent. En ik zal het even simpel houden, want als je dit college zou vergelijken met een auto, en dat is iets waar dit college toch wel fan van is, dan zie ik hier een glimmende auto met een mooi laagje lak, maar vanbinnen allemaal roestvlekken. Nu is het zo dat als je die roestvlekken niet gaat aanpakken, dan stort je hele auto in. Als ik naar 2022 kijk, dan zie ik dat we een college hebben dat handelt op de korte termijn, en dat alle grote maatschappelijke uitdagingen vooruit worden geschoven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie van de heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter, ik ben benieuwd waarop mevrouw Elfilali het baseert dat dit college een voorstander is van een auto of liefhebber is van auto's.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, daar kom ik ongetwijfeld zo op, maar ik zou zeggen, kijk maar naar de acties op het terrein van OV. Kijk maar naar acties als het gaat om niet te kiezen voor het groen. Er zullen talloze acties zijn, maar wellicht kan ik doorgaan met mijn inbreng. Dan kunt u daarop oordelen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). U kunt verdergaan.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Want als er keuzes gemaakt moeten worden, dan zien we dat het college ondanks mooie woorden op papier toch gaat voor opties die onze stad minder aantrekkelijk maken. En ook minder welkom. En ook eigenlijk juist mensen verdrijven. Kijk maar naar onze skaters. De befaamde bankjes in het park of op het Centraal Station. Het snijden in het OV en eigenlijk Rotterdammers daarmee stimuleren om de auto te pakken. We zien dat de natuur en de gezondheid bij grote projecten uiteindelijk altijd op de tweede plaats komen en het weigeren van op evenredige wijze mensen op te vangen die gevlucht zijn voor oorlog en geweld. En wat we ook doen en wat dit college ook doet is de ogen sluiten voor de grote groep Rotterdammers zonder juiste papieren, die al decennialang hier in onze stad leven. En daarmee ook de toekomst van hun kinderen, de dreamers, getalenteerde welwillende jongeren, eigenlijk negeren. En we zien een college dat publiekelijk weinig doet voor de lhbtq+-gemeenschap. Dit als introductie voorzitter. Ik wil eigenlijk een aantal dingen met u bespreken. Dat is als eerste het democratische gehalte van de jaarstukken. Want voorzitter, het terugblikken op 2022 is een van de belangrijkste taken die wij hebben als het gaat om het uitgeven van belastinggeld, belastinggeld van Rotterdammers. En de manier waarop we dit doen, zegt ook iets over het democratisch gehalte van dit instituut. Ik zie dat er getracht is om de jaarstukken inzichtelijker te maken, dus daarvoor complimenten, en ook inderdaad wat al genoemd werd, de infographic. Dat soort zaken helpen om het inzichtelijk te maken. Maar het is nog niet compleet, want we willen weleens doen alsof elke Rotterdammer in deze zaal zou kunnen aanschuiven en zou

moeten begrijpen waarover we het hier hebben. Maar dat is niet zo. Niet iedere Rotterdammer zou op basis van de jaarstukken en zelfs niet elk raadslid, over de nodige achtergrondkennis beschikken om de cijfers en alle tabellen op de juiste manier te lezen en te begrijpen. Dus daar is nog wel werk aan de winkel. Het zou ook helpen als je per thema een een-op-een-vergelijking zou kunnen maken. Want je moet nu echt heel erg diep gaan zoeken in de stukken om dat onder de knie te krijgen, om het te begrijpen. En dat maakt onze controlerende taak ingewikkelder. Dus als ik ook even kijk naar de techniek, als we kijken naar vorig jaar, dan zien we dat er verbetering nodig is op de manier waarop subsidies worden verstrekt. En ook kennis van aanbesteden. Nu ben ik benieuwd of dat iets is waar de wethouder gaandeweg achter is gekomen, of dat daar misschien al inzet op is gepleegd om dat te verbeteren. Het is ook altijd interessant om te kijken naar de dingen waar geen geld aan besteed is. En dat vinden wij zorgwekkend, want wij zien dat de discriminatie in onze stad stijgt en dat de acceptatie daalt. En ja, het programma Samenleving, waar blijft dat? We hebben het nog steeds niet. En voorzitter, u weet dat wij een partij zijn van Europees denken en Rotterdams doen en we zien hier dat Rotterdam voor uitdagingen staat die geen grenzen kennen en ook als het bijvoorbeeld gaat om emancipatie dat dat onder druk staat in heel Europa. En wij voelen dat hier direct in onze stad. Dus je zou verwachten dat dit college het jaar 2021 direct zou aangrijpen om te doen en ook de urgentie zou voelen om te handelen en ook onze stad toekomstbestendiger te maken, zodat we een bijdrage kunnen leveren aan een gezondere wereld. Je zou ook denken dat er forse investeringen gedaan zouden worden op het terrein van digitalisering, van het groen, eigenlijk het voldoen aan Europese afspraken die al lang geleden gemaakt zijn. Maar we missen nog de urgentie om echt investeringen te doen. Het is ook lastig dat aan veel doelen geen indicatoren gebonden zijn, waardoor het eigenlijk niet meetbaar is, waardoor we de voortgang niet kunnen zien. Heel eerlijk, het verhaal van de locoburgemeester over de menselijke maat en dat daar nog veel moet gebeuren, maar toch zou je denken met het toeslagenschandaal, en overigens wordt in de stukken nog steeds gesproken over de toeslagenaffaire, maar het toeslagenschandaal en ook het feit dat wij als Rotterdam hard getroffen zijn door algoritmen, dat dat je nummer 1-prioriteit zou zijn op het moment dat je aantreedt. Dus heel goed dat er wordt gewerkt aan communicatie en duidelijke taal, maar wij zijn echt wel benieuwd naar wat er nu precies is gebeurd op het terrein van de menselijke maat. Wat zijn de uitgaven daar? En waar blijft de één-loket-gedachte? Er zou gewerkt worden aan één app, waardoor je als Rotterdammer ook makkelijker je zaken zou kunnen regelen. Waar is die? En toon is belangrijk. Als ik kijk in de jaarstukken, het werd ook net al eerder hier genoemd in de zaal, dan is de toon kil. Bijvoorbeeld als het gaat om belasting innen, dan hebben de jaarstukken het over hoeveel moeite de gemeente moet doen om dat te doen. Maar daar komt juist die menselijke maat kijken, want wat is het verhaal erachter? Als het gaat om armoedebestrijding, dan zijn we een jaar verder en is er nog geen beleidskader armoede en schulden. Wat wel goed is gegaan, en daar wil ik ook even een compliment voor uitdelen, is dat er een groter bereik is geweest voor de energietoeslag. Dat heeft mensen toch een klein beetje kunnen helpen. Maar om Rotterdammers echt te gaan helpen moeten we daarmee aan de bak, want nog steeds gaat op Zuid nog een op de vier kinderen met honger naar school, en een op de vijf kinderen leeft in armoede. En als het gaat om zorg en het sociale domein, dan zijn we gewoon niet in control. En als we dat nu al niet zijn, wat zegt dat dan over ons vermogen om straks eigenlijk de grote bestuursopdrachten die we hebben in goede banen te leiden? Dus ik ben ook benieuwd hoe de wethouder en het college hiernaar kijken. Als het gaat om het klimaat, dan zien we een gigantische uitdaging.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja, ik zou willen vragen of de fractie van Volt een idee heeft hoe bij een opneinderegeling een wethouder volledig in control zou kunnen zijn. Heeft zij daar ideeën bij?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, als wethouder heb je een grote verantwoordelijkheid. En op dag één dat je aantreedt is het belangrijk om aan de slag te gaan met de zaken die op je portefeuille liggen. Als het gaat om de zorg en het welzijn van onze Rotterdammers dan is daar gewoon werk aan de winkel. Uw partij, zeg ik via de voorzitter, is ook een partij van meetbaar maken, doelen stellen en ook dat kunnen toetsen. Ik wil dat zien en bij zorg zie ik dat gewoon nog niet.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). In die zin snap ik wat u tegen de wethouder zegt. Maar ik vroeg u of u een idee heeft hoe je volledig in control kan zijn in een opneinderegeling. Dat is gewoon een vraag die ik aan u heb, gewoon om daar ook van te leren.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, de heer Lansink is er toch wel bekend mee dat de gemeente heel veel opneinderegelingen heeft. Dat is helemaal niets bijzonders. En dat bij heel veel opneinderegelingen het college wel degelijk heel goed zicht houdt op de lasten. Ik wijs naar wethouder Versnel. Die weet per dag hoeveel mensen er in de uitkering zitten en hoeveel geld hij wel of niet heeft aangegeven aan de lastenkant van de BUIG. Dat is ook een opneinderegeling. Dus een opneinderegeling maakt nog niet dat je niet hoeft te weten hoeveel geld we wel of niet uitgeven. U haalt echt twee dingen totaal door elkaar.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). voorzitter, ik ben blij dat de fractie Volt via de secundaire lijn van PvdA nog wat extra input krijgt, maar de vraag was aan Volt gericht. Hoe denkt u dat een opneinderegeling een wethouder volledig in control krijgt? Volledig hè? U vraagt over volledige controle. Want dat is precies wat de COR zegt. De wethouders zijn niet volledig in control. De vraag is, politiek gezien, kun je dat op een aantal aspecten van bepaalde beleidsterreinen en portefeuilles van wethouders volledig zijn? Is er een mogelijkheid om in de zorg volledig in control te zijn over de kostenontwikkeling?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, het zal wel moeten. We lopen tegen vergrijzing aan. Er zijn grote uitdagingen, er is armoede, dus dat zal wel moeten. We zullen ons volledig moeten inzetten om dat te doen.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dan ben ik blij, want dan vinden we elkaar. Want dat is nu precies wat die bestuurlijke opdracht doet, de kostenontwikkeling naar beneden krijgen. Dat is iets wat al in de afgelopen periodes colleges voor dit college en het vorige en het vorige hebben geprobeerd, de kostenontwikkeling in controle te krijgen. En elk jaar zien

we overschrijding, bijplussen, bijplussen, bijplussen. Dus ik ben heel blij met dit antwoord, maar ik geef u ook aan hoe lastig dat dus is in dit dossier. En daar vinden we elkaar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Ik ga door met het klimaat, want ook daar staan we voor grote uitdagingen en we zien dat dit college in een bestuurlijke klimaatspagaat zit. We hebben verschillende wethouders die allemaal een klein stukje doen, terwijl we één wethouder hebben met het woord klimaat achter de naam. Wat ons opvalt is dat er heel veel deelinterventies zijn, maar daardoor blijft het klimaatbeleid een soort shot in the dark. Wat wij gewoon willen zien is de effecten. En wij willen ook zien wat het nu precies oplevert. Dus de relatie tussen al die verschillende deelprojecten vinden wij niet terug in de jaarrekening. En dan de bouw tot slot. We vinden het teleurstellend dat van de lage target van 20% sociale bouw er maar 10% gerealiseerd is. Dat moet beter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter, ook een technisch antwoord. Je hebt lopende investeringen en afgeronde investeringen, dus ik zou nog eens daarnaar kijken. Wat wij vooral hebben gedaan in 2022 is € 100 miljoen aan transitiebudget gereserveerd en daar proberen werk van te maken. Als we kijken naar andere uitgaven zoals aanpak van klimaatcrisis zien we dus dat die € 100 miljoen die we hebben gereserveerd, waardevol is. Daarnaast hebben we 10.000 aardgasvrije woningen door investering van € 52 miljoen, door dat beschikbaar te stellen, hebben we daar werk van gemaakt. Dus ja, dat er geen projecten, plannen hieromtrent zijn is volgens mij totaal onjuist, dus heeft u wel goed gekeken naar de jaarstukken van 2022?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, dat heb ik zeker en dat is precies het punt. Wat wij nu missen is het integrale beeld van hoe wij er nu voor staan als Rotterdam. En zeker, al die zaken die u noemt, zeg ik via de voorzitter, zijn hartstikke goed, maar er is gewoon heel veel nodig. We lopen achter en daar zijn wij naar op zoek en dat haal ik niet uit de jaarstukken. En dan eigenlijk tot slot iets wat wij als Europese partij belangrijk vinden bij het lezen van de stukken.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay nog over het vorige.

De heer **ELBAY** (d66). Ja, ter lering en vermaak, daar is dus het klimaatactieplan voor.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel voorzitter. Ik ben zo nieuwsgierig naar hoe D66 deze dingen in het klimaatactieplan terug ziet komen. Want per project wordt niet bijgehouden hoeveel CO₂-mitigatie er zou zijn. Er wordt niet bijgehouden wat de doelen zijn. Het is een overzicht, dus ik ben ontzettend nieuwsgierig naar hoe D66 dit ziet. En over de kosten, een groot deel daarvan komt vanuit het rijk. Dat is niet een bijdrage vanuit de gemeente. Dus waar is de gemeente dan in de lead op klimaat?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Volgens mij een terechte vraag voorzitter. Wat betreft CO₂-reductie, dat is ook punt van mij dat ik vandaag aan de wethouder zou willen vragen, dus terecht. Ik ben het volledig eens met mevrouw Morkoç. En ja, dat alle middelen vanuit de gemeente moeten komen, is ook niet iets wat is vastgesteld. Ik bedoel, het rijk stelt bepaalde middelen voor en die zetten we in voor het klimaat. En volgens mij is de zaak hiermee wel voldoende getackeld.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Dat is het zeker niet, want we zijn er bij lange nog niet. Mijn volgende punt gaat over EU-geld en dat is ook belangrijk voor het klimaat. Wij zijn benieuwd of er ergens een overzicht bestaat van hoeveel EU-gelden wij eigenlijk binnenhalen per domein of in totaal. Dat kan ook helpen met het doelen bereiken. En ook even iets voor de EU-nerds onder ons. Een compliment dat er in Rotterdam geen sprake is van EMU-tekort. Dat is iets wat wij ook wel mooi vinden. En voorzitter, ik zou willen eindigen met een aantal positieve woorden, want enerzijds zien we echt wel een aanpak van vooruitschuiven en op papier progressief beleid, maar in de uitvoering heel conservatief en we hopen echt op beterschap. Maar wat we op zich wel ook gezien hebben is dat het afgelopen jaar er in ieder geval een bereidheid is ook vanuit de burgemeester en het college om meer impact te maken met EU-fondsen. En we vinden ook dat het proces Wijk aan Zet en met de wijkraden goed gaat. Maar er is nog wel meer werk aan de winkel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Dank voorzitter. Wellicht heeft u het al door, ik voel de spanning van vandaag heel intens. Het is een bijzondere dag, maar vooral een belangrijke dag voor onze democratie. Een dag waarop we de P&C-cyclus van de gemeente afronden en een dag waarop het college zich verantwoordt aan de Rotterdammer. Gezien onze verantwoordelijkheden moeten we nauwlettend letten op het uitgevoerde beleid, op wat is bereikt en wat niet. Vandaag reflecteren we dus op het afgelopen collegejaar, een jaar van verkiezingen en dus wisseling van de garde. Twee verschillende colleges en raden hebben de P&C-cyclus doorlopen, wat resulteerde in nieuwe wethouders en raadsleden. Te midden van deze turbulente tijden is het een nobele taak om de toewijding te blijven geven aan dezelfde stad, ongeacht de positie die je bekleedt en de idealen die je koestert. Samen vormen we een uniek en levend mozaïek voorzitter. Ik wil iedereen bedanken voor hun onvermoeibare inzet, het voormalige college, het huidige college, vertrokken raadsleden, zittende raadsleden, de gemeentelijke organisatie, de accountant en uiteraard alle COR-leden. Voorzitter, we hebben een coalitie gevormd om verschillen te overbruggen, maatwerk te leveren en een stad te creëren waar iedere Rotterdammer welkom is, ongeacht hun afkomst, gender, seksualiteit, geloof, uiterlijk of gedachtegang. Deze coalitie vertegenwoordigt één stad en dat is Rotterdam. Dit is ook de visie van D66 voorzitter. We pakken de klimaatcrisis aan, vergroenen de stad, zorgen voor meer betaalbare woningen en een eerlijke en kansrijke start voor iedereen. Dit zijn de punten waarop wij hebben ingezet, waar we blij zijn om investering in te zien in de jaarstukken. Echter, we moeten erkennen dat we niet in alle opzichten succesvol zijn geweest. De uitdagingen zijn nog enorm en zullen verder worden besproken tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota, dus over drie weken voorzitter. Voorzitter, ik wil graag benadrukken dat onze financiële indicatoren aantonen dat de gemeente er financieel sterk voor uitziert. Wanneer we naar de weerbaarheid kijken van de gemeente Rotterdam, zien we een solvabiliteitsratio van 64%, wat eigenlijk aangeeft dat onze langetermijnverplichtingen op orde zijn en we die dus kunnen voldoen. Onze exploitatieratio van 1,7 suggereert eveneens dat onze structurele lasten ruim voldoende worden gedekt door de structurele opbrengsten. Wel is er een aanzienlijke daling ten

opzichte van 2021 en daarom hebben we vandaag een motie ingediend met VVD, Leefbaar Rotterdam en DENK, om in de begroting van 2024 dus de beargumenteerde meerjarige streefwaarden van de structurele exploitatieruimte te hanteren. Voorzitter, er zijn ook enkele aandachtspunten naar voren gekomen uit de rapporten van de COR en de accountant. Deze zijn besproken in verschillende commissies en het college heeft daar vandaag en ook in de stukken positief op gereageerd, van zowel de accountant als van de COR. Desondanks heb ik enkele punten van aandacht die ik graag aan het college wil stellen. Namelijk de accountant merkt in haar verslag dat er tijdens het jaarrekeningtraject door de auditfunctie, dus financial audit, een aanzienlijk bedrag aan fouten is geconstateerd, waarvan € 98 miljoen is gecorrigeerd. Ik zou dus zeggen voorzitter, beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Daarom zou ik willen weten van de wethouder of hij bereid is om te onderzoeken wat het huidige first-time-right-percentage is van de eerste lijn en of hij dan ook bereid is om plannen op te stellen om het first-time-right-percentage van de eerste lijn te vergroten. Heeft hij nu al ideeën daaromtrent en zou hij dat met ons willen delen? Het risicoprofiel van de grondexploitaties voorzitter, mijn tweede aandachtspunt, is toegenomen. De inflatie is bijgesteld, toekomstverwachtingen voor opbrengsten en kosten hebben grote invloed op de portefeuille van de grondexploitatie. Zo zien we dat de verwachte eindwaarde is gedaald van € 127 miljoen naar € 16 miljoen en dit zal vooral invloed hebben op de resultaten van de komende jaren. Ik zou graag van de wethouder Bouwen en wonen willen weten, nu de parameters en toekomstverwachtingen over de opbrengsten en kosten zijn bijgesteld en de verwachte opbrengsten van de huidige grondexploitaties aanzienlijk zijn gedaald, hebben we dus te maken met voorzichtige cijfers. Wat betekent dit voor de bouwambities van dit college? Voorzitter, het voorspellend vermogen is ook altijd een aandachtspunt geweest en daarover hebben ook meerdere collega-raadsleden vandaag eigenlijk een punt van orde gemaakt, waar ik mij dus ook volledig in kan vinden, namelijk dat het voorspellend vermogen beter kan worden ingezet. Er is een trend te zien waaruit blijkt dat de gemeente Rotterdam consistent minder lasten initieel begroot dan er worden gerealiseerd. Bij het opstellen van de herziene begroting is de gemeente beter in staat eerdere schattingsonzekerheden te ramen. Dit is een citaat van de accountant. Voorzitter, het voorspellend vermogen van de gemeente is in de initiële begroting te verbeteren en is in de herziene begrotingsronde al nauwkeuriger. Wel is in 2022 het verschil van de realisatie met bijgestelde begroting groter dan in de eerdere jaren. Hierover heeft de toezichthouder in september 2022 ook gerapporteerd dan wel een brief gestuurd aan de raad en aan het college. Mijn vraag aan de wethouder is: bent u bereid om gebruik te maken van de natuurlijke adviesrol van de accountant om het voorspellend vermogen van de begroting te verbeteren? Bent u bereid om extern advies in te winnen om de kennis binnen de gemeentelijke organisatie hieromtrent te verbeteren dan wel te vergroten? Voorzitter, wij merken op dat de arbeidsmarktkrapte de oorzaak is geweest voor het niet kunnen uitvoeren van bepaalde taken zoals het geval in de zorg, waar we te maken hebben met een onderbesteding. De kosten binnen het sociaal domein hebben afgelopen jaren een significante stijging doorgemaakt, een trend die reeds aan de gang is sinds de transitie AWBZ naar WMO. Zo hebben we dus ook als COR een aantal hoorzittingen gehad om erachter te komen hoe we die lasten terugdringen. En tijdens het verantwoordingsdebat van de COR met wethouder Buijt heeft collega Buijt aangegeven dat hij dus met meerdere zorgaanbieders in samenwerking is en dat hij eveneens op zoek is naar een balans tussen overleg wanneer het nodig is en kunnen sturen omdat hij weet hoe het werkt. Ik zou graag van de wethouder horen of hij dit nader kan toelichten en welke plannen hij heeft om het arbeidsmarktprobleem op te lossen zodat de kwetsbare Rotterdammers nog steeds de vertrouwde zorg kunnen krijgen. Een punt dat ik onder de aandacht van het college wil brengen zijn de programmadoelen, wat eigenlijk ook door de heer Moti is aangebracht. Is het huidige college bereid om de zaken uitgebreider in de komende jaren verder te beschrijven in de jaarstukken? Daarbij moet ik ook mededelen voorzitter dat dit punt eigenlijk niet een aandachtspunt is voor deze periode. Ook in de

voorgaande periode hadden we hier problemen mee. Niettegenstaande de eerdere plannen voorzitter, zijn er ook zaken waar wij als D66 trots op zijn, zoals op het gebied van mobiliteit, klimaat en onderwijs. We hebben bijvoorbeeld € 3,9 miljoen geïnvesteerd in de aanleg van fietspaden, fietspadverlichting en verbeteringen in het recreatieve knooppuntennet. Hierdoor kunnen Rotterdammers veilig en snel naar hun werk, hun kinderen van school halen of 's avonds veilig naar huis fietsen na een avondje borrelen op de Witte de With. Maar mocht je toch met je auto willen, met 771 nieuwe openbare laadpunten ben je zo weer op weg met je elektrische auto. Dankzij het klimaatactieplan dat dus in de Voorjaarsnota verder wordt opgepakt, worden de klimaatambities in realiteit gebracht voorzitter. Daar gaan we dus over drie weken verder op in bij de Voorjaarsnota. Voorzitter, het is ons allen bekend dat we leven in een tijd van crisis. Klimaat, energie, maar ook zeker wonen is een aandachtspunt. Een dak boven je hoofd, dat verdient iedere Rotterdammer. In 2022 is gestart met de bouw van meer dan 3000 woningen. Bovendien heeft het college vorig jaar geïnvesteerd in aardgasvrij gemeentelijk vastgoed. Omdat ook binnen onze organisatie veel winst te behalen is, is in het verminderen van de broeikasgasuitstoot ingezet. Laten we nu even kijken naar cultuur. Het is allemaal een onderdeel van Rotterdam voorzitter. Naar een bioscoop gaan, een lezing bijwonen of een museum bezoeken. In 2022 heeft 43% van de scholen één of meer niveaus stijging behaald in het Rotterdamse cultuureducatiemodel. We hebben cultuur ook dichterbij de Rotterdammers gebracht door investering van € 1,4 miljoen voor cultuur in de wijken uit te trekken. Maar ondanks de positieve resultaten mogen we onze ogen niet sluiten voor de problemen in onze stad. We kampen nog steeds met een lerarentekort, hoewel we als enige in de G4 dit licht hebben kunnen verminderen. We zijn er nog niet wat ons betreft. Hetzelfde geldt ook voor kansengelijkheid en met een gevulde maag in de klas zitten. Gratis ontbijt op school werd in 2022 mogelijk gemaakt door het Actieplan Geldzorgen, iets waar ik ontzettend blij mee ben en trots op ben voorzitter. Maar we moeten ons blijven inzetten zodat geen enkel kind met honger in de schoolbanken zit, een armoedeaanpak waar de wethouder bovenop zit, is daarbij van essentieel belang. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik wil er toch even bij stilstaan. In het debat met Volt hadden we het er dus over dat u niet een autopartij bent. U stimuleert niet om auto's naar de stad te brengen. Maar ik hoor u zojuist in uw betoog zeggen: als je naar de Witte de Withstraat gaat, kom naar de stad met de auto, want we hebben meer dan 700 elektrische laadpalen neergezet. Waarom zegt u niet: kom met de tram?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, mijnheer Biljoen geeft aan dat mensen met hun auto naar de stad moeten komen. Nee hoor, dit heb ik helemaal niet gezegd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter, ook nog aan de heer Elbay over het autopunt. Want ik vraag me toch af als u geen fan bent van de auto, waarom u tegen onze motie hebt gestemd voor een autovrije zondag in Rotterdam?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter, ik weet niet om welke motie het gaat.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen helpt.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, ik zal even helpen, want ik kan niet verwachten van onze financieel woordvoerder dat hij alle moties uit zijn hoofd kent. Het is wel zo dat wij al zoveel hebben gedaan om de auto terug te dringen. We hebben het Maastunneltraject, we hebben het parkeren verhoogd, we hebben op grote schaal betaald parkeren ingevoerd en we gaan naar 30-kilometer-zones. We gaan ontzettend veel doen voor de fiets. De autovrije zondag was net nog even het dingetje dat we nog niet konden regelen. Jammer, we kunnen niet alles maar we hebben reuzenstappen gezet ten voordele van de fiets.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter, ik ben niet helemaal overtuigd van het antwoord natuurlijk, maar ik stel voor dat we hier nog eens een keer naar kijken. Want zelfs in Boekarest hebben ze niet één autovrije zondag, maar wekelijks. De hele binnenstad is gewoon autovrij. En als D66 echt fan is van minder auto's in de stad, dan zou ik zeggen: let's make it happen.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). voorzitter, dan nog als laatste punt in reactie op mevrouw Van Wifferen. Voorzitter, u heeft ervoor gekozen om straks 15.000 extra auto's via de derde stadsbrug in de stad te laten komen. U heeft ervoor gekozen om tram 4 op de Nieuwe Binnenweg weg te halen zodat ook daar meer auto's de ruimte hebben. Dus in die zin. Punt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik zal het kort houden, maar het is natuurlijk een frame dat GroenLinks heel graag een beetje vals gebruikt. Op de Nieuwe Binnenweg wordt ruim baan gegeven voor de fiets. Dat weet hij ook en hij wil constant het frame hebben dat er meer auto's komen. Dat gaat niet gebeuren. Eenrichtingsverkeer. De fiets komt daar juist ontzettend goed de plek innemen en dat zal een prachtig fietsgebied worden.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Elbay, u kunt verdergaan.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter, dat was het einde van mijn inbreng. Dank voor collega Van Wifferen die toch wel wat diep in de materie zit. En ja, als je specifiek vraagt om bepaalde moties, ik ken helaas niet alle moties. Was het maar zo'n feest. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Een hulplijntje is altijd handig. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, wat ons opvalt uit de jaarrekening is de zeer beperkte of beter beperkende verslaggeving over de realisering van doelen. Dat doe je normaal gesproken met prestatie-indicatoren. Er zijn legio doelen, anders dan de collegetargets, die beogen precies aan te tonen hoe de vlag erbij hangt op verschillende beleidsvelden. Maar voorzitter, wethouder Achbar spant de kroon. Deze wethouder neemt zich voor sportaccommodaties te vernieuwen, topsport een impuls te geven, verenigingen toekomstbestendig te maken en natuureducatie laagdrempelig aan te bieden. Dat zijn prachtige doelen, dat vinden wij ook. Maar hoe wordt het gemeten? Ik heb werkelijk waar geen flauw idee, want er zijn geen prestatie-indicatoren aan verbonden. Voorzitter, dan wethouder Kasmi, jammer dat hij al een tijdje weg is. Maar goed, wethouder Kasmi. Een breed cultuuraanbod voor alle Rotterdammers. Een veerkrachtig cultureel ecosysteem. Goede onderwijshuisvesting. Prachtig. Daar zijn we het natuurlijk allemaal mee eens. Maar

hoe wordt het gemeten? Joost mag het weten. Instandhouding erfgoed. Verstedelijken en verbinden. Toekomstbestendige gemeentelijke vastgoedportefeuille. Onder andere wethouder Zeegers. Joost mag het weten. Wethouder Buijt over de GGD. Of ze doet wat ze moet doen of over zijn doel van gezonde stad. Geen enkele indicator. Voorzitter, de circusparade gaat voort. En voorzitter, bent u nu ook zo geïnteresseerd in behaalde resultaten op indicatoren die wel bestaan? Bijvoorbeeld op schone passages binnen de ring. Aantal vierkante kilometers aan zonnepanelen. Megawatt aan windenergie. Uitlokken van investeringen in de Rotterdamse bedrijven. Dat zijn wij ook voorzitter, als Partij voor de Dieren. Maar het is niet te vinden. Voorzitter, we zeiden het al, de jaarstukken zijn beperkt en beperkend. Beperkt, want er zijn geen indicatoren of er is geen informatie over behaalde resultaten. En beperkend, heel simpel, geen enkel raadslid dat hier zit kan dat controleren. En elk jaar in november verdelen we weer het geld. We verdelen de grote pot en we geven budget aan het college om zijn doelen te bereiken. Waarom zouden we dat nu willen doen zolang het college geen rekenschap kan geven over succes of over falen? Voorzitter, deels heeft dat met de afschaffing van de taakvelden te maken, maar dat niet alleen. Sommige wethouders hebben hun zaakjes in dit college namelijk wel op orde. Ik noem maar bijvoorbeeld wethouder Versnel of wethouder Karremans. Als gemeenteraad moeten we gewoon kunnen controleren, en dat zou de hele gemeenteraad aan moeten gaan, of dit college wel levert. Waarvoor geef je ze anders geld? Voorzitter, wij willen dat de doelen van dit college aan de hand van prestatie-indicatoren worden opgenomen in een nette paragraaf in de jaarstukken in het gedeelte van de website dat daarvoor bedoeld is. Zo kunnen we nagaan of het college doet wat het beoogt. En hopelijk werkt het als een stok achter de deur om sommige leden van het college wat meer op weg te helpen. En daarvoor hebben we een motie opgesteld, wij willen eenvoudigweg afrekenbare doelen, was het niet Pim Fortuyn die dat ooit zei? 'Afrekenbare doelen'. Leefbaar Rotterdam, ik reken dus op jullie steun bij deze motie. En daarvoor hebben we deze motie opgesteld. Afrekenbare doelen en rekenschap van het college. De motie is mede ondersteund door de PvdA en GroenLinks. Ik dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Afrekenbare doelen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 juni 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Jaarstukken 2022;

constaterende dat:

- de jaarstukken 2022 in sommige programma's geen afrekenbare doelen bevatten, die evenwel met prestatie-indicator staan omschreven in de begroting voor dit boekjaar;
- in andere gevallen er simpelweg geen indicatoren zijn gekoppeld aan doelen;
- in andere gevallen rapportage over de resultaten van afrekenbare doelen voor 2022 ontbreekt;

overwegende dat:

- de gemeenteraad inzicht moet hebben over de behaalde resultaten van het college op doelen die zij zichzelf oplegt, teneinde het college ter verantwoording te roepen als er minder wordt gepresteerd dan beoogd;
- de websites voor P&C-producten van de gemeente Rotterdam overzichtelijke paragrafen presenteren, waarin een opsomming van alle afrekenbare doelen van het college prima zou passen;

verzoekt het college:

- in komende P&C-producten, te beginnen met de Begroting 2024, een paragraaf op te nemen met alle doelen die het college zichzelf heeft opgelegd te behalen, met daaraan gekoppeld de indicatoren waarmee de geleverde prestaties worden gemeten;
- te rapporteren over behaalde resultaten in de jaarstukken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, R. Moti en M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, dank u wel voor het woord. Ik heb flink wat geschraapt dus ik moest even kijken of ik alle papieren bij me heb. Voorzitter, laat ik beginnen met waar het om gaat. De fractie van DENK Rotterdam kan instemmen met het voorliggende raadsvoorstel, want daar gaat het uiteindelijk om. Terugblikken op 2022 en het voorstel dat we nu bespreken. En voorzitter, het was een bijzonder jaar, 2022, waarin twee colleges via de voorliggende stukken verantwoording afleggen. Daarmee heeft de gemeenteraad in twee verschillende samenstellingen de begrotingen, de herzieningen beoordeeld en in meerderheid akkoord bevonden. En over het beleid dat in één jaar gevoerd is hebben twee colleges gesproken. Voorzitter, ik wil beginnen met een woord van dank, zoals de gewaardeerde collega's voor mij ook deden. Een woord van dank aan de commissie tot onderzoek van de rekening. De COR doet het college vijf aanbevelingen die het college ook overneemt in het voorstel waarover we later zullen stemmen. Voorzitter, de aanbeveling over de hard closure is er een die ik extra wil uitlichten. We zien in de rapportage van de accountant terug dat er veel cijfers zijn die moeten worden teruggerekend, achteraf. Een bedrag van € 98 miljoen werd gecorrigeerd in het huishoudboekje. Ter vergelijking voorzitter, in 2017 was het een bedrag van ongeveer € 300 miljoen. Dus je kunt zeggen dat het beter gaat. Maar de snelheid van de vooruitgang en het lerend vermogen van de organisatie vormen dus een aandachtspunt. En waarom deze opmerking voorzitter? Omdat de aanbeveling om het aantal first-time-right-dossiers te verhogen al jaren, jaren door de accountant en de COR wordt genoemd. De snelheid waarmee dit moet gebeuren kan omhoog, het moet omhoog. En als we zien dat de accountant ook de krapte op de arbeidsmarkt benoemt als complicerende factor, hebben we op dit punt geen tijd te verliezen. Voorzitter, mijn oproep aan de wethouder is duidelijk en ik ben benieuwd of de wethouder in de verslaglegging over de aanbeveling ook een jaar met een nulmeting zal vaststellen om de voortgang op de aanbevelingen meetbaar te maken. Voorzitter, dit is een bruggetje naar het tweede punt van aandacht, de toegankelijkheid van de financiële stukken. Want als raadslid hebben wij de schone taak het huishoudboekje te controleren en hebben we zeggenschap over waar het geld naartoe gaat. Maar als het huishoudboekje niet in voor leken begrijpelijke taal is opgesteld, blijft het voor de Rotterdammer, maar ook voor elk raadslid moeilijk om deze taak goed uit te voeren binnen een redelijk aantal uren. Want dat is nog altijd de beperking die wij als raadsleden hebben. Een redelijk aantal uren kunnen besteden. Maar voorzitter, cijfers met een begrijpelijke toelichting strekken niet alleen tot voordeel van de gemeenteraad, maar het leidt ertoe dat de Rotterdammer zelf ook zou kunnen opzoeken en begrijpen wat er gebeurt met het geld. Voorzitter, dat een betere toegankelijkheid van de cijfers leidt tot meer inzicht en meer bewustzijn en acceptatie van uitgaven en inkomsten, is een doel dat we moeten nastreven. Op dit punt ben ik dan ook blij met de opleggers bij de jaarrekening in begrijpelijke taal, en we zien infographics ook graag in deze situaties. Voorzitter, we zijn dan ook blij met de lijn die is ingezet. Dat wil ik ook benoemen. Want de lijn die is ingezet, ook in begin 2022.

Voorzitter, de bewegingen die we zien bij de Rotterdamse grondexploitaties zijn ook een punt van zorg. We zien dat bij de realisatie van de woningbouwcijfers over 2022 de verwachte en begrote aantallen niet worden gehaald. Voorzitter, de nasleep van corona, stijgende grondstofprijzen, oorlog in Oekraïne, het zijn enkele oorzaken die hebben geleid tot de enorme kostenverandering in de bouwsector. Het wordt dan ook steeds belangrijker om goed te begroten, realistisch te begroten, zodat de gemeenteraad er vertrouwen in kan hebben dat we niet meer uitgeven dan we hebben. Maar ook dat we niet achteraf constateren dat we minder hebben uitgegeven aan zaken die voor ons wel belangrijk zijn. Voorzitter, ook hier staat de fractie DENK Rotterdam achter de conclusies die oproepen om meer grip op de financiën te krijgen door het voorspellende vermogen te vergroten. De fractie DENK Rotterdam schaart zich dan ook achter de oproep om zoveel mogelijk in concepttraadsbesluiten duidelijker aan te geven welke financiële consequenties er zijn en hoe die zich kunnen vertalen binnen de programmalijnen. Voorzitter, de vraag is dan ook aan het college: maak het ook inzichtelijk en toetsbaar voor de gemeenteraad. Voorzitter, we zijn uiteraard blij dat alle aanbevelingen door het college worden omarmd. Maar ik vraag aan de wethouder of hij inmiddels een meer diepgaande reflectie kan geven over de in te zetten acties op de punten. Dit omdat in de brief van het college redelijk summier is ingegaan op de aanbevelingen. Voorzitter, de accountant heeft geconstateerd dat er geen onrechtmatigheden zijn in het kader van de begrotingsrechtmatigheid en de jaarrekening geeft een getrouw beeld. Kortom, de jaarstukken 2022 zijn goedgekeurd. De conclusie is dus: wij hebben ons aan de regels gehouden. Maar voorzitter, hebben we het goed gedaan? Het weerstandsvermogen is gestegen. De financiële kengetallen geven aan dat de gemeente een financieel gezonde positie heeft. Dus ook op die vraag: ja. En voorzitter, voor wie hebben we het gedaan? Dat is de vraag die wij ook moeten beantwoorden. En als ik kijk naar de overbesteding op het dossier armoede in 2022 ben ik blij dat we die overschrijding kunnen inboeken, zodat we juist die mensen kunnen helpen. We hebben steeds meer kinderen die ontbijt op school krijgen en ik ben er trots op dat wij dit hebben kunnen doen. We hebben het kunnen uitvoeren. En laat ik ook vooropstellen voorzitter dat de gemeente Rotterdam voorloper was om dit te initiëren in het landelijke.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, mevrouw Mohamed-Hoesein is blij met die overbesteding op armoede. Maar weet mevrouw Mohamed-Hoesein dan ook hoe die overbesteding is ontstaan?

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, er is een overbesteding. Ik zou juist denken dat de heer Moti blij is met het feit dat wij ervoor zorgen dat het geld wordt uitgegeven. Want mijnheer Moti klaagt in de pers juist dat wij het Armoedefonds uitputten, terwijl we hier van hem horen dat wij niet geld uit het Armoedefonds uitgeven. Dus ik ben wel benieuwd wat de heer Moti nu gaat vragen.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik mocht het debat over de Voorjaarsnota niet hier doen hè, want dat doen we pas volgende maand. Dan zal ik dat aan mevrouw Mohamed-Hoesein goed uitleggen, hoe zij iets wat ze in het coalitieakkoord hebben uitonderhandeld, waarschijnlijk met zweet en bloed en tranen, dat dat nu weer gewoon te grabbel wordt gegooid. Het wordt gewoon gebruikt om andere tekorten te dekken, maar daar kom ik de volgende maand op terug. Maar mijn vraag, u bent trots op de overbesteding die is geweest, maar u bent er toch wel mee bekend dat die overbesteding alleen maar is gekomen omdat het rijk bepaalde maatregelen in gang heeft gezet die de gemeenten moeten uitvoeren? Het

uitvoeringsloket van Rutte IV. De witgoedregeling, de energietoeslag, dat dat de oorzaak is van de overbesteding en niet omdat deze wethouder nu allemaal ideeën en een goed actieplan heeft gehad.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, ik ben benieuwd of de heer Moti, terugkijkend naar afgelopen periodes, zich ook elke keer heeft afgevraagd waar het geld vandaan is gekomen en dat geld, het potje waar het geld vandaan is gekomen, leidend stelt voor de kwalificatie of de wethouder zijn werk goed heeft uitgevoerd of niet. De wethouder heeft zijn werk goed uitgevoerd. Het maakt niet uit waar het geld vandaan komt. Ik wil juist dat de wethouder zoveel mogelijk op pad gaat om bij het rijk de begrotingen te kunnen uitbreiden. Ik wil dat de wethouder op pad gaat naar de Europese Unie om te zorgen dat wij meer geld krijgen om datgene te doen waar wij voor staan. Wij hebben enorme opgaven. Laat de wethouder er vooral voor zorgen dat wij de budgetten die wij hier in Rotterdam hebben ook voor Rotterdamse zaken kunnen gebruiken en de budgetten die wij elders kunnen aanboren ook kunnen inzetten. Wij hebben enorme uitdagingen in de haven. Wij hebben enorme uitdagingen op het dossier van asiel. Laten we er inderdaad voor zorgen mijnheer Moti dat wij die gelden kunnen halen en niet eigenlijk zeuren over waar het geld vandaan komt, om dan te zeggen: wethouder u doet uw werk niet goed want u zorgt er niet voor dat geld vanuit het rijk niet wordt uitgegeven aan Rotterdam.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, dan had de fractie van DENK een jaar geleden moeten zeggen: we hebben een fulltimewethouder fondsenwerver in plaats van een fulltimewethouder die de armoede gaat bestrijden. Want dat suggereert toch echt wel dat er met een plan gekomen wordt en dat plan hebben we gewoon niet. En als u dan verwijst naar de vorige periode, toen hadden we een parttimewethouder Armoede. En die parttimewethouder Armoede was een maand later gestart dan dit college en die had in maart zijn actieplan al klaar. Een half jaar eerder dan dit college en we hebben het nu nog steeds niet. Dus als u verwijst naar het vorige college, ja, het vorige college had veel sneller zijn huiswerk op orde.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, ik verwijs naar vorige colleges. Ik ben dankbaar dat er vorig college een wethouder Armoede is gekomen. DENK heeft nota bene die wethouder Armoede omarmd. En elke keer dat wij hier in deze raad in de oppositie zaten, hebben we de wethouder gesteund met alle plannen die daar zaten. Om nu te zeggen dat de DENK-fractie in één keer fondsen werft. Ook die wethouder hebben we gesteund op het moment dat hij fondsen moest werven en niet alleen de wethouder Armoede maar elke wethouder, ook de wethouder Buitenruimte, ook de wethouder Mobiliteit sturen we nu op pad richting MRDH. Maar voorzitter, de heer Moti, via u voorzitter, heeft gewoon een plan waarbij hij van oordeel is, waarbij hij het beeld, het frame wil neerleggen, dat deze wethouders niet aan de slag gaan. En dat is echt onjuist voorzitter. We zien deze wethouders aan de slag gaan. Heel jammer.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter, het rijmt soms niet. Tijdens zijn inbreng gaf de heer Moti aan dat begrote middelen niet waren uitgegeven, € 20 miljoen, € 1,1 miljoen. En nu geeft mijnheer Moti aan: waarom heeft u dat geld uitgegeven en hoe kan het nu zo zijn dat er

zoveel geld is uitgegeven? Dat zijn toch de taakstellingen van het rijk? Mijn vraag is dan: wat wilt u mijnheer Moti?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, de heer Elbay haalt hier allerlei dingen door elkaar. Ja, u haalt hier allerlei dingen door elkaar, want u weet zelf ook wel dat er uit het Armoedefonds alleen maar € 1,1 miljoen is onttrokken voor het voortzetten van regulier beleid. Dingen die we altijd al deden, worden daar nu uit betaald. Maar er is nog € 0,00 uit het Armoedefonds gebruikt voor een nieuwe actie van dit college.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, dat is niet waar. Van belang is daarbij ook dat we niet alleen moeten kijken naar het vorige college, maar de colleges ervoor, waar de PvdA daadwerkelijk aan de macht was en veel meer inspraak had kunnen hebben. Daar is nooit ingezet op armoedebestrijding zoals wij deze periode wel doen. Voorzitter, laten we verder vooruit gaan kijken. Als ik kijk naar het programma Buitenruimte 2022 ben ik blij dat we de inzet budgetneutraal hebben kunnen houden met een enorme verbetering in de buitenruimte. Voorzitter, als ik kijk naar de inzet en de investeringen ten behoeve van de vergroting van veiligheid op straat en digitale veiligheid zie ik ook in 2022 grote stappen vooruit. Ook in de haven, die een enorme uitdaging kent, hebben we stappen vooruitgezet. Inzet op diversiteitsbeleid, hopen dat het voortzet. Maar voorzitter, nog geen vooruitblik, dat komt namelijk bij de Voorjaarsnota. Van de grote bedrijven terug naar de Rotterdammer, voor wie het soms financieel onhoudbaar werd in 2022. Daar heeft dit college vol op ingezet. Voorzitter, vroegsignalering van schulden, regelingen om minima te ondersteunen. De wijken in, om daar de Rotterdammer te horen en te bedienen. Met DENK-wijkraadsleden, die de ogen en oren zijn ten dienste van de hele stad. Voorzitter, trots ben ik op de aandacht en de financiële ruimte voor het koloniaal verleden van Rotterdam. Elke Rotterdammer weet nu dat de stad geld heeft verdiend aan de verkoop van geroofde mensen uit Afrika en de transporten van die handelswaar naar andere continenten. Maar voorzitter, ook bewustzijn rondom transport van Javanen, Hindoestanen, Chinezen uit door Europa gekoloniseerde gebieden, in Azië naar door Nederland gekoloniseerde landen. Voorzitter, transport, arbeid onder erbarmelijke omstandigheden. Meerdere programma's rollen wij nu uit. Ze zijn gestart in 2022, om bewustzijn te creëren, om te herdenken en om te scholen. Want Rotterdam is divers, is inclusief en bewust van haar geschiedenis. Voorzitter, de menselijke maat is weer terug in het beleid van de gemeente. We sturen niet meer mensen op pad om vuil te prikken als zij in omstandigheden verkeren dat zij een bijstandsuitkering moeten aanvragen. En voorzitter, aandacht, echte aandacht, is er weer voor de echte Rotterdammer. Toegankelijkheid van de dienstverlening zit in een stijgende lijn. Voorzitter, één stad betekent niet dat de Rotterdammer een soort eenheidsworst is geworden of moet worden, maar juist dat elke Rotterdammer zichzelf mag zijn. Soms pittig, soms niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, dan vraag ik me toch af hoe het dan komt dat de tevredenheid van de Rotterdammers over de dienstverlening dan gedaald is.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, wij zien verschillende factoren die daarin een rol spelen. Als ik terugkijk naar 2022, en dat is waar we nu naar kijken, is daar een stijgende lijn waarneembaar. Ik denk dat wij inderdaad daarin enigszins wel een nieuwe rol

zullen hebben als we kijken naar de digitalisering die zich verder voordoet en daar nieuwe programma's op worden losgelaten.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Dat was mijn bijdrage voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan wil ik u voorstellen om hier te schorsen voor de lunchpauze en de resterende bijdragen in de eerste termijn na de lunchpauze te doen. Ik zou u de tijd willen gunnen tot, zegt u het maar, 13.45 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 15 juni 2023

Notulen van de buitengewone raadsvergadering van 15 juni 2023 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 8

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb met dien verstande dat het voorzitterschap van 13.48 uur tot 13.59 uur en van 17.05 uur tot 17.11 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig de heer F. Achbar, de heer R. Buijt, de heer V.P.G. Karremans, de heer S. Kasmi, de heer R.A.C.J. Simons, de heer M.J.W. Struijvenberg, de heer T.B. Versnel, de heer E. Yigit en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij vanaf 17.30 uur is waargenomen door de heer A.C. de Bondt.

Heropening

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dames en heren, kunt u gaan zitten? Dan kunnen we namelijk beginnen. We zijn toe aan de termijn van mevrouw De Jong. Dus als iedereen kan plaatsnemen, dan kan ik mevrouw De Jong het woord geven.

4. VERANTWOORDINGSDEBAT – vervolg

- 4.1 *Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de jaarstukken 2022 en het rapport van de commissie tot onderzoek van de rekening*
- 4.2 *Het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2022, inclusief de baten en lasten per programma, de baten en lasten per taakveld en de bestemming van het rekeningresultaat*
- 4.3 *Het voorstel tot vaststelling van de aanbevelingen van de commissie tot onderzoek van de rekening naar aanleiding van de jaarrekening 2022*

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Het woord is aan mevrouw De Jong.

Mevrouw **DE JONG** (bij1). Rotterdam is een stad van arbeiders, van diverse mensen met diverse levens die met minder meer wisten te creëren. Een sociale stad en daar is niets mis mee. Sterker nog, het is een bron van trots voor veel mensen in deze stad. Het is wat veel verschillende mensen bij elkaar heeft gebracht. Het dwingt gemeenschap af. Waar kapitaal vooral uitsluitend werkt, brengt een sociale stad, gebouwd op gewone mensen iedereen juist dicht bij elkaar. Dat heeft geresulteerd in het Rotterdam waar we nu in leven. Maar op dit moment is er een voelbare strijd gaande. Onzichtbaar maar wel aanwezig. Er worden politieke keuzes gemaakt om wat sociaal is aan onze stad niet te beschermen, maar vooral de rode loper uit te leggen voor kapitaalkrachtiger en waardering voor anderen pas in te zetten wanneer de nood hoog is, denk aan leraren en aan zorgverleners. Deze strijd gaat

eigenlijk over de stad, voor wie en van wie deze stad mag zijn. Wie de Rotterdammer is. Wie vanuit die identiteit een beroep mag doen op een plek in deze stad. Een voorbeeld hiervan is ons woonbeleid. Wat BIJ1 betreft is sociaal de norm. Landelijke doelstellingen vragen om 30%, en dat is bedoeld als een uiterst minimum, niet een maximum. Toch werd aan het begin van de collegeperiode de beschamende doelstelling van 20% sociaal wonen aangekondigd. En zelfs dat is niet behaald. Want na een jaar zijn we uitgekomen op een mager percentage van 10%. 10% van alles wat we in het afgelopen jaar hebben gebouwd. Die realiteit wordt nog pijnlijker als je dan leest dat in diezelfde periode 48% is gebouwd voor hoog en topsegment. Bijna de helft. En dan wordt er als smoes gezwaaid met de valse vlag dat Rotterdam al veel sociale woningen zou hebben en er zogenaamd een nieuwe balans gecreëerd moet worden. Naar onze mening onzin. Naast dat een groot deel van de sociale voorzieningen is weggevaagd door liberaal verkoop- en sloopbeleid, iets waar wij aan de achterkant mee te maken hebben en aan de voorkant niets aan kunnen doen, is een groot deel van wat sociaal of betaalbaar wordt aangemerkt, dat in de praktijk überhaupt niet. In dat kader maken we ons ook zorgen over de vaagheid van de belangrijke begrippen zoals betaalbaar. Wat voor de een betaalbaar is, is dat voor de ander namelijk niet. Wat voor de een vorig jaar nog betaalbaar was, is dat dit jaar niet meer. Een betaalbaar huis, daadwerkelijk realistisch betaalbaar, is een van de belangrijkste dingen in het leven van een mens en kan grote compensaties bieden in tijden waarin alle andere kosten mensen laten zinken. Dat is namelijk, een groot vast waar iedereen in principe van op aan moet kunnen gaan dat daar niet heel veel kosten in verschuiven. Aan allerlei andere dingen kunnen we niet zoveel veranderen als gemeente. Want ook dat gebeurt op grote schaal, mensen die blijken te verzinken. In 2023 is Rotterdam nog steeds de armste stad van Nederland, met 89.000 inwoners onder de armoedegrens en nog eens duizenden die net daarboven zweven. Toch is er gekozen vooral miljoenen te investeren in het merk dat Rotterdam moet worden, in plaats van in de mensen, met name via topstadsmarketing. Onder andere via het Songfestival, een best wel dure Koningsdag, Rotterdam op de kaart zetten, maar haar mensen slapen op straat, telkens meer. Soms voelt het alsof de opgave voor het verminderen van armoede vooral lijkt te gaan over het verplaatsen van de armoedzaligen, en niet per se het oplossen van hun daadwerkelijke problemen. Aan hen wordt op een andere manier gedacht. Dé Rotterdammer is natuurlijk ook een vaag begrip, maar als we het even invullen zoals we allemaal achten dat het zou moeten, was geen prioriteit. Hulp in nood zoals met de energiearmoede, moest komen vanuit miljardairs en miljardairs met een eigen agenda in de vorm van Stichting Verre Bergen. Het mag ervan uitgaan dat we niet zouden willen dat we daarop moeten vertrouwen, want daar hebben we namelijk geen macht over. En ook de winteropvang blijft beperkt open, ondanks stijgende dakloosheid in de stad. Nou, hulp was er toen de oorlog in Oekraïne uitbrak. Er werd van alles en nog wat gedaan om zoveel mogelijk mensen een veilig huis te bieden. Er wordt met trots gesproken over sporthallen en hotels die werden omgezet, over het Oekraïense huis, dat is opgezet in samenspraak met de Oekraïense gemeenschap en over schoolbesturen en sociale begeleiders die snel zorgden voor andere samenwerking om opvang in brede zin op te vangen. Enkele duizenden Oekraïense vluchtelingen hebben inmiddels een plek gevonden in Rotterdam. En het is ook een goede instelling hoe daarmee is omgegaan. Al moet er wel aandacht voor blijven, want er komen nog steeds verhalen over dat het niet allemaal pluis is bij de opvangen die er beschikbaar zijn. Wat vooral opvalt is aan de andere kant hoe ermee om wordt gegaan. Het laat echt een schrijnend contrast zien. Wij herinneren ons allemaal de mensonterende blamage van maximaal 500 niet-Westerse vluchtelingen nog, waar dit college aan vast bleef en blijft houden. Het verschil in prioriteit uit zich dus ook duidelijk in hoe er wordt omgegaan met en gesproken over verschillende groepen mensen. Ook in de voortgangsrapportage zie je een heel stuk gewijd aan, terecht gezien, Oekraïense vluchtelingen. En als je het vergelijkt met wat daaronder staat, over de rest, die ook te maken hebben met hetzelfde soort leed, daarin zie je al een belangrijk verschil. Dat onderscheid dus tussen vluchtelingen en

asielzoekers is schrijnend. En we moeten ons wel echt afvragen, en dat vragen wij ons als BIJ1 af, wat het echte verschil is. Want beide zoeken naar een veilig thuis, wat een mensenrecht is. We vragen ons dan ook af waarom er op stel en sprong ruimte gemaakt kan worden bij wel achttien opvanglocaties verspreid over de stad, als het om de ene groep asielzoekers gaat, maar 500 plekken echt de harde grens moet zijn als het gaat over andere asielzoekers. Wat BIJ1 betreft is dat het verhaal van deze voortgangsrapportage. Een college dat zichzelf op de borst klopt voor het soms voldoen aan een absoluut minimum, gebaseerd op een coalitieakkoord waar zelfs dat minimum wat ons betreft onder de maatstaven van menselijkheid valt. Rotterdam verdient beter. En tot aan deze stad beter kunnen geven als gemeente, als college, als raad, zullen wij als BIJ1 altijd een kritisch geluid blijven zijn op deze locatie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Verkoelen, alleen is die op dit moment niet aanwezig. Dan geven we denk ik even het woord aan de heer Vonk. Het woord is aan de heer Vonk van de ChristenUnie uiteraard.

De heer **VONK** (cu). Dank u wel voorzitter. U overvalt me een klein beetje, maar ik ga inderdaad proberen mijn bijdrage te doen. Ik had nog wat aantekeningen willen maken. Maar voordat ik mijn bijdrage begin voorzitter moet me nog even iets van het hart. Wij bespreken vandaag in een aparte raadsvergadering de jaarrekening. Zo hebben we dat ook met elkaar afgesproken. Maar ik stel ook vast, we doen elkaar wel wat aan. Vorige week hebben we de Voorjaarsnota gekregen. Daar hebben we een week de tijd voor om daar technische vragen over te stellen. We hebben volgende week een raadsvergadering met in ieder geval al vijftien agendapunten heb ik begrepen. We hebben in deze weken ook nog commissievergaderingen, ingelaste commissievergaderingen, we hebben ook nog werkbezoeken, we hebben ook nog technische sessies. Het wordt wel heel erg veel. En ik vraag er ook even aandacht voor, want ik hoorde deze week dat een zeer gewaardeerd raadslid het niet trekt. Ik weet niet of dat te maken heeft met het raadswerk, maar het raakte mij wel. En ik denk dat we ook als het gaat om agenda's echt een beetje vriendelijk voor elkaar moeten blijven en daar ook in alle rust misschien in het reces nog eens even goed over nadenken of wij de goede dingen ook altijd doen. Dat wilde ik vooraf even zeggen voorzitter.

Maar goed, ik heb toch geprobeerd inderdaad om ook een bijdrage te maken over de jaarrekening en door de haast zegt mijn laptop nu ook dat die dat wel een beetje snel vindt. Voorzitter, als er een jaarrekening voor ons ligt dan past allereerst dank. Dank aan al die mensen die zich hebben ingezet om deze jaarrekening te maken. De ambtenaren, die niet alleen aan het eind van de rit een jaarrekening maken, maar ook het hele jaar door zorgen dat er een financiële controle kan zijn. Dank daarvoor. En ook dank aan de bestuurders die er ook bestuurlijk leiding aan geven om te zorgen dat dit er op tijd komt. We hebben ook een positieve accountantsverklaring. Daarmee voldoen we ook aan alle plichten die we hebben en dat is een goede zaak. Dank ook aan de COR, de leden van de raad die voor ons een extra mijl hebben gelopen door zich hier goed in te verdiepen, gesprekken te voeren ook met collegeleden en daarmee ook een goed rapport hebben kunnen maken waarvan wij als ChristenUnie ook zeggen dat wij echt staan achter de aanbevelingen die gedaan zijn. We zijn daar blij mee. We hebben één vraag over de eerste aanbeveling, die over de hard closure. We hebben hem ook aan een aantal vakwethouders gesteld, maar we willen ook graag de visie horen van de wethouder Financiën. Als je vaker hard closures wilt inbakken, misschien zelfs wel met harde maandafsluitingen, is dat überhaupt doable? Is dat ook te doen vanuit bijvoorbeeld personeelsoogpunt, capaciteitsoogpunt? Dus wat is uw visie daarop en gaat dat ook echt leiden tot verbetering van de controle op die jaarstukken? Dat is onze vraag en wij zijn daar nog niet uit, we zijn benieuwd naar de reflectie van de wethouder. Dan verder over de jaarrekening. We vinden het belangrijk dat we het niet alleen hebben over

cijfers, maar ook over de inhoud. En als wij het hebben over inhoud dan hebben we al vaker gepleit: laten we de sustainable development goals nu gebruiken om met elkaar ook een gesprek te voeren of we nu op de goede weg zijn. Ik zie tot mijn blijdschap dat er zowel in de jaarrekening als in de Voorjaarsnota ook een paragraaf is opgenomen over de sustainable development goals, zoals dat ook gedaan werd de vorige keer. Maar ik zie ook al wel iets ontwikkeling. En toch zijn we er nog niet. Daarom zou ik ook de wethouder willen aansporen om daar nog meer werk van te maken, want wat we nog niet weten is: waar staan wij nu precies ten opzichte van die sustainable development goals? Zijn we nu ten aanzien van die doelen op de goede weg? Zien we een verbetering? Zien we dat we meer richting het doel gaan of zijn we dus juist op sommige punten wat aan het afdrijven? En hoever zijn we nog verwijderd van die doelen die we hebben geformuleerd? Daar hoor ik graag van de financieel wethouder een algemene beschouwing over en op eentje wil ik specifiek inzoomen, en dat is die van sustainable development goal 1 en dat is armoede. Ik wil dat doen omdat aan de ene kant de ChristenUnie zegt dat dat een kern dossier is voor deze stad en zeker in deze tijd. We hebben er al over gesproken. De oorlog in Oekraïne, de stijgende grondstofprijzen, inflatie, Covid, het heeft veel mensen geconfronteerd met armoede, ook mensen die tot nu toe nog niet daarmee geconfronteerd werden. En dan is natuurlijk de vraag prangend hoe het ervoor staat. Maar ook wij voelen dat onbehagen dat door sommige andere partijen is uitgesproken, juist in deze tijd, de afgelopen winter waarin zoveel onrust in de stad was over die armoede, hadden wij gehoopt en verwacht dat het college meer leiderschap zou tonen op dat gebied van armoede. Niet alleen daar zijn waar het operationeel speelt, maar ook met visie en met beleid komen en helaas hebben we dat nog niet ontvangen. En onze dringende oproep is: kom daar snel mee. Maar daarom ook dus onze dringende vraag: hoe staat het ervoor met die doelen van de sustainable development goals? Het doel is: halvering van de armoede in 2030. Zijn we op de goede weg? Is de armoede afgenomen het afgelopen jaar of is het toegenomen? En waar staan wij ten opzichte van dat doel? Ik hoop dat de wethouder ons daarin mee kan nemen. Voorzitter, dan toch naar de getallen en dan zoom ik toch op één punt in na alles wat er al gezegd is over bijvoorbeeld armoedebelief waar ik me heel erg bij aansluit. Maar ik wil inzoomen op nog één kwestie en dat is de kwestie van de Blokhuis middelen. Wij hebben daar ook in de vorige periode aandacht voor gevraagd. Wat is er aan de hand? Wij hebben als gemeente een aanvraag gedaan bij het rijk voor extra middelen. Omdat er een ambitieus plan lag in Den Haag en Den Haag zich ook realiseert: dat kun je vaak vanuit de reguliere begroting niet dekken, dus kun je extra middelen aanvragen. Wij hebben € 19,5 miljoen aangevraagd. Daarvoor wilden we een aantal concrete actielijnen uitvoeren en ook concrete projecten. In de aanvraag werd ook gezegd: wij hebben concrete bedragen en ook concrete doelstellingen. We willen een aantal mensen helpen en daar is een bepaald bedrag voor nodig. En wat wij vragen: geef ons daar een verantwoording over. En wat blijkt, er is een motie aangenomen en die heeft gezegd: met de jaarstukken krijgt u ook een verantwoording over de Blokhuis middelen. Afgelopen donderdag kregen wij de brief. Na het laatste moment dat wij nog met de wethouder over deze kwestie in gesprek konden gaan, kregen we deze brief pas op ons bureau. En mijn vraag is: waarom zo laat? Je vermoedt dan bijna boze opzet. Zo zit ik niet in de wedstrijd, en daarom gewoon de vraag aan de wethouder: waarom zo laat? Wij konden niet meer daarover in de commissie met u in debat. Ik heb de brief wel gelezen. Dat was ook niet zo heel erg moeilijk, want het was een heel korte brief. Het was een brief die je kan samenvatten op een bierviltje. En zo wordt die € 5,6 miljoen, want daar hebben we het over, de greep uit de Blokhuis middelen was € 5,6 miljoen, op ongeveer een bierviltje verantwoord. Wij spraken gisteren met een aantal sociaal ondernemers, een heel aantal raadsleden was daarbij en na afloop zei iemand: als we een subsidie voor € 40.000,00, € 50.000,00, € 60.000,00 aanvragen, moeten we tot op de komma verantwoorden. We moeten pagina's inleveren en als er € 3.000 niet klopt, niet besteed is aan hetgeen waarvoor het is aangevraagd, moeten we het terugbetalen. En hoe geven wij het goede voorbeeld? € 5,6 miljoen verantwoorden

we op een bierviltje. Voorzitter, zo is het niet bedoeld en wat wij willen is een verantwoording die zegt: dit hebben we aangevraagd en zo hebben we het uitgegeven. Niks meer en niks minder. Voorzitter, wat ook nog blijkt is dat die € 5,6 miljoen uit de reserve is gehaald, toegevoegd aan de maatschappelijke opvang en o wonder, o toeval, we houden € 5,8 miljoen op dat budget over. En dat bedrag kunnen we vervolgens bestemmen voor andere dingen, die ons misschien wat beter uitkomen. Voorzitter, we hadden dat geld dus helemaal niet nodig. Nou, dat is een heel lelijk gebaar naar Den Haag. Als je extra middelen aanvraagt en het vervolgens helemaal niet nodig hebt. En ons simpele principe is: als je het geld niet nodig hebt, gebruik je het niet. En daarom een amendement waarin wij oproepen om dat bedrag dat uit de Blokhuismiddelen is gehaald gewoon terug te storten in de reserve. En met dat amendement sluit ik af voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement B. Blokhuismiddelen

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 15 juni 2023 ter bespreking van de jaarrekening 2022;

besluit bijlage 3 bestemmingsvoorstellen jaarrekeningresultaat als volgt te wijzigen:

De volgende regel toe te voegen aan de tabel:

Bestemmingsreserve Blokhuismiddelen	5.604
-------------------------------------	-------

De laatste 2 regels van de tabel te wijzigen in:

Totaal bestemmingen	73.788
Toevoeging algemene reserve	11.528

w.g. T.J. Vonk, R. Moti en T. Kind

Toelichting

- er is geld onttrokken aan de reserve Blokhuismiddelen. Deze middelen zijn bij het rijk aangevraagd omdat de gemeente niet voldoende budget heeft om de verbeteringen in de maatschappelijke opvang te financieren. Nu blijkt dat de reguliere middelen voldoende waren om de innovaties te bekostigen en is een greep uit deze reserve daarom niet nodig;
- het geld blijft zo beschikbaar voor hetgeen waarvoor het bedoeld is.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u was overgeslagen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Het probleem is ouder zijn, dames en heren. Dan moet je naar het toilet. Zo heerlijk om oud te zijn, je mag alles, heerlijk. Voorzitter, vandaag hebben we het verantwoordingsdebat. Wat heeft dit college het afgelopen jaar eigenlijk gepresteerd? Waar moet 50PLUS Rotterdam beginnen? Want verantwoording van wat? Van het feit dat we in een gigantische wooncrisis zitten die alsmaar groeit en groeit en waar dit college maar geen andere oplossing voor kan vinden dan alleen de achterhaalde afspraken van het vorige

college uit te voeren en daarmee het kenmerkende stadse karakter van wijken, van buurten met arbeiderswoningen voor agent, verpleger en onderwijzer, ik hoor ze nooit meer tegenwoordig, laten veranderen in yuppengordels, in wolkenkrabbers en in festivalparken. Voorzitter, het leven in Rotterdam is toch zoveel meer dan het hebben van een woning in de wolken. Bijvoorbeeld de zeven stadsparken die maar niet van de grond komen, het broodnodige groen om een stad leefbaar te maken. Dat realiseert het college helemaal niet. Voorzitter, ook in de drift van dit college om toeristen binnen te lokken, halen we het onleefbare Amsterdam bijna in. We struikelen in de stad over de terrassen en de eettentent. Alles doen we om in die toeristengidsen te mogen staan. Voorzitter, het leven in Rotterdam is toch meer dan alleen dat. Maar naast een wooncrisis vliegen we in de hoogste versnelling ook een mobiliteitscrisis in. In plaats van het slopen van woningen gaan we deze collegeperiode de tramlijnen slopen. Wordt het openbaar vervoer na een coronacrisis volledig afgebroken. Voorzitter, het leven in Rotterdam is toch meer dan alleen dat? Maar naast een wooncrisis en een mobiliteitscrisis knallen we nu letterlijk ook een veiligheidscrisis in. Onze veiligheid in de wijken gaat de lucht in met explosieven in portieken. En we hebben er geen antwoord op. Voorzitter, het leven in Rotterdam is toch meer dan alleen dat? Maar naast een wooncrisis, een mobiliteitscrisis, een veiligheidscrisis is dit college zo traag als een slak. Bezig de voortdurende armoedecrisis niet serieus aan te pakken. Een achterliggende winter met een enorme energiecrisis, de schuldenproblematiek die maar niet afneemt en Rotterdam zelfs scheidt in arm en rijk. De toeslagenaffaire, die nog steeds het leven van heel veel Rotterdammers sloopt. Dit college kijkt ernaar en doet er niets anders aan dan wachten op nog meer beleid en nog meer uitvoeringsagenda's. En zijn Actieplan Armoede. Voorzitter, het leven in Rotterdam is toch veel meer dan alleen dat? Maar naast een wooncrisis, een mobiliteitscrisis, een veiligheidscrisis, een armoedecrisis, weet dit college ook niet hoe het de vele miljoenen die de zorg tekortkomt moet compenseren. Een onoplosbare zorgcrisis staat voor de deur. En dit college wentelt dat af op de mensen die de zorg hard nodig hebben. Voorzitter, is het leven dan eigenlijk meer dan een wooncrisis, een mobiliteitscrisis, een veiligheidscrisis, een armoedecrisis, een zorgcrisis of welke crisis dan ook? Of voorzitter, moet 50PLUS in dit verantwoordingsdebat het hebben over het college dat ons geld liever uitgeeft aan een Koningsdag waar we harder klappen voor Lee Towers dan voor de koning, of aan een onverantwoord dure verbouwing van Boijmans Van Beuningen of naar het debacle van het recreatieoord van Hoek van Holland, een college dat nu de sloop van volkstuintjes heeft ingezet of de sportvelden wil laten verdwijnen. Of voorzitter, zullen we het eens hebben over die 39 wijkraden waarmee het college de participatie wil gaan roemen, maar waar het college aan de voorkant alles al zo dichtspijkt, dat het voor de participanten een stikken-of-slikkenboodschap wordt. Voorzitter, dit college haalt geen enkel gesteld doel. Loopt achter op alles wat het wil gaan doen in zijn coalitieakkoord 'Eén stad'. Of wordt het akkoord herdoopt in 'Geen stad'? Een college verantwoording laten afleggen over een jaar zonder ambities, dat zorgt voor de volgende crisis. Een collegecrisis. 50PLUS Rotterdam heeft daarom slechts één advies voor dit college: college, het wordt dringend tijd voor zelfreflectie. De wittebroodsweken zijn allang voorbij. Tijd om te gaan besturen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Coşkun. Excuses, er is nog een vraag aan u. mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, goed even een technisch punt. Mevrouw Verkoelen geeft aan dat er geen enkel collegegetarget gehaald is. Ja, kijk, ik zie hem al opzitten en glunderen, dus hij weet wat er gezegd gaat worden denk ik dan. Het collegegetarget Minder Rotterdammers in de bijstand, heeft u dat gelezen mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Jazeker, dat is ook het enige onderwerp dat ik niet aangehaald heb. Dat heeft u goed in de gaten gehad.

De heer **ROSKAM** (lr). U zei dat de college-targets niet zijn gehaald. Er zijn wel degelijk college-targets gehaald, dus iets zuiverder. Via de voorzitter.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). We wachten nog drie jaar af, maar één wethouder heeft één target gehaald. Wees er maar trots op, 0,001% van uw doelstellingen.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, en over drie weken gaan we het er weer over hebben en dan zal blijken dat het aantal mensen in de bijstand helaas weer gestegen is, mijnheer Roskam. Maar ja, daar gaat het vandaag niet over. Na 50PLUS en tien andere voorgangers mag ik namens de SP ook wat zeggen over de jaarrekening en dat valt niet mee na de stevige taal van mevrouw Verkoelen van zojuist en collega Moti van vanochtend. Maar voorzitter, hij is er nu niet, hij is weggelopen, maar wat heeft tante Jo uit Pendrecht hieraan? Die vraag werd gisteren door collega De Waard van Leefbaar Rotterdam gesteld in deze raadzaal en die vraag zou ons eigenlijk elke keer moeten bezighouden. Wat heeft tante Jo uit Pendrecht eraan? Voorzitter, ergens tussen Ameland en Zeeland woont de gemiddelde Nederlander en dat is dan dus niet in Utrecht, maar iets naar het zuidwesten en in Rotterdam dus. Dan heb je ook nog zoiets als de gemiddelde Rotterdammer en die woont dus in Pendrecht voorzitter. Pendrecht is vanaf het Amelandseplein, waar u elke week zitting houdt, makkelijk te vinden, want bij de lunch wandelt u dan richting de zon, dwars door het Zuiderpark richting het Vlissingenplein en daar ligt Pendrecht. Pendrecht met een natte t, zou collega De Waard zeggen. Op de Boerenzij dus, de linkeroever die ooit bebouwd werd voor de gastarbeiders uit Brabant, Zeeland, Twente en nog zo wat streken. Soort economische vluchtelingen zouden wij dat nu noemen. Naderhand werden dat gastarbeiders en we hebben daar een hele wijk voor gebouwd op de linkeroever. Daar woont tante Jo. Nu vraagt u zich natuurlijk af: hoe ziet zij er dan uit, die tante Jo? Nou voorzitter, ga eens kijken bij het CS op het Stationsplein. Daar staat sinds twee weken een beeld, 'Moments Contained' van Thomas J. Price. Dat is tante Jo. Ze is net gearriveerd met de metro vanaf de Slinge in Pendrecht. Ze heeft zojuist haar broer, ome Joey, uitgezwaaid, die de metro nam naar Hoek van Holland, want dat kan nu weer. Zelf staat zij te wachten op tram 7 naar Kralingen om naar haar zwager, ene Achmed of Ahmed te gaan. Maar die tram is helaas net wegbezuinigd door wethouder Karremans. Dat wachten kan dus lang duren, want ze staat daar wel, onze tante Jo uit Pendrecht. De authentieke Rotterdammer, met een natte t. Voor haar doen we het allemaal hier. Zij die daar staat is een getrouw beeld van de gemiddelde Rotterdammer. De jaarrekening 2022 moet ook een getrouw beeld geven. Het beeld van de inkomsten en uitgaven van de gemeente Rotterdam. Dat is ook getrouw, zegt de accountant, dus dan zal het wel waar zijn. Met de rechtmatigheid zit het dus wel goed. Ook de COR is positief. Onze COR, de commissie tot onderzoek van de rekening. Alle lof en dank aan deze belangrijke commissie van de gemeenteraad van Rotterdam, de belangrijkste commissie. Dank aan de collega's Biljoen, Elbay, Lansink, Roskam en Rozema en natuurlijk heel hun ambtelijke ondersteuning. Zij hebben ons wijze adviezen gegeven en wij moeten ervoor zorgen dat zij volgend jaar niet in herhaling hoeven te vallen. 2022 was, het is al eerder gezegd, een beleidsarme begroting dus relatief simpel, maar de werkelijkheid is nooit echt simpel en volgt ook nooit exact de begrotingen. We kwamen net uit de corona en toen moesten we ineens Oekraïners onverwachts opvangen. Goed gedaan, oude college. Deze raad is verantwoordelijk voor negen maanden van 2022 en die beleidsarme begroting is wel onze collectieve erfenis van onze voorgangers. Hebben wij het goed gedaan? Heeft tante Jo uit Pendrecht er iets aan gehad? Heeft tante Jo er iets van gemerkt dat er verkiezingen waren

en er dus een nieuwe ronde met nieuwe kansen was? Nog niet echt voorzitter. Want het nieuwe college ging, gesteund door de meerderheid in de nieuwe gemeenteraad, vooral op de oude voet verder. PvdA en GroenLinks eruit, en DENK en Leefbaar Rotterdam erin. En de nieuwe coalitie besloot vooral om niets te veranderen en gewoon met alles door te gaan onder de voortgezette leiding van de VVD en haar liberale hulpje D66. En van dat jaar 2022 bespreken we dan vandaag de cijfers. Ze geven elkaar ook de hand. We hebben hier trouwzalen, daar kunnen jullie zo naartoe, mijnheer Lansink en mevrouw Maassen. Wat ik al zei, met de rechtmatigheid zit het wel goed, zegt de accountant. Maar er moet nog wel het een en ander verbeteren, zegt onze eigen COR. En als zij dat zeggen dan is dat ook zo. Ik zat zelf twaalf jaar in de COR, waarvan ik acht jaar ook nog voorzitter was. Maar mijn naam was toen nog Cor-nelissen, en ik weet er dus alles van. Maar naast de rechtmatigheid heb je ook nog zoiets als effectiviteit en doelmatigheid. De accountant kijkt of het geld voor fietspaden wel besteed is aan fietspaden. Dat is rechtmatigheid. Maar of het fietspad op de juiste plek ligt en dus effectief is voor het gestelde doel, dat is een politieke vraag die wij als gemeenteraad moeten beantwoorden. En of we voor hetzelfde geld niet veel meer fietspad hadden kunnen neerleggen of voor minder geld hetzelfde fietspad, is ook een politieke vraag waar de accountant zich niet aan brandt en die op ons bordje ligt. Want dat gaat over doelmatigheid. Die effectiviteit en doelmatigheid staan vandaag ter discussie en die vragen, zeg ik maar tegen iedereen, en de heer Lansink zal het beamen, zijn nog niet zo simpel te beantwoorden als tante Jo uit Pendrecht daar om mocht vragen: hoe zit het met de effectiviteit en doelmatigheid? Wie geeft het antwoord? Ze zijn wel belangrijk, die antwoorden uit 2022, want we moeten daarvan leren voor het lopende jaar en voor het komende jaar, 2024. Dan gaat het niet meer over een beleidsarme begroting van de vorige gemeenteraad en het vorige college, maar wat deze gemeenteraad en dit college willen en bereiken. Kunnen we met diezelfde netto € 4 miljard niet veel doelmatiger of effectiever omgaan, in het belang van tante Jo uit Pendrecht, ome Joey uit Hoek van Holland, zwager Ahmed uit Kralingen en die uit Zwijndrecht. Dat zijn de vragen die de SP zich elke dag stelt en op 4 en 6 juli bij de Voorjaarsnota komen we weer met enkele van onze antwoorden en voorstellen, en u allen ook, en de goede zullen we steunen. Want Rotterdam doet zijn best, maar het kan nog zoveel beter. Laten we dat dan ook doen en tante Jo uit Pendrecht helpen bij het verwezenlijken van haar dromen, een mooier en leefbaarder Rotterdam waar respect is voor ieders menselijke waardigheid op basis van de gelijkwaardigheid van alle Rotterdammers. En dat kan alleen als wij de solidariteit tussen al die diverse Rotterdammers organiseren. Aan ons de taak om al die Rotterdammers te overtuigen dat meedoen doelmatig en effectief is. Tenslotte is Rotterdam onze stad en alleen samen kunnen we er iets moois van maken.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dank. Het moment waarop u allemaal al uren zit te wachten natuurlijk, de eerste termijn bij de rekening van het CDA Rotterdam. De locoburgemeester zei terecht in het begin: dit is een jaar waarin het stokje is overgenomen van een vorig college en er is tijd nodig om zoals hij dat volgens mij zei, maar het kan ook zijn geweest dat het de wethouder Financiën was die dat woord gebruikte, de mammoettanker moet iets van koers wijzigen. Maar de vraag is natuurlijk waar we dan die koerswijziging zien. Want waar het hier op neerkomt voorzitter, en dat hebben vele partijen al gezegd, is dat we hier vooral terugkijken zonder enig houvast. Want er ontbreken op eigenlijk de meeste terreinen indicatoren en streefcijfers. Dus de simpele vraag die een volksvertegenwoordiging zichzelf moet stellen als de rekening voorligt is: is beleid effectief, behalen we de doelen die we beogen? Dat is wat wij als raadsleden moeten doen en daarover moeten wij het college verantwoording vragen. En dat kunnen we niet doen, want waar de indicatoren ontbreken wordt de volksvertegenwoordiging het bos ingestuurd en dat

vind ik toch wel heel treurig. Ik ga een aantal dingen aanstippen voorzitter en ik heb daarbij ook twee moties. Over armoede en schulden. We zetten middelen van het Armoedefonds in ten behoeve van de gezinsaanpak. Maar er zijn weinig indicatoren voor ons als raad om effectief te kunnen bepalen. Het is er namelijk één. In de commissie beloofde de betreffende wethouder in de Voorjaarsnota meer indicatoren. Maar helaas, we hebben de Voorjaarsnota mogen lezen, het is er nog steeds maar één. De vraag is dus aan de wethouder Armoede en schulden: hoe wil de wethouder de effectiviteit van welke aanpak dan ook kunnen laten zien en aantonen? In andere gemeenten voorzitter lukt dit namelijk wel en daarom deze motie, die ingediend wordt met bijna de voltallige oppositie. 'Eén indicator, dat is pas armoede'. Het beleidsplan armoede en schulden laat overigens ook nog steeds op zich wachten. Dan ga ik naar samenleven. Ook hier weinig houvast om de effectiviteit van bijvoorbeeld antidiscriminatieaanpak te bepalen, waar best wel veel aandacht naartoe gaat, als we het moeten geloven. De vraag is dan dus ook: wordt er gekeken om samen met het landelijk expertisecentrum hierin op te trekken of kan bijvoorbeeld de Rekenkamer hier onderzoek naar doen. Die vraag heb ik aan de wethouder over samenleven. Economie. Er is veel aandacht voor economische groei na corona. Dat is mooi en het is ook fijn dat we eindelijk weer vooruit kunnen kijken. Maar we zien weinig tot geen aandacht voor kleine lokale ondernemers en u weet inmiddels van ons dat wij daar altijd op letten. Bijvoorbeeld als het gaat over ondernemers die in de buurt zitten van veel bouwwerkzaamheden, die we gelukkig in de stad heel veel hebben. Die ondernemers hebben te maken met langdurige overlast en vaak ook teruglopende klandizie om die reden. Maar ook de marktkooplui, die als het goed is ook bij u aan de bel hebben getrokken deze week, worden voortdurend door de bouwwerkzaamheden, ook nog in de toekomst, Rotta Nova, de bieb wordt gerenoveerd, gehinderd. En wij vinden dat voor ondernemers die te maken hebben met dat soort werkzaamheden vlakbij, aandacht moet zijn. En daarom voorzitter hebben wij de motie 'Bouwen, bouwen, bouwen, maar sloop de ondernemer niet'. Ik ga nog langs een aantal beleidsthema's. Veiligheid. Het aantal cyberincidenten is verdriedubbeld. En de inzet op grotere bewustwording van de gevaren voor Rotterdammers is wel gedaan, maar we vragen ons af wat daar dan het effect is. Kunnen we dat al zien? Er is wel een grote afname van het zogenaamde aantal high impact crimes. De vraag die dat bij ons oproept is dus of het zo zou kunnen zijn dat de criminaliteit zich verplaatst naar het digitale domein? En wanneer gaan we in het digitale domein spreken van high impact crimes? We hebben deze week nog een voorbeeld gezien. Sport en recreatie. Veel onderbesteding op het programma Lekker Fit!, een echt Rotterdams programma, dat al jarenlang in de lucht is en heel belangrijk is voor kinderen. Die onderbesteding zou te maken met het moeilijk kunnen vinden van mensen op de arbeidsmarkt. En scholen geven aan minder Lekker Fit!-lessen te doen of er zelfs helemaal mee te stoppen. De vraag aan de wethouder is dus wat de inspanningen van de wethouder zijn op dit terrein, want hier wordt mogelijk het kind met het badwater weggegooid. Voor wat betreft zorg, welzijn en de wijkteams, wil ik focussen op de jongerenhubs. Er zijn er een paar gerealiseerd, vijf, als ik het uit mijn hoofd goed zeg, en ik vraag me af of er al iets te zeggen is over de effectiviteit ervan. Nog drie terreinen voorzitter. Onderwijs. We zien prima resultaten en er wordt gewerkt aan de zogenaamde schil om de school. Maar de vraag is, en dat zien wij niet terug, wordt hierbij ook gekeken naar kleinere wijkgerichte initiatieven die hier een rol kunnen spelen? Bijvoorbeeld zoiets als de Katrol, een organisatie die scholen en ouders helpt met leerondersteuning. Heeft de wethouder dat soort wijkgerichte initiatieven in kaart en hoe worden die betrokken bij het beleid van schil om de school? Cultuur, dat is eigenlijk één groot dramaverhaal als het gaat over de rekening. We hebben geen enkele indicator en geen cijfers over cultuur voor alle Rotterdammers. We hebben één indicator op aantrekkelijke en veerkrachtige stad en we hebben geen indicator op evenwichtig cultureel ecosysteem. Wat kunnen we in godesnaam zeggen over cultuur met deze stukken voor? Ten slotte bouwen. We missen doelen of indicatoren op belangrijke dingen zoals toekomstbestendige woningvoorraad en verduurzaming en bijvoorbeeld, en

daar wil ik de wethouder specifiek naar vragen, funderingsproblematiek. Over mobiliteit voorzitter, het OV en autoverkeer, over wonen, de nieuwe woonvisie en over klimaat komen we nog uitgebreid te spreken tijdens de Voorjaarsnota. Tot zover, dank.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Eén indicator, dat is pas armoede

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 juni 2023, ter bespreking van agendapunt 4: Verantwoordingsdebat;

constaterende dat:

- het college maar één indicator voor armoede- en schuldenbeleid heeft vastgesteld;

overwegende dat:

- de gemeenteraad van Rotterdam haar controlerende taak niet voldoende uit kan voeren als de gemeentelijke uitgaven niet af te wegen zijn tegen een duidelijke en vastgestelde set aan indicatoren voor deze collegeperiode;
- de aanpak van armoede- en schuldenproblematiek verder reikt dan enkel het starten van schuldregelingen, en dat bijvoorbeeld ook kinderarmoede gemonitord moet worden;
- er voldoende wetenschappelijk onderzoek is gedaan naar armoede-indicatoren;
- andere gemeenten, waaronder Arnhem en Groningen, breed dekkende sets van indicatoren inzetten om armoedebelief te monitoren;
- Rotterdam meer ambitie moet tonen in haar doelstelling voor de aanpak van armoedeproblematiek;

verzoekt het college:

- een breed dekkende set aan indicatoren op te stellen om de effectiviteit van het armoede- en schuldenbeleid in de huidige collegeperiode meerjarig te kunnen monitoren;
- deze indicatoren voortaan mee te nemen in de planning-en-controlcyclus;
- hierover terug te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, L.S. Vlieger, S. Reitema, S. van de Peppel, M.S.S. de Jong, T.J. Vonk, I. Elfilali, P.J.H.D. Verkoelen en T.S.J. Coşkun

Motie 5. Bouwen, bouwen, bouwen, maar sloop de ondernemer niet

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 juni 2023, ter bespreking van het debat over 'vaststellen van de jaarrekening 2022';

constaterende dat:

- in Rotterdam op veel plekken wordt gebouwd;
- bouwwerkzaamheden vaak van langere duur zijn;
- bouwen essentieel is en hoort bij Rotterdam, maar de negatieve gevolgen er ook zijn;

overwegende dat:

- (langdurige) bouwwerkzaamheden negatieve gevolgen hebben voor aanpalende lokale ondernemers (zoals bijvoorbeeld werkzaamheden aan de Roseknoop voor de Beijerlandse laan en werkzaamheden op de Binnenrotte voor de markt);

verzoekt het college:

- lokale ondernemers nabij langdurige bouwwerkzaamheden actief te ondersteunen in de hinder en negatieve gevolgen die zij daarbij ondervinden en deze vormen van ondersteuning op te nemen in het MKB-beleid (bijv. het MKB-actieplan);

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, M.S.S. de Jong en M.H. Biljoen

De moties zijn voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Voorzitter, ons land verzuipt in allerlei crises. De nasleep van de coronamaatregelen is nog merkbaar voor zowel de inwoners als voor de ondernemers, alsmede de stijgende energieprijzen als gevolg van een oorlog ver weg, waar we ongewild in worden meegetrokken. In Rotterdam gaat het gelukkig iets beter. Hoewel Forum voor Democratie pas een jaar in de raad zit, zijn wij zeer te spreken over de manier van besturen van dit college van Leefbaar Rotterdam, VVD, D66 en DENK. Zijn er zaken die we graag anders hadden gezien? Uiteraard. Maar zoals collega's hier al meermaals hebben aangegeven, moeten er compromissen gesloten worden, anders valt een coalitie uit elkaar. Het is geven en nemen. Voorzitter, er zijn dingen waar wij als Forum voor Democratie ons prima in kunnen vinden, zoals de limiet van 500 asielzoekers in de stad. En nee voorzitter, dit is niet xenofob, racistisch of wat voor label men er ook denkt op te kunnen plakken. Het is simpelweg niet praktisch om alle asielzoekers uit Ter Apel en Oekraïne hier te huisvesten in Rotterdam. Het is bovendien een landelijke aangelegenheid. Het rijk heeft deze problemen veroorzaakt, mag het ook oplossen. Rotterdam heeft de middelen gewoon niet om dit te realiseren. Voorzitter, ik gaf eerder aan dat er dingen zijn die wij liever anders hadden gezien. Welke dingen zijn dat dan? Ik noem een paar voorbeelden. Het kan inmiddels geen verrassing meer zijn, maar Forum voor Democratie ziet graag veel minder geld naar klimaatplannen gaan. Door lastenverzwaring voor burgers en het verhogen van belastingen is niet opeens het klimaat gered. Gewoon stoppen met de meeste zaken die in de klimaatplannen staan. Ook het invoeren van betaald parkeren is funest voor een flink aantal Rotterdammers in deze dure tijden. Verder is het een beetje raar om aan de ene kant de stad autoluw te willen maken en automobilisten weg te pesten en uit de stad door bijvoorbeeld diverse verkeersexperimenten, en aan de andere kant te bezuinigen op OV met als resultaat dat de dienstregeling wordt afgeknepen. Verder zien wij graag meer geld voor handhaving en veiligheid. Het streven van het college is nobel, maar het kan altijd beter, gezien bijvoorbeeld de vooralsnog aanhoudende explosiegolf. Collega Roskam noemde ook al de OV-surveillanten en de pleinstewards, wat Forum voor Democratie betreft absoluut geen overbodige luxe. Kortom, meer geld en meer middelen beschikbaar voor veiligheid op straat. Het zijn te veel dingen om op te noemen voorzitter, maar dit is voor ons belangrijk en we vinden het fijn dat het college hiermee aan de slag gaat. Wij kijken uit naar de resultaten. De collega's van Volt en CDA gaven al eerder aan: ook wij denken niet voldoende investeringen terug te zien op het vlak van digitalisering en met name de opmars van AI in diverse toepassingen en ook het gebruik van AI in de verhoging van de weerbaarheid tegen cyberaanvallen. De vraag aan de wethouder is of dit beeld klopt, en zo ja, of het in de toekomst wat meer aandacht zou kunnen krijgen. Tot slot voorzitter, wij beseffen dat dit een bijdrage op hoofdlijnen is. Het is de eerste keer voor ons dat we mee mogen doen aan een verantwoordingsdebat en we kunnen nog niet de diepte in op de diverse onderwerpen. Daarnaast waarderen wij de mogelijkheid om mee te kunnen denken en we hebben vandaag

handvaten gevonden voor een meer gedetailleerd betoog in de aankomende vergadering. Dank. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Volgens mij hebben we nu alle fracties gehad. Dat klopt. Ik kijk het college aan of het college direct tot beantwoording over kan gaan. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Mag ik u voorstellen een klein kwartiertje te schorsen? Dan begint het college daarna aan de beantwoording in de eerste termijn. Ik schors tot 14.45 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Mag ik u verzoeken te gaan zitten? Ik heb een beetje stilte in de raadzaal nodig. Aan de orde in de eerste termijn de beantwoording van de zijde van het college. We beginnen als eerste met wethouder Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Helemaal goed voorzitter, dank u zeer. Dank ook voor alle bijdragen van de raad. Inderdaad, een gebroken jaar, 2022. En natuurlijk wel belangrijk om met elkaar het gesprek te voeren over wat de resultaten zijn, maar het is natuurlijk politiek gezien bijzonder om terug te kijken op een jaar waarin er een collegewissel heeft plaatsgevonden. Voorzitter, er zijn redelijk wat vragen gestuurd. Een aantal daarvan voor mij. Ik zal ze vandaag nu even met u langslopen. Dan moet ik even goed scrollen door mijn aantekeningen en dan begin ik denk ik bij de heer Biljoen. Dat was niet echt een vraag, hier wel. Hij heeft een aantal dingen gezegd, en anderen eigenlijk ook hoor, over doelstellingen en de realisatie daarvan en hoe dat verder komt. Misschien moet ik die dan maar nemen. Dat is een wat andere volgorde dan je vaak doet. Maar dan begin ik eigenlijk met motie 3, want die gaat er dan vervolgens ook over. Afrekenbare doelen en zet dat in de P&C-producten. Want er zijn een aantal doelen gesteld en die worden ook gemonitord en in de jaarrekening komen die natuurlijk ook terug. Maar we zien tegelijkertijd dat er soms dan een leeg vakje staat. Dat is waar. Overigens is dat niet nieuw. Ook in de jaarrekening van vorig jaar bijvoorbeeld op het onderwerp uitstoot van stikstofdioxide, om er maar een te noemen, daarin stond niet de realisatie van 2021. Sterker nog, die van 2020 stond niet eens in de jaarrekening van 2021. En ik denk dat ik me wel kan voorstellen waarom dat kan zijn. Het is nu eenmaal zo dat niet alle data ieder jaar beschikbaar zijn of bij het opmaken van de jaarrekening beschikbaar zijn. Soms ben je ook afhankelijk van externe partijen, de DCMR bijvoorbeeld in het onderhavige geval dat ik noemde. Dus het lijkt mij op zich best goed om te kijken of we er iets in timing in kunnen verbeteren waardoor er meer in gezet kan worden. Want de vraag vind ik op zich niet gek. Maar ik vind het ook niet gek om van u te vragen, zoals te doen gebruikelijk lukt dat niet altijd, dus heb daar begrip voor. En daarom zou ik motie 3 willen ontraden voorzitter. Dat was iets waar veel partijen het over hebben gehad. Ik hoop dat deze uitleg tot tevredenheid stemt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Nou, ik zie dat de eerste indiener van die motie er niet is, dus die kan u niet van repliek dienen. De wethouder geeft aan dat er op een aantal punten niet gemeten kan worden en dat dat de reden is dat die vakken dan niet ingevuld zijn. Maar we zien ook in deze jaarrekening punten die wel bekend zouden moeten zijn, maar waar eigenlijk ook de huidige doelstellingen niet aan gekoppeld zijn. Het kan niet zomaar zijn dat al die open vlakken onder deze reden vallen. Ik denk dat het toch heel belangrijk is om wel vast te houden aan een goede P&C-cyclus met doelstellingen die meetbaar zijn. Dus ik vind

het in ieder geval heel belangrijk om dat nogmaals te onderstrepen en ik hoop ook dat dat draagvlak breder in de raad kan krijgen, ook al heeft het dat dan niet van de wethouder.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, ik begrijp de vraag. De vorige keer hadden we een motie van mevrouw Van Groningen van de VVD die ging over de Methode Duisenberg op het target dienstverlening, meen ik uit mijn hoofd. Die zit volgens mij voor afdoening in Q3 of Q4, dat weet ik even niet zeker, Q4. Maar waar we het toch steeds met elkaar over hebben is de doeltreffendheid, de meetbaarheid van die maatregelen. Dus misschien is het een mogelijkheid als die motie afgedaan gaat worden, dat we dan weten hoe doeltreffend welke methode is, dat de wethouder dan eigenlijk verdergaat met dat werk, maar dan ook over de andere beleidsvelden, en dat er vervolgens bij de doelstellingen wel gevulde vakjes met een toelichting kunnen komen, of niet gevuld maar dan in ieder geval met een toelichting. Is dat dan een mogelijkheid?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUJVENBERG** (lr) (wethouder). Ja, we hebben het daar in de commissie Financiën even over gehad. Want inderdaad, het is een lange geschiedenis van de wens van deze gemeenteraad, van alle partijen volgens mij en op zich ook colleges overigens, om ernaar te kijken of je meer outcome versus output kunt meten en volgen met elkaar. De Methode Duisenberg was daar inderdaad een voorbeeld van, een aantal jaren geleden en nu is er een motie Van Groningen-Elbay, die het college oproept om op het gebied van dienstverlening te kijken naar doelmatigheid en doeltreffendheid, af te doen inderdaad in Q4 van dit jaar. Het leek mij dus handig, heb ik in de commissie verteld, om rond die tijd met elkaar eens te kijken hoever we daar nu in zijn gekomen en of dat ook aanknopingspunten biedt voor andere beleidsterreinen. Dat lijkt mij zinvol. Ik weet dat het ingewikkeld is, simpelweg vanwege het feit dat dit al vaak geprobeerd is, op zich een brede wens in de raad, dus door de jaren heen, maar het toch wat lastig lijkt om daar echt handen en voeten aan te geven. Ik ga wel met goede zin daar mijn best voor doen, maar dan hebben we in Q4 met elkaar een gesprek over: is dat nu een beetje gelukt of hoe loopt dat dan en wat betekent dat voor andere beleidsterreinen? De heer Roskam vraagt daarnaast, daar waar er geen meting is opgenomen, een leeg vakje in de jaarrekening zullen we maar zeggen, zet er dan in waarom het niet is gelukt. Dat ik vind op zich wel een nuttige suggestie. En dan zijn we ook meteen van het probleem af dat mevrouw Bokhove aankaartte, want als het dan wel bekend is, zet je het er dus in. Als het niet bekend is, dan leg je uit waarom niet. Daarom staat die er niet in. En dan is er nooit meer een leeg vakje, want dan heb je of een meting of een verklaring waarom het niet beschikbaar is op dat moment.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, dat lijkt mij sowieso al een goede verbetering. Maar hoe staat de wethouder er tegenover om niet meer dat soort indicatoren te kiezen, maar wel indicatoren te kiezen die we wel kunnen meten, waar we wel van kunnen zeggen: dit is het resultaat van onze inspanningen.

De heer **STRUJVENBERG** (lr) (wethouder). Dat is echt een vraag die per vakwethouder zou moeten worden gesteld. Ik zeg niet: het kan niet, je moet geen indicator kiezen die maar eens in de twee jaar gemeten wordt, dat moet je nooit doen. Dat zeg ik niet. Maar of er een vakwethouder, een bestuurder is die dat doet en of u dat dan wenselijk vindt, is uw gesprek

met de bestuurder die van die doelstelling is. Dat is niet meer een gesprek voor mij. Ik zeg niet in zijn algemeenheid dat wij dat nooit zouden moeten doen.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, dan wil ik de vraag gelijk doorgeleiden naar alle leden van het college, of zij die kunnen beantwoorden in hun beantwoording.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Voorzitter, ik begrijp waarom de motie is ingediend. Ik ontraad hem met de redenen die ik heb genoemd. Ik heb een toezegging gedaan richting de heer Roskam, die zei: vul dan in ieder geval in waarom het niet lukt. En ik heb u in het vooruitzicht gesteld in Q4 de afdoening van de motie Van Groningen-Elbay, kijken hoe ons dat verder zou kunnen brengen in output versus outcome en doelmatigheid, doeltreffendheid. Dat is op zich niet nieuw, maar goed, ik heb u er maar aan herinnerd. Ik hoop dat dat toch voldoende zou moeten kunnen zijn om te zeggen: weet u wat, op dit moment trekken wij deze motie in. We gaan het meemaken voorzitter. De subsidieverstrekingen en aanbestedingen en dat soort zaken. Er werd door mevrouw Elfilali gevraagd: is de wethouder daar nu gaandeweg achter gekomen, is daar al inzet op gepleegd, hoe loopt dat nu daar mee? Vanuit mijzelf persoonlijk, maar goed, u weet dat ik niet vanaf het begin van deze collegeperiode wethouder Financiën was, dus voor mij persoonlijk ben ik er achter gekomen begin dit jaar ergens. Maar goed het moet inderdaad beter hè, dat constateren we eigenlijk ook wel met elkaar. Daar zijn de meningen niet over verdeeld. En hoe kan het dan beter? Nou, bijvoorbeeld ideeën om het te verbeteren zijn bijvoorbeeld SMART doelstellingen opnemen in je subsidieverstreking, zodat je er ook bij de verantwoording duidelijkheid over hebt wat je dan zou moeten willen weten. Werkinstructies worden aangepast en geactualiseerd eigenlijk, dat zijn we aan het doen. En het komt ook terug in de subsidietrainingen, en de beoordelingsformulieren zijn ook geactualiseerd. Nu hoop ik dat dat in ieder geval al een hele brok verbetering zou moeten bewerkstelligen. En we gaan er met elkaar achter komen of dat lukt. Dan de belastinginning, zij vond de toon wat kil op dat punt. Dat spijt mij. Dat vind ik natuurlijk niet plezierig om te horen, dat is op zich de bedoeling niet. Inhoudelijk is het wel zo dat we sociaal incasseren als gemeente. Al sinds een aantal jaren overigens hoor, en dat leidt dan wel tot meer betalingsregelingen. Maar een betalingsregeling, alhoewel op zich vervelend dat die nodig is, is wel een uiting van het feit dat je maatwerk hebt geleverd op de persoon om wie het gaat, want die heeft een betalingsregeling. Die komt nooit tot stand doordat je zegt: doe maar wat. Dat is altijd omdat je zegt: goh, het lukt niet, hoe kan het wel lukken, kunnen we daar iets over afspreken? Dus in die zin, als we het hebben over de warmere manier van belastinginning, is het wel weer een goed signaal, alhoewel het natuurlijk vervelend is wanneer ze nodig zijn. Op zich blijft dat uiteraard waar. Voorzitter, het first-time-right-percentage, de heer Elbay, ik heb er eigenlijk net wat betreft subsidies al iets over gezegd. Ook hier zijn kennisbijeenkomsten over georganiseerd. Ik denk dat ik dat misschien wel vaker zal willen doen, want het is misschien toch iets dat blijvend aandacht nodig heeft. Dus dan zou je het elk half jaar doen of misschien zelfs ieder kwartaal, dat je het in ieder geval periodiek zou doen. En de invoering van GREAT gaat ons hier denk ik wel bij helpen, dus dat hebben we nog in het vooruitzicht. Ik heb er wel hoop op dat dat hier ook een verbetering teweeg zou kunnen brengen voorzitter. Dan het verschil tussen realisatie en begrote bedragen. Wat ik in ieder geval zelf ook belangrijk vind, is dat door het jaar heen te kunnen blijven volgen. Ik heb al aangekondigd dat ik vanaf de komende P&C-cyclus moet ik zeggen, dus Voorjaarsnota die we binnenkort met elkaar bespreken, vanaf dat boekjaar 2024, wil gaan bijhouden per P&C-document wat het vorige en alle vorige P&C-documenten zeiden

over de bedragen die erin stonden. Normaal heb je altijd twee kolommetjes, de nieuwe en de vorige. En eentje later heb je weer de nieuwe en dan weer de vorige. Ik wil ze allemaal erin blijven houden. De eerste keer dat dat mogelijk leidt tot een nieuw inzicht is dan bij de eerste herziening 2023, want dan heb je niet alleen begroting 2023 en eerste herziening, maar je hebt ook nog de Voorjaarsnota die we binnenkort gaan bespreken. Dus dan heb je Voorjaarsnota, begroting, eerste herziening, drie kolommetjes. Bij de tweede herziening komt er een kolommetje bij maar er gaat er nooit een af. Dan kun je door het jaar heen misschien trends ontdekken die aanleiding geven om eerder ergens iets van te vinden, een actie op te zetten, dingen uit te vragen of het voorspellend vermogen wat beter bij te stellen dan tot nu toe gebeurt. Dat is een voorbeeld, maar goed, ook op basis van gesprekken met de accountant en met de COR zullen we hier uiteraard aan werken. Voorzitter, dan de aanbevelingen meetbaar maken, zegt mevrouw Mohamed-Hoesein. Ik denk dat ik daar misschien al iets over heb gezegd, maar anders is dat volgens mij sowieso gebruik om met de COR te bespreken. En anders staat een van de COR-leden denk ik op om mij daar iets anders over te vertellen, dus volgens mij gebeurt dat. Ik heb wat reflectie gegeven, dat is eigenlijk ook het punt van daarnet, door het jaar heen op de verschillende momenten in de P&C-cyclus kunnen bijhouden wat de ontwikkeling van de budgetten is, dus dat je niet elke keer een beetje ziet maar dat je het totaal ziet ten opzichte van het origineel begrote bedrag. Dat moet ons helpen gedurende dat jaar, maar het moet ons denk ik ook helpen voor het jaar daarna. Want kennelijk was er dan bij de oorsprong van het lopende jaar iets niet goed gegaan, was het niet goed ingeschat. Dan zou je het voor dat jaar daarna ten eerste in ieder geval beter kunnen inschatten, en ten tweede de einduitslag van dat jaar beter kunnen prognosticeren, waardoor die verschillen wat gaan afnemen in de tijd. Dat is in ieder geval onderdeel van mijn bedoeling. En ook voor uw raad om het beter te kunnen volgen en daar ook de goede vragen over te kunnen stellen. We maken het ons niet makkelijk, maar ik denk wel dat het er beter van wordt. Voorzitter, dan de vraag van de heer Vonk. Hij heeft het over de hard closure, anderen ook. Kun je zo'n hard closure doen vanuit capaciteitsoogpunt? Gaat het leiden tot verbetering? Dat is natuurlijk ook een terechte vraag. Alles heeft zijn voor- en zijn nadeel. Ik heb daarover in de COR gezegd dat ik daaraan twijfel. Dat is geen harde nee, maar het is wel een zachte nee. Ik heb aangeboden aan de leden van de COR, maar ik meen aan eenieder die daaraan zou willen deelnemen uiteraard, in ieder geval een keer een technische sessie te organiseren over wat we wel doen, wat daarin zinvol lijkt en waarom er toch wat twijfel zou kunnen bestaan of dat instrument ons dichterbij het gezamenlijke doel zou gaan brengen. En naar aanleiding van die bijeenkomst zouden we daar natuurlijk weer nader met elkaar over kunnen spreken. Ik weet niet wanneer en of hij al is ingepland. Dat hebben we in eerste instantie met de COR besproken, maar ik mag aannemen dat dat niet al te lang op zich hoeft te laten wachten. De SDG's voorzitter, de heer Vonk zegt: dat is niet gek, zo'n paragraaf die erover is opgenomen. Het lijkt een beetje ook op de vorige periode, dus dat is op zich al best fraai, zegt hij. Maar er zou toch misschien nog wel wat meer kunnen. Dat ben ik met hem eens. En hoe doen wij dat? Wij doen een voluntary local review, zoals dat dan zo mooi heet. Een heel woord, maar in ieder geval krijgen we een rapport waarin de stand van zaken staat per SDG, hoe we ervoor staan. Ik hoop dat ik dat in september heb, dus dat zou over niet al te lang ook uw kant op kunnen komen, en dan kan ook de heer Vonk kijken of hij zegt: dat is nu precies waar ik naar op zoek was, of op basis daarvan kan ik ook nog weer gericht vragen stellen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Heel kort, is dat het rapport waarvan in de tekst staat dat het in het voorjaar beschikbaar is?

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Ik vermoed van niet, want deze is gepland voor september. Dan zou hij een half jaar vertraagd zijn. Bedoelt u dat? Ik heb het idee van niet. Anders moeten we even de tekst met elkaar delen. Als u die aan mij zou kunnen appen of sturen dan wil ik daar gerust nog even naar kijken. Verder heb ik dacht ik geen vragen gehad. Wel nog één motie die ik te behandelen heb. Dat is motie 2, 'Streefwaarde structurele exploitatieruimte', van de heer Lansink-Bastemeijer en anderen. Die motie zegt: uiterlijk bij de behandeling van begroting 2024, de aanstaande begroting, kom met een onderbouwde meerjarige streefwaarde voor een structurele exploitatieruimte. Daar kunnen we gerust aan voldoen voorzitter en dan kom ik daar bij die begroting weer op terug. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. Wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, dank u voorzitter. Ik heb ook vanochtend met plezier en belangstelling geluisterd naar uw raad en ik heb een aantal vragen van u gekregen. Die ga ik nu proberen te beantwoorden. De eerste vraag die ik hier heb staan is van mevrouw Elfilali. Ik ben vanochtend begonnen met mijn korte betoog, korte duiding over hoe het in algemene zin gaat met de menselijke maat. U krijgt van mij binnenkort, in ieder geval voor het zomerreces, een uitgebreide brief met alle programma's en projecten die die menselijke maat handjes en voetjes geven. Ik noem er een paar op. Extra sociaal raadslieden, digitale wachtrijservice, maatwerk voor ondernemers. Maatwerk voor ondernemers is ook allemaal geregeld in het MKB-actieprogramma. Dat ligt al een tijdje bij de commissie om behandeld te worden, dus daar kunt u ook nog meer informatie over vinden. Hulp bij eerste betaling, betalingsregelingen, nieuwe procesaanvragen, bijzondere bijstand nieuwe aanvragen, uitkering jongeren, vliegende brigades, brief BAP versterking functie Ombudsman, en zo gaat het nog een tijdje door. Deze informatie krijgt u allemaal uitgebreid voor het zomerreces. En ik heb vanochtend al gezegd: dit zijn projecten en programma's. Dat is ook belangrijk, want die zijn specifiek gericht op een doel of een doelgroep. In algemene zin is het ook een cultuuring. Voor ons, voor de ambtelijke organisatie, voor iedereen, wat betekent de menselijke maat nu in de praktijk? Het is altijd makkelijk gewoon zo even te noemen, maar de uitvoering gaat met horten en stoten. Twee stappen vooruit, één stap achteruit. U heeft ook gevraagd, terecht denk ik, over de loketten. Nou, in het MKB-actieprogramma hebben wij ook één loket voor de ondernemers genoemd. Volgens mij zijn we daar aardig in geslaagd, hebben we ook geleerd van bijvoorbeeld de coronaperiode. Mijn collega Karremans zal zo iets zeggen over de Eén-app. Die is onder zijn hoede in ontwikkeling. Volgens mij waren dat uw vragen. En er zijn ook moties, maar die worden allemaal behandeld door mijn collega's.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). In technische tijd.

De **VOORZITTER**. Dat hangt ervan af.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). De wethouder zei: volgens mij waren dat uw vragen. Ik had ook de vraag gesteld wat de uitgaven zijn geweest in 2022, in ieder geval in uw periode, via de voorzitter, over de menselijke maat.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Dat moet ik nog even navragen, die heb ik niet scherp op mijn netvlies. Die heb ik ook niet genoteerd, maar bedankt voor deze aanvulling. Ik hoop dat ik voor het einde van mijn betoog deze informatie heb ontvangen, en anders wordt het later vandaag. De heer Van der Velden vroeg indicator en doel, uitlokken investeringen in bedrijven onduidelijk. Op pagina 97 in de jaarstukken, te vinden op de website, staat het

expliciet genoemd. Daar staat een terugblik naar het vorige college. Dat heeft voor € 1 miljard aan investeringen uitgelokt, om het maar te zeggen. En uitlokken heeft hier natuurlijk een heel positieve context. Dat staat ook weer als doel benoemd voor het komende jaar en de komende jaren en daar staat ook bij dat we het jaarlijks gaan rapporteren. Dus dat kan mijnheer Van der Velden ook nog teruglezen op pagina 97. Mijnheer Segers-Hoogendoorn, een terechte vraag en ik zal een deel van de vraag beantwoorden. We hebben hier dingen natuurlijk op een bepaalde manier geregeld. De nadeelcompensatie, de regeling valt bij mijn collega Zeegers. Maar u noemde een mooi voorbeeld, de brief van de marktkooplieden. We hebben ook met zijn allen besloten dat we de Rotte Nova gaan bouwen. We hebben hier ook met z'n allen besloten dat we de bieb gaan verbouwen. En dat genereert overlast. Dat is onvermijdelijk, want zonder overlast, zonder auto's, herrie en ruimtebeslag kun je iets niet doen. Daarbij is het wel onze taak en onze plicht om zoveel mogelijk te doen in dit geval als voorbeeld voor marktkooplui, daar krijgt u ook binnenkort een brief over, hoe we de marktkooplui zo goed mogelijk een plek geven. Dat zal in het begin altijd reuring geven, want er zullen een aantal kramen gewoon op een andere plaats staan, want waar ze normaal staan is een bouwplaats. Maar dat zullen we zorgvuldig doen. We doen dat ook meest in overleg met de marktkooplui, met hun klankbordgroep. Dat heet anders maar daar hebben we ook regelmatig overleg mee. Ik begrijp dat ze zich benadeeld voelen, maar als ik gewoon eerlijk ben is het onvermijdelijk. We kunnen niet bouwen en op dezelfde plek een markt houden. Dus wij doen wat we kunnen, en daar wordt u binnenkort over geïnformeerd en mijn collega Zeegers zal nog nader duiden hoe de nadeelcompensatie werkt. Dan vroeg de heer Biljoen nog reflectie op jaarlijkse indicatoren versus meerjarenindicatoren. Ik kan er even een paar voor u opnoemen. Ik heb natuurlijk ook maar een paar minuten de tijd gehad om deze vraag te beantwoorden. Ik heb net al genoemd de € 1 miljard, de investeringen uitlokken. Daarover gaan we jaarlijks rapporteren. Hoe doen we dat dan? Via innovation partners, Rotterdam partners. Dat zijn regelingen waarbij als ze bedrijven binnenhalen, dat ze ook in kaart brengen om hoeveel mensen het gaat, en dat soort zaken allemaal. Dat kunt u straks allemaal teruglezen. Een ander doel is bijvoorbeeld 10.000 keer de ondernemers goed informeren de komende vier jaar. Nou, daar gaan we ook jaarlijks over rapporteren. De 25 winkelgebieden, starten met een aanpak van de vitale kernen. Nou, dat is ook een programma voor vier jaar. Volgens mij had u daar ook nog vragen over gesteld, maar die bespreken we nog wel een volgende keer. Dat zouden we eigenlijk gisteravond doen, maar toen was u er niet. Dit gaan we ook per jaar doen. Een ander voorbeeld is, en dat is wel een ingewikkelde, we hebben als college gezegd: we gaan 75% realiseren van alle actieplannen die voortkomen uit wijkakkoorden. Het is ook voor ons een totaal nieuw terrein. Bij de Voorjaarsnota binnenkort kan ik u meedelen, dat hebt u ook kunnen lezen, dat we in ieder geval van de 1400 acties die er nu staan 98% op ja hebben gezet. En over een jaar gaan we dus gewoon kijken wat daarvan terechtgekomen is. Maar daar moet even een nieuwe vorm van rapportage komen en hoe we dat slim aanpakken, want bij die 1400 zitten ook een aantal zaken die ook gewoon meer jaren doorlopen. Dus daar moeten we gewoon nog even naar kijken. Dat hebben we nog nooit gedaan. Maar onze intentie is om u zo goed mogelijk te informeren. Dan even de vraag over 2022 van mevrouw Elfilali. Hebben we actielijnen van de POK-middelen? € 6,3 miljoen. Uitgaven menselijke maat. Ik ga ervan uit dat het correct is. Het is best wel veel geld. Ik zal het voor de zekerheid nog even checken. Het staat hier, mensen moeten dat natuurlijk ook even snel opzoeken, maar ik ga er maar van uit, normaal is de informatie die ik krijg zeer betrouwbaar. Maar nogmaals, gezien de snelheid, dit is mijn antwoord en mocht het anders zijn of dat ze toch verkeerd gekeken hebben, dan laat ik het u ook vanmiddag nog weten.

De **VOORZITTER**. U zei vanochtend dat ambtenaren af en toe een foutje maken. Bestuurders maken nooit foutjes.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Bestuurders maken fouten. Mensen maken fouten. Ambtenaren maken fouten. Burgemeesters, zelfs de beste burgemeester van de wereld maakt af en toe een foutje. Dus dat is helemaal niet erg denk ik.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, ik wil niemand op stel en sprong aan het werk zetten. Wat mij betreft kan de wethouder hier ook per brief later op terugkomen. Dan kan het misschien ook weer toegelicht worden.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Prima, dat zal ik doen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Wethouder Buijt, mag ik u vragen deze kant uit te komen? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat heb ik hier, volgens mij is dat hetzelfde lijstje. Dat is heel goed. Ik zie dat in het college een andere verdeling was gemaakt dan ik nu heb. Maar dat lijkt me geen enkel probleem, we zijn flexibel. Ik ga kijken naar de verdeling die het college onderling had gemaakt. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, dan wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Dank voor al uw bijdragen en reflecties op onze jaarstukken. Ik zal inderdaad alle vragen die aan mij gesteld zijn behandelen evenals de vraag die via wethouder Financiën ook naar mijn kant is toebedeeld over de indicatoren en hoe wij daarover rapporteren. Als eerste, GroenLinks, de heer Biljoen. U gaf aan dat het college slechts 10% sociaal bouwt: hoe kan dat en wat gaat u eraan doen om dat te verbeteren? Wij delen helemaal met u dat die 10% echt veel te weinig is, want we hebben immers echt veel hogere doelstellingen, tot eigenlijk 20% en vanaf 2026 ook 25% sociaal, dus die 10% is veel te laag. Terecht dat u ook mij aanmaant om daar werk van te maken. Daar ben ik ook mee bezig. Daar zullen we bij de Voorjaarsnota waarschijnlijk wat meer over spreken, ook over zo'n doorbouwakkoord en hoe we dat willen doen. Het heeft te maken met het aanwijzen van locaties. Wat ik ook in de commissie heb gezegd is dat we inmiddels behoorlijk wat onherroepelijke omgevingsvergunningen hebben voor alle sectoren, dus daar moet gewoon werk van gemaakt worden. Soms zit dat toch in financiële knelpunten of andere knelpunten. Laten we elkaar helpen, dus daarover heb ik ook stevige gesprekken, of stevige, daar spreken de corporaties en de gemeente echt veelvuldig met elkaar over. Processen verkorten, flexwoningen, al die zaken meer, dus terecht dat u daar een punt van maakt. Dat vind ik zelf ook een doelstelling waar ik me graag druk over maak en hard voor maak. Verder zegt u dat die € 110 miljoen uit de grondexploitatie is verdampt. Hoe kan dat en wat betekent dat voor onze bouwambities? Nou, die € 110 miljoen is niet echt verdampt. Het valt in twee delen uiteen, € 55 miljoen ongeveer gaat over inflatie, hogere bouwkosten. Wij hebben het bij mijn weten in november of oktober gedaan, en moeten natuurlijk bij de jaarrekening weer de peilstok erin steken. Als we nu alles moeten waarderen, hoe zitten dan de prijzen, de kosten in elkaar? En dan hebben we gewoon te maken met die inflatiecijfers, die hoge energierekening, materiaalschaarste, al die kosten die omhooggaan, dus die moeten wij doorberekenen in onze grondexploitaties. En zoals u weet kunnen we het toekomstig verdienvermogen niet inrekenen. Dus de verdienste die we tegemoet kunnen zien zijn er niet in, de kosten wel, dus ja, dan gaat het natuurlijk met een klap naar beneden. Dat is € 55 miljoen geweest. Die andere € 55 miljoen, ik zeg het even grofweg, is een verliesvoorziening. Dus dat is echt dat voorzichtige dat we zeggen: we weten niet hoe het hierna zich gaat ontwikkelen, dus wij doen een voorziening. Die voorziening hebben we natuurlijk nog steeds gewoon in onze eigen portemonnee zitten. Verder zegt u: het Klimaatactieplan is nietszeggend. Wat heeft u nu eigenlijk allemaal gedaan? Nou ja, ik vind het zelf niet nietszeggend, maar goed, daarover kunnen we van mening verschillen. We

hebben onze inzet en plannen voor de klimaataanpak overzichtelijk gepresenteerd op een website Klimaatactieplan Rotterdam. Dat gaat echt per doelstelling en dan per programma, allerlei indicatoren, doorklikken tot projectniveau en daar waar we de CO₂-reductie kunnen berekenen doen we dat, en waar niet, doen we het niet. Maar de optelsom bij elkaar moet echt leiden tot die doelstelling die we hebben ten aanzien van CO₂-reductie. Zo hebben we dat gerapporteerd. Dat zit niet in de jaarstukken maar wel in dit document waarin onze plannen staan, onze acties waar we mee bezig zijn en ook de plannen die we nog hebben.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel voorzitter. Ik wilde de wethouder nog even een nuancering vragen. Zijn het de cijfers die de wethouder niet wil onderzoeken op CO₂-niveau of niet kan onderzoeken? Want de wethouder kan per project kijken hoeveel CO₂-uitstoot verminderd is.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, ik denk dat we onze energie moeten zetten op de dingen die doeltreffend, doelmatig zijn en die tot effect leiden. Kijk, een aantal zaken die we in onze plannen hebben staan, bijvoorbeeld een Rotterdams klimaatberaad, daar weet je nog niet wat voor maatregelen er uitkomen en in hoeverre je dat allemaal kan uitrekenen. Die hebben we dus natuurlijk niet doorgerekend. Een aantal is wat eenvoudiger, dus je kijkt per project wat ook realistisch en haalbaar is om door te rekenen. En het belangrijkste is eigenlijk dat DCMR jaarlijks die rapportage doet op de CO₂-uitstoot, dus het is ook in die zin niet altijd even zinvol om op ieder deelprojectje dat uit te rekenen. Het gaat over de grote beweging, dat moet u met mij eens zijn. Het gaat om de grote beweging, om die CO₂-uitstoot te verminderen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dat betekent dus dat de wethouder het niet wil om per project te kijken hoeveel CO₂-vermindering er kan zijn en pas één keer per jaar, op het moment dat de DCMR dat heeft onderzocht dat kan bekijken. Dat is een willen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dat is inderdaad een willen, want het lijkt me ook verstandig, dus ik doe dingen die ik verstandig acht. Die wil ik graag doen. DCMR doet een meting achteraf en bij de projecten die wij allemaal doen vanuit het Klimaatactieplan, zijn het berekeningen vooraf. En we doen de berekening dus achteraf. Dus zo hebben wij dat opgezet en dat lijkt mij een verstandige aanpak, vandaar dat ik dat graag wil.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Wellicht een punt voor de fijnproevers van de grondexploitaties, maar u gaf aan dat een deel van het geld kwam doordat de kosten stijgen. We werken met indexaties op de kostenstijgingen, maar we werken ook met indexaties op de opbrengsten en we hebben een residueel beleid. Dus het is niet sec genomen een kostenstijging. Er zijn meer factoren in dat geheel van belang, maar ik weet niet of u daar nog op wilt reflecteren met betrekking tot € 110 miljoen, maar anders is het zoals gezegd voor de fijnproevers.

De **VOORZITTER**. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, inflatiecijfers spelen inderdaad ook een rol, dus dat klopt.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik wilde even terug naar het klimaat, want wethouder Zeegers zei op vragen van mevrouw Morkoç dat zij het niet zinvol vindt om bij deelprojecten te kijken hoeveel CO₂ je bespaart. Dat lijkt mij juist wel uitermate zinvol. En waarom? Omdat wij heel veel van die deelprojecten gemeentelijk geld geven. Dus die deelprojecten zeggen: wij kunnen CO₂ gaan besparen. Dan komen we bij de gemeente. Wij hebben daar geld voor nodig. De gemeente geeft dat geld. En vervolgens gaan wij als gemeente niet controleren hoeveel CO₂ ze nu daadwerkelijk besparen. Ik noem een Heerema, noem andere projecten. Ik vind dat toch jammer, zeker in het kader van de jaarstukken waar we toch praten over controleren. Dus is de wethouder alsnog bereid dat te gaan doen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, ik heb gezegd, daar waar het ingewikkeld en moeilijk is en heel veel administratieve last kost, want dat was het hele punt, volgens mij kwam die discussie destijds uit: wij hadden voorheen klimaattafels waarmee klimaatdeals zijn gesloten. Daar kunnen wij nu goed op voortborduren, dus ik ben helemaal niet tegen die deals geweest. Dat wordt soms gesuggereerd maar dat is niet zo. Alleen denk ik dat we nu stappen verder zijn. We kunnen elkaar gewoon aanspreken, daar hoeven we niet allemaal tafels voor te organiseren. Dat is ook vele malen sneller en efficiënter en ik wil echt in die uitvoering zitten. En in dat verhaal hebben wij toen gezegd: wij gaan niet al die partners vragen om zelf ongelofelijke administraties bij te houden over CO₂-reducties van al die verschillende projecten. Bij sommige projecten is het eenvoudig om CO₂-reductie te berekenen en ook achteraf te berekenen, te meten. Maar bij een aantal is dat niet. Dus daar waar het kan, doen we het, maar we gaan geen overbodige administratieve last optuigen. Goed, Leefbaar Rotterdam, u geeft aan dat de rek eruit is bij de grondexploitaties. Negatieve kunnen niet meer gedekt worden door positieve. Op zich is ons beleid ook dat wij negatieve grondexploitaties niet mogen compenseren met positieve grondexploitaties. Dus ze moeten ieder voor zich zelfstandig op de nul uitkomen, minimaal, liefst natuurlijk hoger, maar goed, minimaal. Dus wat wij doen, de positieve, dat is altijd goed. Bij de negatieve moeten wij natuurlijk toch even kijken hoe we dat haalbaar krijgen. Deels is dat door natuurlijk eigen geld erbij te stoppen, zoals wij nog een potje hadden van het vorige college, segmentering bouwproductie. Dat hebben we nu een aantal keer gedaan, om toch daar geld bij te stoppen zodat die wel... Bij NPRZ doen we het natuurlijk heel geregeld dat we geld erbij stoppen. In de Voorjaarsnota komen we ook met een doorbouwfonds waar we mogelijk nog wat uit kunnen halen. Maar ja, je kunt ook kijken of je het programma kunt veranderen, maar we zien nu dat met name duurdere woningen geen oplossing meer zijn om die grondexploitatie rond te rekenen, omdat die weer niet goed verkopen. Dus we zitten toch op verschillende manieren te sturen om die grondexploitaties rond te krijgen en daar zijn verschillende middelen voor. VVD, de heer Lansink gaf aan, heel belangrijk dat er echt wel wordt doorgebouwd omdat dat belangrijk is voor de stad. En wat verwachten we van het doorbouwakkoord? Daar hoop ik natuurlijk binnenkort wat uitgebreider over te praten, maar om alvast een doorkijkje te geven, verwachten wij dat we daarmee onze collegetarget qua aantallen gaan halen en ook qua percentage betaalbaarheid. Dat is het doel. Daarvoor spreken we allerlei maatregelen af, maar dat is het doel dat wij willen bereiken met het doorbouwakkoord. En het mooie is dat daar echt ontzettend veel partijen, minimaal vijftig bouwende partijen, elf corporaties, hun handtekening onder hebben gezet. Dus er zit in ieder

geval veel energie op. Volt, mevrouw Elfilali, u gaf aan het klimaat te versnipperd over de jaarrekening terug te vinden. Het belangrijkste, een heel groot deel staat in het programma Energietransitie. Daar staat ook helemaal uitgewerkt wat we doen. Er is natuurlijk ook nog het een en ander bij klimaatadaptatie wat daar staat, dat ook met transitie te maken heeft. Maar het grote deel zit echt bij het programma Energietransitie in de jaarstukken. Daar kunt u ook al die indicatoren vinden, dus dat is ook gelijk even een bruggetje naar de vraag die gesteld werd aan de wethouder Financiën, dat wij bij dat programma Energietransitie behoorlijk wat indicatoren hebben. Ik lees ze even op. 3,2 vierkante kilometer zonnepanelen. 350 megawatt windenergie. Drie gebiedsaanpakken aardgasvrij. Per jaar dertig trajecten grote en twintig trajecten kleine vve's helpen in die verduurzaming. Energielabels naar beneden. Afname van het aardgasgebruik. En zo is er nog meer. Dus dit soort indicatoren staan in de jaarstukken en daar rapporteren wij dus over. Ik ben het wel eens met wat er gezegd is. Het meetmoment van die zaak is vaak net weer als de jaarstukken al klaar zijn, dus dan kun je niet echt op dat moment goed sturen. Dat vind ik een terecht punt en volgens mij moeten we daar nog even goed naar kijken. Maar het zijn in mijn beleving toch een behoorlijk aantal indicatoren waar ik mee bezig ben. En even het linkje weer terug naar bouwen en wonen. Daar hebben wij gewoon de indicator hoeveel woningen per jaar voor welk prijssegment en daar staat wel degelijk wat het resultaat ook was van vorig jaar. Dus dat hebben we in die indicatoren wel gezegd. D66, de heer Elbay, u geeft ook aan wat die betaling van de verwachte opbrengst betekent voor de grondexploitaties, voor de bouwambities van dit college. Dat komt en eigenlijk heb ik dat natuurlijk ook net aangegeven, dat we moeten zorgen dat die grondexploitaties op orde komen en daar zijn verschillende manieren voor. Je kan kijken naar scopewijzigingen, je kan er geld bij stoppen, je kan aan allerlei knoppen draaien. Minder parkeren, meer of minder verduurzaming, minder groen. Je kan aan de kwaliteit draaien, aan prijssegmentering kun je draaien. Er zijn vele knoppen, maar dit college heeft natuurlijk wel gezegd: wij willen betaalbaar bouwen, we willen goede groei, dus we willen ook voorzieningen in de buurt, we willen ook groen en we willen verduurzamen, dus we hebben hoge ambities. Dat is dus best een ingewikkelde puzzel. Maar we denken daar met die maatregelen van het doorbouwakkoord toch heel ver te kunnen komen. Als laatste de Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, als ik zo de wethouder ook hoor vind ik het eigenlijk best ook een interessant politiek punt. Als u kijkt wat we allemaal vragen van bouwers inmiddels, ook als raad, we hebben uitgebreide uitgangspunten, is het in uw ogen niet te veel om met ambitie te kunnen bouwen? Dus stellen we niet gewoon aan de voorkant veel te veel eisen aan onze partners in Rotterdam om tot een echt goed bouwvolume te komen? Gewoon een meer filosofische vraag.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik denk niet dat wij te veel eisen stellen. Ik denk dat we hier een stad bouwen voor de toekomst en een huis zet je niet neer voor één dag. Je zet een huis neer voor echt duurzaam, lang, dat mensen zich goed kunnen vestigen in Rotterdam. We hebben daar een beleid van hè, de goede groei, in de omgevingsvisie. Je wil voorzieningen in de buurt, je wil groen in de buurt, je wil goed OV, mobiliteit, en dat kost allemaal geld. Dat is zo. Maar het lijkt me wel heel verstandig om te blijven sturen op die kwaliteit. En als ik spreek met die ontwikkelaars, we hebben natuurlijk Platform Ontwikkeling Rotterdam, de POR, dan bouwen zij ook liever aan een stad met kwaliteit en zien zij ook dat het goed is als er scholen in de omgeving zijn. En dat kost ons allemaal geld want daar verdienen wij niets aan, maar je wilt het wel. En dan denk ik: hoe kunnen we dan wel zorgen

dat we zowel die kwaliteit als die productie op orde krijgen? Dat zit hem in veel strakker en met vertrouwen samenwerken. Het zit hem ook in meer standaardisatie. We hebben ook her en der het doorbouwfonds nodig, maar dat komt vooral omdat het nu economisch tegenzit, dus we zitten nu wel echt in een dip. Maar ook met die betaalbaarheid, als je dat allemaal wilt realiseren, maar dat willen we wel, dan hebben we inderdaad wel nodig dat we daar her en der financiële hulp geven, wat we dus ook voorstellen te doen. Omdat je een stad bouwt voor de toekomst en het lijkt mij echt doodzonde, en ik zou echt vinden dat we dat moeten vasthouden, dat we een stad maken voor de Rotterdammers waar het fijn wonen is. Dus het is misschien veel gevraagd, maar volgens mij wil iedereen dat wel doen. De Partij voor de Dieren, concrete meetindicatoren ontbreken bij verduurzaming. Ik heb net een hele rij opgenoemd die bij ons bij het programma Energietransitie in ieder geval staan qua indicatoren. Naar mijn overtuiging is dat echt behoorlijk wat waar we op een goede manier mee kunnen sturen. De realisatie is natuurlijk vers twee. En dat is het belangrijkste. Maar ik hoop dat u in ieder geval op die manier wel vinger aan de pols kunt houden qua klimaataanpak. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u. Mijnheer Biljoen heeft nog een vraag.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik heb net even het grexdebatje geluisterd en ik moest het toch even laten bezinken. Ik heb één vraag: worden de opbrengsten in de grexen wel of niet geïndexeerd?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). De opbrengsten worden in principe wel meegenomen, die kun je meenemen, maar in de jaarrekening, in de waardebepaling van de grondexploitaties, wordt het toekomstig verdienvermogen maar beperkt meegenomen. Daar zit een BBV-regel in die ik niet helemaal uit mijn hoofd ken. Maar daar kan ik op terugkomen als u dat precies wilt weten. Dat is een bepaald percentage, maar dat heb ik nu even niet paraat. Maar het echte toekomstig verdienvermogen zit niet in die waardebepaling van de grondexploitatie.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik zou het dan heel fijn vinden als de wethouder daar op een later moment even op kan terugkomen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn, u bent gaan zitten.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Excuus, ik was inderdaad iets heel belangrijks vergeten, namelijk de motie van het CDA, 'Bouwen, bouwen, bouwen, maar de ondernemer niet slopen'. Dat is natuurlijk het laatste wat wij willen. Ook als stadsbestuur vinden wij het heel belangrijk dat als wij ergens gaan bouwen we dan ook goed kijken wat voor effect dat heeft op de omgeving en daar kunnen ondernemers ook hinder van ondervinden. Dat klopt. En daar staat u voor op, daar doet u een pleidooi voor. We hebben daar vanuit de gemeente de nadeelcompensatieregeling voor. Die is goed te vinden op de website, als u googelt op nadeelcompensatie. En daar staat ook aan welke voorwaarden iemand moet voldoen en op wat voor soort manieren men dat kan aanvragen. Dus die nadeelcompensatieregeling is er en daarmee is de motie overbodig.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter dank. Dat geeft wat helderheid op dat vlak. Wethouder Economie heeft er natuurlijk al wel op gereageerd en ik had hem ook wel specifiek in die economische hoek geplaatst, omdat het me ook gaat over het laagdrempelige contact van ondernemers met het stadsbestuur. Dus ik kan me voorstellen

dat er een regeling is, en dan zou die motie ook omarmd kunnen worden doordat je zegt: we nemen dat mee in bijvoorbeeld het MKB-actieplan. Nu heet dat zo geloof ik, dat is misschien ook uit de coronatijd. Maar dat je zegt: in ons MKB-beleid, in het contact dat we sowieso hebben met ondernemers, het gaat vaak over kleine ondernemers die misschien niet die weg weten te vinden, koppel je dat aan elkaar. Op die manier kun je de motie net zo goed omarmen.

De **VOORZITTER**. Wethouder Economie.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik denk dat mijnheer Segers-Hoogendoorn een prima voorstel doet. We gaan hopelijk binnenkort het MKB-actieprogramma behandelen. Breng dit voorstel in die discussie en dan kijken we of we er handjes en voetjes aan kunnen geven. Als ik hardop denk dan zou je bijvoorbeeld in een wijkhub misschien laagdrempelig informatie kunnen geven voor de ondernemers in de wijk, ik zit maar even hardop te denken. Het lijkt me een juist moment. Ik hoop dat het MKB-actieprogramma nog voor de zomer wordt behandeld en dan kunnen we die discussie ook gewoon daar nog even voeren binnen die context.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter, dan lijkt mij de simpelste manier om deze motie gewoon te omarmen en in de afdoening aan te geven dat je dat meeneemt in het gesprek dat je sowieso met de commissie en de raad hebt over dat MKB-beleid. Want ik heb mijn werk gedaan, ik heb die motie ingediend, dus volgens mij is dat gewoon de weg.

De **VOORZITTER**. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou, het is een overbodige motie dus ik ontraad hem.

De **VOORZITTER**. Helder, dank u. Wethouder Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik begin met de vraag over Lekker Fit! Die is gesteld door twee partijen, door de heer Moti en de heer Segers. En dan met name de vraag hoe het nu komt dat die onderbesteding van € 2,2 miljoen is ontstaan. Daarop volgt de vraag wat nu de negatieve effecten zijn en vooral welke inspanningen er zijn geweest. Ik kan u zeggen dat ten eerste de overgang van het werkgeverschap van de gymleraren van SSC Flex naar de scholen daaraan ten grondslag lag. Hierdoor zijn zowel de lasten als de baten anders verdeeld en beide lager dan in eerste instantie begroot. Dat is een verklaring of een verschil van € 0,9 miljoen. Verder is er bij de tienmaands een bedrag onttrokken uit de bestemmingsreserve voor de afbouw van SSC Flex, waarvan € 0,4 miljoen niet nodig bleek te zijn, maar voor 2022. Ik wil daarbij wel zeggen dat deze middelen beschikbaar blijven voor de komende jaren, omdat er nog een aantal overgeplaatst moeten worden. Dan de onderbesteding op het programma Lekker Fit! voor € 0,9 miljoen en wat er dan overblijft. Deze worden voor een belangrijk deel veroorzaakt door de moeilijk vervulbare vacatures. In 2022 is een klein voordeel behaald doordat gebruik kon worden gemaakt van een tijdelijke specifieke uitkering, waardoor de btw niet doorberekend werd. Dus we kregen een bedrag van € 0,2 miljoen. En op algemene projectkosten was er een besparing, of het niet uitgeven van € 0,2 miljoen. Dan vroeg u wat dan de effecten zijn. De moeilijk vervulbare vacatures hebben met name als effect gehad dat de gymlessen tijdelijk zijn uitgevallen. Dat gaat dan met name om het derde beweegmoment. Daarnaast hebben coördinerende taken op het gebied van voeding en leefstijl tijdelijk onder druk gestaan. Dan de vraag van de heer Segers: wat zijn dan de interventies die u hebt gepleegd?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik ben wel blij met dit antwoord, want deze vraag stelde ik de heer Achbar vorige week ook. Toen was het: we hebben er geen signalen van en we weten het niet. Maar vindt u dan niet ook, ik zou u reflectie willen vragen, dat u als wethouder gewoon zelf dit soort vragen al hoort te weten op het moment dat u zelf een conceptrekening ziet? En niet pas nadat de gemeenteraad u die vraag stelt en u het eigenlijk nog steeds niet weet. En dan een week erover doet voordat wij daar dan weer antwoord op hebben. Want de onderliggende vraag is: hoe stuurt u dan hier op? Als u dat blijkbaar niet weet, pas nadat wij dat vragen heeft u pas zicht dat gymlessen uitvallen. Hoe stuurt u dan op zo'n programma Lekker Fit!?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, er wordt zeker gestuurd op allerlei programma's binnen mijn portefeuille en zeker ook op Lekker Fit!, in den brede. Op dit moment zeker ook met wethouder Onderwijs, van: hoe zorgen we ervoor dat de doelstellingen die wij hebben binnen Lekker Fit! als het gaat om het terugdringen van overgewicht, bevorderen van motorische ontwikkeling en gezonde leefstijl, hoe kunnen we die nog effectiever inzetten, juist om dit soort situaties te voorkomen?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, met alle respect, dit is gewoon mooipraat. Want de vraag is gewoon wanneer de wethouder wist dat gymlessen uitvielen. Vorige week wist u het niet, want die vraag is u toen ook gesteld. Dus ik heb het vermoeden dat u dat pas deze week, nadat ik de tweede week de vraag heb gesteld, pas heeft geweten. En als u dat nu pas weet, hoe heeft u daar dan vorig jaar op kunnen sturen? Want u kunt wel zeggen: ik heb erop gestuurd, maar als u dat nu pas weet, heeft u er vorig jaar nog niet op gestuurd.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Alle programma's binnen mijn portefeuille hebben zeker mijn aandacht voorzitter, zo ook Lekker Fit! Dit is een onderdeel van het totale programma dat de aandacht vraagt en het heeft zeker mijn aandacht. Ik beoordeel hem dan ook in de breedte om dit soort situaties te voorkomen voorzitter.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, met alle respect, dit is gewoon de tweede keer mooipraat. We kunnen wel zeggen: alles heeft mijn aandacht, maar blijkbaar dit niet, want de wethouder wist helemaal niet dat er gymlessen waren uitgevallen. Die vraag is vorige week aan hem gesteld. Dus u kunt wel zeggen: het heeft mijn aandacht, maar wat voor aandacht geeft u er dan aan? Leest u dan uw stukken, vraagt u dan ook door? Want als u er aandacht voor had, had u dit moeten weten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **MOTI** (pvda). Maar blijkbaar is die aandacht zo dun dat u eigenlijk belangrijke informatie, gymlessen, dat is het doel, het kerndoel van dit programma, zorgen dat kinderen meer bewegen, meer gymmen. Die vallen uit, ze worden minder gegeven en dat wist u gewoon niet. Dus u kunt wel tot twee keer toe zeggen dat u er alle aandacht voor hebt, een beetje mooipraat zitten doen. Maar het is dus niet waar.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Moti, er zijn nog veel meer woorden om hetzelfde te zeggen hè?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, het is ook mooipraat. Nogmaals, het gaat om het derde beweegmoment. Het is namelijk niet zo dat er totaal geen beweegonderwijs wordt gegeven. Maar het belangrijkste is om te kijken welke doelstellingen dat programma heeft. En als ik u vraag en zeg, de doelstelling is terugdringen van obesitas, bevorderen van motorische ontwikkeling en gezonde leefstijl, dan zijn dat de prioriteiten waarop je moet sturen. En dat het vervelend is door een aantal componenten die ik zonet heb genoemd, dat het bij een aantal – we hebben 94 scholen – het derde beweegmoment niet aan de orde is, dat vind ik oprecht heel vervelend, maar nogmaals, de totale focus ligt op het totale programma waar dit een klein onderdeel van is en overigens, een heel belangrijke, dat ben ik met u eens, maar dat betekent niet dat ik daar geen aandacht voor heb. Dan voorzitter, de vraag van de heer Segers welke maatregelen er getroffen zijn. Aan alle scholen met een vacature is extra budget beschikbaar gesteld voor het inhuren, juist om dat te voorkomen, van sportprofessionals voor sport- of gymlessen. De samenwerking met HALO, we stellen actief plekken beschikbaar voor leraren in opleiding en we brengen het werk in Rotterdam juist onder de aandacht. En bij de afbouw van SSC Flex is een mobiliteitsregeling opgesteld en dit is een financiële stimulans die alleen beschikbaar is als gymleraren blijven werken in het Rotterdamse basisonderwijs. Zo wordt getracht te voorkomen dat gymleraren deze organisatieverandering als aanleiding zien om buiten Rotterdam te gaan werken.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank. Dank voor het antwoord. Het is bijna het hele antwoord, want ik had nog een koppeling gemaakt maar misschien is die er niet, en dan is dat de vraag aan u, met scholen die zouden zijn gestopt met Lekker Fit! Dat zou dan het kind met het badwater weggooien zijn. Dat er een aantal lessen uitvallen, ja soit, als je dat kunt oplossen. Maar stoppen is nog wel wat heftiger.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, wij willen juist voorkomen dat scholen stoppen met bijdragen aan het terugdringen van obesitas, bevorderen van motorische ontwikkeling van kinderen en gezonde leefstijl. Een aantal maatregelen daarvan heb ik net opgesomd. Ook dat heeft de aandacht. Ook dat zal zeker de aandacht blijven houden, waarbij het kind dus centraal staat om aan die doelstellingen te kunnen voldoen. Dan voorzitter, ook een vraag van de heer Segers-Hoogendoorn, maar dan een vraag over antidiscriminatie. De samenwerking met het landelijk expertisecentrum. Als het gaat om samenwerking, aan samenwerking en expertise hebben we op dat onderwerp gelukkig geen gebrek. Maar ook in Rotterdam hebben we een expertisecentrum. IDEM, ik weet niet of die u bekend is, en antidiscriminatiebureau RADAR. Dat is dezelfde organisatie als Artikel 1. Daarnaast is er de Erasmus Universiteit Rotterdam, waar we structureel mee samenwerken op dit onderwerp. Dan had u een vraag over de jongerenhubs. Wat is de effectiviteit van de jongerenhubs, was uw vraag. We weten uit onderzoek dat fysieke locaties als een ontmoetingsplaats voor jongeren van grote waarde zijn voor hun sociaal-emotionele ontwikkeling. We zien ook dat de hubs die er tot nu toe zijn echt goed bezocht worden. De insteek is dat we willen dat de nieuwe jongerenhubs meer worden gebruikt door jongeren door ze ook mee te laten participeren bij het ontstaan van die jongerenhubs. Om dat te realiseren werken we goed samen met de welzijnsaanbieders. Volgens mij ben ik er voorzitter, als ik zo door mijn vragen heen kijk.

De **VOORZITTER**. Dank. Als er nog wat is hebben we nog een veegronde straks. Wethouder Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik kan het kort houden, want er zijn geen vragen aan mij gesteld. Nu waren er wel eens wethouders die dan zelf allerlei vragen verzonnen om alsnog een mooi verhaal te houden, maar laat ik dat niet doen. Ik ben blij dat u tevreden bent met het werk dat we hebben geleverd. Maar laat ik dat natuurlijk zeker niet op mezelf betrekken, zelfs niet op alle ambtenaren die het uitvoerende werk uitstekend hebben gedaan, maar laat ik eens even stilstaan bij de onmisbare rol die werkgevers, ondernemers van scale-ups tot grote multinationals tot oude familiebedrijven en tot allerlei bedrijven in het Rotterdamse MKB die mensen uit de uitkering de kans hebben gegeven om aan het werk te komen. Zonder die partijen, zonder die cruciale partners kunnen wij het niet doen in onze stad. Dus aan hen zeg ik: dank je wel, en nog veel meer daarvan in het lopende en in het komende jaar.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wethouder Buijt.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik vrees dat ik het niet zo kort ga houden als collega Versnel, maar dat zal moeten blijken. Voorzitter, dank u wel. Raad, ook dank u wel voor de gestelde vragen. We hebben hier natuurlijk vorige week in de commissie al uitvoerig met elkaar over gesproken. Een aantal zaken die daar met name aan bod kwamen waren ook de onderbestedingen. Sommigen zien dat natuurlijk ook in schril contrast met de opgave die we hebben de komende jaren. Dus daar zit natuurlijk een discrepantie in op het oog. Ik probeer die zo ook toe te lichten. De vraag van de heer Elbay over de arbeidsmarkt is natuurlijk cruciaal. Daar wil ik uitgebreid op ingaan. En de ChristenUnie heeft uitgebreid vragen gesteld over de Blokhuisgelden en heeft daar ook een amendement voor ingediend. Dus daar ga ik uiteraard ook uitgebreid op in. Ik hoop dat u een beetje ruimte krijgt van de voorzitter omdat u heel weinig tijd heeft om daar in ieder geval, sorry, hij schudt nee. De onderbesteding was in totaal opgeteld € 17 miljoen, over 2022. Als je dan vervolgens ook weet dat daarnaast een bestuursopdracht zorg loopt waarin we de groei moeten afremmen, kan dat voor sommige mensen een discrepantie lijken. Ik wil wel even benadrukken dat er inderdaad in totaliteit een onderbesteding was. Alleen waren de uitgaven oorspronkelijk begroot op € 816 miljoen. Tussendoor is het bijgesteld naar € 840 miljoen totale zorguitgaven. En we zijn uiteindelijk uitgekomen op € 823 miljoen. Dat was nog steeds een stijging van 9% ten opzichte van 2021. 9% in één jaar, dus ik wil wel ook dat beeld iets nuanceren, want de uitgaven zijn nog steeds behoorlijk hard toegenomen. Waar zat dat nu vooral in? Dat waren twee hoofdfactoren. Er is in 2022 toegang verleend tot de WLZ, Wet langdurige zorg, voor GGZ-behandelingen. Dat heeft in die mate plaatsgevonden die wij niet hadden voorzien en dat heeft gevolgen gehad voor de WMO. En een heel belangrijk punt, en dat is natuurlijk ook een heel belangrijk punt de komende jaren, er was gewoon simpelweg een arbeidsprobleem. Dus bepaalde budgetten die we hadden verstrekt, subsidies die we hadden verstrekt voor uitgaven, die konden gewoon niet uitgegeven worden omdat er geen personeel was. Dat was even op hoofdlijnen de reden waardoor we dus uiteindelijk nog steeds meer uitgegeven hebben dan begroot, veel meer dan in 2021, maar minder dan waarvan in de bijgestelde begroting sprake was. Ik vind het een terecht punt, mensen die zeggen: ja, maar in de tienmaandsrapportage wordt daar nog geen melding van gemaakt. Ik heb in de uitgebreide wisseling met de COR ook echt aangegeven dat ik daar ook nadrukkelijker op wil sturen en meer daarvan op de hoogte gehouden wil zijn hoe die ontwikkelingen zijn en waar mogelijk daar ook op ingrijpen. Maar op dit moment, dat zult u misschien ook begrijpen, ik ben in november begonnen, dat dat op een gegeven moment in deze jaarrekening niet meer ging. Dat wilde ik even kwijt over de onderbesteding, waarvan ik begrijp dat die vragen opriep. Dan over de arbeidsmarkt, waar mijnheer Elbay eigenlijk vraagt: hoe ga je dat nu

aanpakken? Want dat is natuurlijk een heel belangrijk onderdeel van het probleem dat we hebben. Niet alleen hier, het is natuurlijk landelijk een groot probleem. Allereerst de erkenning daarvoor, maar die is ook echt breed. We hebben landelijke zorgakkoorden, het IZA met name, maar ook de Toekomstbestendige Arbeidsmarkt voor Zorg en Welzijn, de TAZ wordt dat genoemd. Daarin is een enorme focus op arbeid en ook als stad leggen we natuurlijk ontzettend veel aandacht in het juist leiden van mensen naar sectoren waar het het hardst nodig is. We proberen daar in het onderwijs, ook collega-wethouder Kasmi, natuurlijk ook op te sturen. Personeelstekorten hebben echt al onze aandacht en dat zie je bijvoorbeeld aan leerwerktrajecten, stagecoördinatoren, het Leerwerkakkoord Zorg. We doen er dus van alles aan om mensen richting die zorg te leiden maar ook naar andere sectoren waar er een probleem is. We stimuleren ook collectieve zorg in plaats van individuele zorg. Waar we ook aan willen werken is dat niet elke hulpvraag ook automatisch een zorgvraag is. Daar moeten we ook heel erg scherp en eerlijk in zijn. En u zit ook in de COR, dus dat is dan iets wat u in ieder geval weet, maar wat ik hier nog niet gezegd heb is dat wij veel nadrukkelijker met collega Versnel, werk en inkomen, willen samenwerken, dat werk weer centraal komt te staan: hoe kunnen we mensen nu beter, sneller naar werk toe leiden. En daar heb ik ook hoge verwachtingen voor en daar zijn ook echt een aantal pilots die we opgestart zijn en nog uit gaan breiden om daar invulling aan te geven. Dus ik hoop dat u in dit opzicht enigszins gerustgesteld bent. Dan wil ik graag ingaan op het verhaal van mijnheer Vonk van de ChristenUnie. Die zegt eigenlijk: je hebt een onderbesteding op je maatschappelijke opvang van uit mijn hoofd € 4,5 miljoen volgens mij, of € 5,4 miljoen. Het is een van de twee. Ik heb een hoop bedragen in mijn hoofd gehad de laatste dagen. En vervolgens zet je wel de Blokhuismiddelen in voor maatschappelijke ondersteuning. Als ik u vrij vertaal zegt u eigenlijk: doe dat nu niet. U hebt gelijk, ik moet mijn jasje opendoen, het gaat niet goed. Ik beweeg te weinig, dat voelt niet lekker.

De **VOORZITTER**. Het gaat om het derde beweegmoment van wethouder Buijt.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). En toch loop ik drie keer in de week meer dan tien kilometer hard burgemeester, maar het is niet genoeg. Maar ik wil zeker niets afdoen aan de serieuze van uw zorgen. Kijk, ik wil allereerst even iets over de procedure zeggen. U zegt: we zouden een update krijgen bij de jaarrekening en dan een dag na de commissiebehandeling komt u met uw brief, en ja, ik wil geen kwade opzet suggereren, maar ik vind het wel verdacht. Dat is eigenlijk vrij vertaald een beetje wat u zei. Ik snap dat, maar weet wel één ding: daar zit absoluut geen vooropgezette gedachte achter, want u krijgt nu ook die informatie. U kunt er nu ook uw punt mee maken. Daar hebben we gewoon totaal niet bij stilgestaan. We hebben gewoon gezorgd: we moeten die informatie aanleveren bij de jaarrekening en we hebben dat getracht te doen. Het is wel een aandachtspunt, want ik vind dat het beter was geweest om het voor de commissie aan te leveren, maar er zit geen kwade opzet achter, van: zo, de commissie is geweest, jongens, die brief kan eruit. Absoluut niet, dat is een kwestie van wel of niet geloven. Ja, dat is aan u. Wat ik wel wil opmerken is dat u zegt: de Blokhuismiddelen zijn aangevraagd voor extra projecten. Of nee, u had te weinig geld voor uw maatschappelijke opvang en daarom hebt u Blokhuismiddelen aangevraagd. Maar dat is niet zo. Wij hebben gewoon ons eigen beleid maatschappelijke opvang. Daar hebben wij een budget voor en daarnaast hebben wij extra geld gevraagd en gekregen voor aanvullende extra projecten en daar zetten wij dat geld voor in. Maar je kunt niet begrotingstechnisch zeggen: nou, we houden nu op onze reguliere uitgaven wat over. Overigens hebben we niet minder uitgegeven, maar net als 2021, dat heb ik nagekeken, de vorige jaarrekening, toen was er € 4 miljoen over en nu ruim € 5 miljoen. Dat lag eraan dat we subsidie verstrekt hebben aan een hoop mensen om dat te regelen. Alleen hebben die dat niet helemaal opgemaakt dus die hebben dat teruggestort. Het is dus niet zo dat door bezuinigingen of dingen te schrappen of zo, het geld niet uitgegeven is. Nou, en die

Blokhuisgelden, en dat hebben we ook in die brief aan u, die dan weliswaar te laat kwam. Als ik dan toch één kritische opmerking naar u mag maken. U noemde het een bierviltje. Nou, ik vond hem misschien niet ellenlang, maar ook geen bierviltje. Maar we hebben geprobeerd het zo beknopt mogelijk aan te geven.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. De wethouder doet er nu een beetje lacherig over. Ik snap het wel, van: ik heb toch die brief gestuurd en ik heb u geïnformeerd, maar het is een patroon dat wij stelselmatig op de portefeuille zorg en welzijn achteraf over dingen worden geïnformeerd. Daarmee worden wij niet in de rol van controleur en van mederegie kaderstellend gezet. En dit is weer een van de incidenten. Het is een patroon en dat is waarom ook dit voorbeeld kenmerkend is en benoemd moet worden. Ik vind het jammer dat daar dan een beetje lacherig over wordt gedaan, want het sterkt het gevoel dat er ondanks dat u in november bent begonnen, wat nu in juni kennelijk nog steeds een argument is om dingen niet te kunnen leveren op het moment dat het gevraagd wordt, dat het een patroon is. Dat baart mij ontzettend veel zorgen op deze portefeuille waar zoveel Rotterdammers afhankelijk zijn van welzijn en zorg die door dit college geleverd moet worden.

De **VOORZITTER**. Dank. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, ik wil dit niet op de spits drijven want ik wil niets afdoen aan uw zorgen over dat informatie wel of niet op tijd komt. Maar de twee voorbeelden die u nu noemt. Het gaat over: waarom zit er bij de tienmaandsrapportage en het uiteindelijke resultaat zo'n groot verschil? Die is nogal relevant wanneer je daar dan zelf verantwoordelijk voor wordt. Ik ben in november begonnen. Rechtstreeks bedoel ik dat in combinatie met de tienmaandsrapportage. U zegt lacherig. Ik wil helemaal niet lacherig doen. Ik wil gewoon tegen de heer Vonk aangeven dat er in elk geval geen opzet in zit. Dat ik niet gedacht heb: nou jongens, die brief kan eruit want de commissie is geweest. Als dat lacherig overkomt, dan heb ik me blijkbaar onduidelijk uitgedrukt, maar ik vind die interpretatie echt voor uw rekening. Het is in ieder geval niet mijn intentie om hier lacherig over te doen, dus laat ik dat punt in elk geval maken. En ik hoor uw zorgen. Ik hoor in elk geval uw zorgen over het tijdspad van aanleveren. Dat neem ik tot me en weet dat dit voor mij een extra aanleiding is om daar de volgende keer op te letten. U vraagt in uw motie om de raad bij de jaarrekening inzicht te geven in de besteding. Als ik dan heel formeel word, dat wil ik helemaal niet want ik vind ook dat ik het voor de commissie had kunnen geven, maar dan heeft u het wel bij de jaarrekening gewoon gekregen. Dus dat punt wil ik dan graag maken. Kan ik verdergaan? Dus waar u om vraagt mijnheer Vonk, dat vind ik eigenlijk iets meer wat dan bij de Voorjaarsnota thuishoort. U heeft in uw motie die is aangenomen gevraagd om ons inhoudelijk te rapporteren per actielijn welke projecten en in deze brief die ik u gestuurd heb ben ik ook echt die actielijnen nagegaan, heb ik ook aangegeven hoeveel mensen daarvan gebruikgemaakt hebben. Dus we hebben echt uw motie maximaal uitgevoerd. U vraagt nu eigenlijk van: wij vinden niet dat die Blokhuisgelden gebruikt hadden moeten worden, maar die op een andere manier... dat vraagt u eigenlijk. En dan zeg ik eigenlijk: u vindt eigenlijk dat er misschien te weinig budget voor de maatschappelijke opvang is. Dat is dan iets voor de Voorjaarsnota, waar u dat dan zou moeten voorstellen volgens mij. Dat is een beetje mijn suggestie, dus ik raad dit amendement af. Volgens mij ben ik dan op alle concrete vragen ingegaan voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, ik aarzel even. Ik heb natuurlijk inderdaad geen tijd meer en ik had eigenlijk twee vragen inderdaad. Waarom is de informatie zo laat gekomen? U zegt:

het was geen boze opzet maar ik heb het laat ingestuurd. Nog steeds geen argument waarom het dan laat is geweest. Was het gewoon even vergeten? Dan is het helder hè. Maar dat argument zocht ik, dat was mijn vraag. En het tweede is: we wilden gewoon een uitleg over waar die Blokhuismiddelen nu naartoe gaan. In de aanvraag zegt u bijvoorbeeld: wij gaan geld aanvragen voor bijvoorbeeld het voortzetten van Project010. Daar gaan we tien mensen mee helpen per jaar, en daar vragen we ongeveer € 380.000,00 voor aan. Wat wij dan gewoon willen weten, en dat is toch niet zo gek, is dat we zeggen, oké, u heeft inderdaad gezegd dat we Project010 gaan voortzetten. Hoeveel mensen heeft u daar dan nu mee geholpen en heeft dat nu € 380.000,00 of heeft dat bijvoorbeeld € 100.000,00 gekost? Dat is gewoon de verantwoording die je wilt op basis van zo'n aanvraag. Dat is wat wij vragen. Dat vragen we bij de jaarrekening, uiteraard, niet bij de Voorjaarsnota. Dus dat was mijn vraag en u geeft daar gewoon geen heldere informatie over in de brief. En het laatste punt voorzitter, het amendement zegt: we hadden geld aangevraagd bij het rijk, want het rijk zegt: als uw middelen niet toereikend zijn kunt u extra budget aanvragen voor die investeringen. We hebben daar gebruik van gemaakt, maar we hadden wel genoeg geld. Dan zeg ik: dan hebben we ook naar Den Haag toe een lelijk figuur, want dan hebben we gewoon extra geld aangevraagd terwijl we het helemaal niet nodig hadden. Dan zeg ik: als je het niet nodig had, dan stop je het terug in de reserve en dan blijft het beschikbaar om voor innovatie in de maatschappelijke opvang te gebruiken. Daar gaat het amendement over. En dat hoort niet bij de Voorjaarsnota thuis, dat hoort echt bij de jaarrekening thuis.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Oké voorzitter, drie punten nog. De vraag, een omissie dan van mijn kant. Ik neem daar de verantwoording voor. Ik kan nu niet zeggen waarom die op 8 juni gedaan is. Ik ben het met u eens dat het beter was geweest om dat voor de commissie aan te leveren. Tegelijkertijd zeg ik: het is ook wel de raad bij de jaarrekening inzicht te geven. Dat hebben we formeel gedaan maar ik ben het met u eens. Dus een omissie. Ik zal er scherper op letten dat dit soort dingen dan voortaan voor de commissie aangeleverd worden. Waarom dat nu niet gebeurd is, dat weet ik niet. Dus daar ga ik niet een mooi verhaal over vertellen, ik weet het gewoon echt niet. Het tweede is, u vraagt in uw motie die wij hebben uitgevoerd inhoudelijk te rapporteren per actielijn welke projecten zijn uitgevoerd en welke projecten of activiteiten nog gepland zijn en in welk jaar die projecten zullen zijn afgerond. U heeft het niet over hoeveel geld daarmee gemoeid is, dus in de brief die u gekregen heeft is precies aangegeven wat u heeft gevraagd. En nu vraagt u ook: ik wil daar financiën bij zien. Dus dat is echt een andere kwestie. Wij vinden echt dat wij op hoofdlijnen de projecten beschrijven, dat we heel veel informatie al geven en dat is ook een beetje hoe het is en dat vinden wij op dit moment ook voldoende, want anders blijven we mensen aan het werk zetten om steeds maar meer informatie te verstrekken. En over die Blokhuisgelden, ik ben geen begrotingsexpert, maar ik heb me heel nadrukkelijk laten vertellen dat in de systematiek een eenmalige meevaller echt wat anders is dan structureel geld gaan inzetten. Dat is gewoon begrotingstechnisch ook niet mogelijk. Dus ook op die gronden is mij sterk afgeraden om op dit amendement in te gaan.

De **VOORZITTER**. U was klaar? De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Dan toch nog een vraag aan de heer Buijt, want de heer Vonk heeft geen tijd meer dus dan probeer ik het stokje even over te nemen. Want ik sluit me wel aan bij de zorgen van de heer Vonk. Dat zeg ik ook omdat in heel veel gemeenten, en dat onderzoek is geloof ik twee dagen geleden geweest, blijkt dat de gelden vanuit die Blokhuismiddelen helemaal niet besteed worden aan het doel waarvoor het was. Dat onderzoek laat zien dat 60% van de gemeenten het eigenlijk in de algemene middelen stopt,

en dan is het niet navolgbaar of het nu wel of niet wordt gebruikt voor dat doel op zich. Dus ik ben ook wel benieuwd hoe dat dan in Rotterdam zit. En nog los van die brief, of hij wel of niet te laat was, daar hebben we het genoeg over gehad. Maar die brief biedt onvoldoende antwoord op onze vragen als raadslid, als controlerend orgaan, om te kijken of Rotterdam ook niet behoort tot die 60% van de gemeenten, dus ik zou toch het pleidooi van de heer Vonk willen ondersteunen om ons daar beter over te informeren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nou, ik wil niet zeggen 100%, maar ik denk wel voor 95% zeker te kunnen zeggen dat wij echt volgens de regels juist handelen nu. We hebben heel nadrukkelijk vier concrete acties benoemd die wij uit deze middelen willen betalen. Het is natuurlijk geen SPUK, een specifieke geormerkte uitkering. Wat dat betreft heb je wat meer vrijheid als gemeente om die gelden in te zetten. Maar ze zijn bestemd om het voor problemen in de maatschappelijke opvang die groter worden, aan te wenden. Daarvoor hebben wij vier projecten aangewezen. Aan de vierde, de beschermd wonen factor, gaan we pas dit jaar invulling geven, dus dat geld gaan we daarvoor aanwenden. In totaal waren de Blokhuisgelden zo'n € 20 miljoen. Daar hebben we nog een behoorlijk bedrag van over en dat wordt heel netjes, maar wel heel goed aan dat beleidsveld uitgegeven. Dus ik durf bijna met zekerheid te zeggen, niet 100%, dat wij niet bij die 60% horen, en dat wij ook echt volgens de regels handelen. Het zou juist niet volgens de regels zijn als wij dit zouden aanwenden omdat er op ons reguliere budget voor de maatschappelijke opvang nu een meevaller is doordat er minder subsidie gebruikt is die we teruggekregen hebben en daardoor is dat geld over. Dat kan volgens mij begrotingstechnisch juist ingewikkeld worden.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, en de vraag is gewoon heel simpel: wilt u dat inzichtelijk maken voor de gemeenteraad?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, ik ben een beetje op zoek naar wat mijnheer Moti nu wil weten, maar ik stel voor dat ik dan ga uitzoeken of wij bij de 60% horen die dan dit geld op een manier uitgeven zoals het bedoeld was. Dat is eigenlijk wat u vraagt? Dat is wat u wilt weten? Is dat het briefje dat u wilt hebben? Dat u zegt: ja, dan ben ik gerustgesteld. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

De heer **MOTI** (pvda). In technische tijd dan, om die vraag toch echt te verduidelijken. Wij zijn hier als gemeenteraad de controleur. Dus wij moeten kijken of u doet wat u zegt en hoort te doen en wat wij aan u vragen te doen. En op dit moment is dat op dit onderwerp voor ons niet te volgen. En ik wil u best geloven, maar zo zijn de verhoudingen niet, dat we de wethouders alleen maar op hun blauwe ogen geloven. Dan drinken we weer glas, doen we een plas en alles blijft zoals het was. Zo gaat het niet. Maar daar horen we gewoon informatie over te krijgen. En vanuit die informatieplicht, dat is een vraag die de heer Vonk heeft geformuleerd en ik sluit me daarbij aan, zouden we u willen vragen om dat ook voor die Blokhuismiddelen te doen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, met het risico dat mijnheer Moti een vierde keer opstaat, ik ben echt op zoek. We hebben een motie gehad. Die hebben we uitgelegd. Op elk punt zijn

we ingegaan. We hebben aangegeven hoeveel mensen daarmee geholpen zijn. En nu gaan we het eigenlijk een beetje omdraaien. Normaal is er ophef: het geld is niet goed uitgegeven. En nu is er ergens een lijstje en dan moeten wij dan gaan laten zien dat wij het geld wel goed hebben uitgegeven. Ja, ik wil het met alle liefde voor u uitzoeken mijnheer Moti hoe wij die Blokhuisgelden besteden. Dat is aan die vier dingen. En of die vier dingen daaraan voldoen, ik weet voor 95% zeker dat ze daarvoor ook bestemd zijn. Maar ik ga niet een hele specificatie van elke euro geven die we hebben uitgegeven. Ik geef dan op hoofdlijnen aan: die vier criteria voldoen aan de voorwaarden waar je aan moet voldoen voor Blokhuisgelden. Blijkbaar is dat vrij vrij interpreteerbaar. Maar we gaan niet een heel circus met bedragen tot op de komma daaraan vastmaken, dus die winstwaarschuwing wil ik wel graag geven.

De **VOORZITTER**. De Partij voor de Dieren nog een vraag?

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u wel. Ik vind het opmerkelijk. Want iedere WMO-aanvrager moet tot op de euro na uitleggen waarom diegene aanspraak wil maken op een WMO-budget of op algemene bijzondere bijstand. De gemeenteraad vraagt nu om verantwoording van de euro's die van gemeenschapsgeld of Blokhuisgelden gedaan worden en dan zegt de wethouder: nou ja, dat gaan we niet op de euro na doen. Dat is onze controlerende taak en net als mevrouw Kockelkoren al aangaf, dat we ook een kaderstellende taak hebben en wij niet pas achteraf de stukken moeten gaan krijgen.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik denk dat we als raad over dit punt toch eens wat vaker het gesprek moeten voeren. Want ik merk dat we over afrekening toch vaak verschillende discussies hebben, in ieder geval ook in de vorige raad. Ik weet nog heel goed de discussie die ik met wethouder Sven de Langen had over kostenontwikkelingen in de zorg. Hij zei: ja, beste raad, zolang u van mij continu blijft vragen alles te monitoren en te meten komt er bureaucratie en administratie naar de mensen die u steeds vaker juist vertrouwen wil geven. Dus bij alles wat wij vragen aan afrekeningen en overzichten en staatjes, is er iemand die staatjes ook aan het aanleveren en onze controlerende taak wellicht hartstikke goed aan het inrichten, maar vervolgens het daadwerkelijke werk voor die Rotterdammer aan het nalaten. Dus ergens moeten we met elkaar toch kunnen afspreken waar de gouden grens ligt tussen het college kunnen controleren enerzijds maar aan de andere kant een complete onuitvoerbare administratieve last anderzijds optuigen. Dat gesprek moeten we volgens mij voeren in plaats van op elk punt te zeggen: u doet het wel of u doet het niet goed genoeg. Want in algemene zin denk ik dat we onszelf echt gaan verhaspelen in een enorme staat in een enorme administratieve last die ons alleen maar extra geld gaat kosten. Ik geef het u alleen maar mee.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, een prachtig pleidooi van de heer Lansink, gelukkig zijn we daar ook gewoon mee bezig vanuit de commissie zorg met een viertal partijen om een nieuwe monitor die vooral gaat over actualiteit van de cijfers, zonder dat het een college of een wethouder tot onnodig extra werk verplicht. Kijk, als oppositie zijn we heus de kwaadste niet hè, op dit terrein. Alleen willen we wel gewoon op een goede manier worden meegenomen, want echt, op deze portefeuille lopen we gewoon stukken te bespreken van een jaar oud. En ondertussen krijgen we signalen in de stad dat mensen gewoon geen zorg of welzijn krijgen die ze nodig hebben. En die Rotterdammer, daar moeten wij gewoon voor staan. En ja, daar moeten we met elkaar het monitoringsysteem op

zo'n doelmatig mogelijke manier voor inrichten, maar wel zo dat wij onze kaderstellende rol ook echt kunnen invullen.

De **VOORZITTER**. Wethouder. Nee? Het leidt niet tot nadere antwoorden. Dan sluiten we dat onderdeel af en gaan we naar wethouder Kasmi. Het is aan deze kant.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Aan de rechterkant van u voorzitter. Ja, dank voorzitter, eigenlijk op mijn portefeuille maar een enkele vraag. Maar speciaal voor de heer Karremans een heel goede middag allemaal, want dat vindt hij altijd heel leuk als ik dat zeg. Maar het is oprecht bedoeld. Fijn dat we het met elkaar over de jaarrekening hebben. Altijd via de voorzitter mijnheer Lansink. Op mijn portefeuille maar een enkele vraag. Op een van de vragen over meetbare doelstellingen, dat is door meerdere raadsleden van u gevraagd. Daar heeft collega Struijvenberg in algemeenheid al iets over gezegd, maar ik heb toch de behoefte om er op mijn portefeuille nog wat extra duiding aan te geven. Als ik dan kijk naar mijn eigen portefeuille en meetbare doelstellingen, kan ik in ieder geval daarover melden dat we in het collegegetarget zoals u die kent en ook terug zult vinden op pagina 5 van de jaarrekening. Dan gaat dat om het collegegetarget Schil om de school, waar een aantal interventies onder vallen, waaronder de tutoren, mentoren en ook de schoolzorgteams. Maar daar zit dus ook cultuureducatie bij. Voor de mensen die in hun bijdrage hebben gezegd: waar zit cultuur? Maar daar kunt u in ieder geval zien dat cultuureducatie verankerd is in het collegegetarget en op die manier gaan we dat ook monitoren en bijhouden. Daarnaast is het goed om toch nog een keer te vermelden dat we natuurlijk ook de reguliere voortgangsrapportages hebben, waarbij we u ook altijd inzicht geven in waar we staan met onze doelen, wat we bereikt hebben. Alleen wijken die af van het meetmoment van de jaarrekening om allerlei redenen. Voorbeelden daarvan zijn bijvoorbeeld de verschillende IHP's. Op mijn terrein gaat dat dan om het IHP onderwijs en IHP cultuur, maar ook het ROB, om maar een voorbeeld te noemen en het doelgroepenmodel voor cultuur en ga zo maar door. Dan was er nog één specifieke vraag van de heer Segers-Hoogendoorn die ik in ieder geval heb genoteerd. Dat gaat om de vraag: wordt ten aanzien van de schil om de school ook gekeken naar de verschillende wijkinitiatieven? Ik weet dat u goed ingevoerd bent. Zoals u weet is de schil om de school een set aan maatregelen waar scholen gebruik van kunnen maken. En daar waar het logisch is en waar scholen het nodig achten, kunnen ze inderdaad ook aansluiten bij wijkinitiatieven die er al zijn. U heeft er zelf eentje genoemd. Diezelfde werkwijze zoals u wellicht weet hanteren wij ook bijvoorbeeld bij de dagprogrammeringsactiviteiten, waarbij we heel nadrukkelijk de verbinding zoeken met alle partners die in de wijk zitten en dat geldt ook hiervoor. Dus daar waar logisch, daar waar nodig doen we dat zeker en scholen hebben daar natuurlijk ook de vrijheid om daarin te kiezen. Voorzitter, ik had al aangekondigd, een enkele vraag, maar ik hoop hiermee volledig te zijn geweest. Dank u zeer.

De **VOORZITTER**. Dank u. Wethouder Yigit.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb een aantal vragen gehad en ook één motie. Ik begin met de vragen van de PvdA en GroenLinks. Die hadden een aantal vragen en opmerkingen over de besteding van middelen in 2022 in het kader van armoede en schulden. Het reguliere budget voor 2022 voor armoede en schulden namelijk € 82 miljoen, buiten de energietoeslag gelaten, is in zijn geheel besteed. Dit hebben wij besteed aan bijvoorbeeld de bijzondere bijstand. Dit hebben wij besteed aan tal van organisaties, zoals het jeugdsportfonds, het jeugdcultuurfonds, zoals Stichting Meedoen in Rotterdam, zodat kinderen mee kunnen doen op school, zodat ze kunnen sporten, zodat ze mee kunnen doen met culturele activiteiten, zodat ze een gratis laptop kunnen krijgen of een fiets kunnen krijgen. Daarnaast hebben we natuurlijk keihard inzet gepleegd als het gaat om

onze Rotterdamse regelingen. We hebben een AOW- en jeugdtegoed, waar minima gebruik van kunnen maken om toch de laatste knopen aan de maand... om ook te voorzien in hun uitgaven. We hebben daarnaast natuurlijk ook te maken gehad met de energietoeslag zoals eerder is aangegeven. We hebben een overbesteding bij armoede van € 8 miljoen. Dit is natuurlijk wel mooi ten opzichte van de afgelopen jaren. We hebben voor het eerst ook een overbesteding in plaats van een onderbesteding. U had ook een aantal vragen als het gaat om het Armoedefonds. Hoe wordt dat nu ingezet en waarom hebben we daar nog niet alles van gebruikt? Ik heb heel vaak aangegeven dat het Armoedefonds met name bedoeld is voor langetermijnacties. Zoals u weet komen wij over drie weken met ons beleidsplan, waarin wij voor de komende jaren ook de ideeën die wij hebben, gaan lanceren en dan gaan we dit natuurlijk ook met de commissie bespreken. Dat geld willen wij zoveel mogelijk inzetten voor duurzame acties, voor langetermijnacties. Maar moet je dan geen pleisters plakken? Natuurlijk, dat moet je ook gewoon doen. En wij hebben dat ook in oktober gedaan. Op het moment dat wij gelanceerd waren, zijn wij meteen gekomen met een Actieplan Geldzorgen. We hebben daar € 4,5 miljoen voor uitgegeven. Dat hebben wij vanuit de bestemmingsreserve betaald. Wat hebben we dan gedaan met dat Actieplan Geldzorgen? Ik zal u een aantal voorbeelden geven. We hebben voor € 500.000,00 specifiek in Rotterdam een noodfonds gecreëerd, zodat mensen die geen eten, geen kleren kunnen kopen, zodat mensen die tekort hebben aan producten met betrekking tot hygiëne ook hiervoor een aanvraag kunnen doen. Ik weet nog dat mijnheer Vonk mij belde een halfjaar geleden en hij zei: Enes, ik heb met de situatie te maken bij Goud van Noord, waarin mensen komen en aangeven: joh, ik heb gewoon geen geld om eten te kopen. Wat kunnen we daaraan doen? Dit noodfonds is er juist voor deze mensen, zodat Goud van Noord ook meteen kan acteren, zodat als je eten of kleren nodig hebt, naast natuurlijk de subsidies die wij verlenen als het gaat om de kledingbank of voedselbank, ook nog extra inzet kunnen plegen omdat wij natuurlijk te maken hebben met die inflatiecrisis en met de energiecrisis. We hebben tien fte extra aangenomen als het gaat om vroegsignalering, zodat we problemen kunnen voorkomen in plaats van genezen. Wij hebben promoteams de straat op gestuurd. We hebben meer dan 7000 Rotterdammers in een korte tijd bereikt. Deze promoteams waren zo actief dat zij niet alleen mensen op de markt of bij een seniorenflat aanspraken van: joh, heeft u nu die energietoeslag aangevraagd? Zij hadden een iPad in de hand en gaven aan: laten we dat nu aanvragen. We hebben daarom ook een ontzettend mooi bereik gehad, 95% van de totale groep van de mensen die in aanmerking komen voor een energietoeslag hebben hun geld gestort gekregen. Dit gaat om 84.500 Rotterdammers. Daar zijn wij ontzettend trots op. Als je ook vergelijkt met andere steden, steken wij daar echt met kop en schouders bovenuit. En ook de energieklassers. We hebben te maken met een energiecrisis. We hebben heel veel mensen gehad die hun energierekening niet kunnen betalen. We hebben afgelopen jaar meer dan 3000 mensen bezocht. Een voor een zijn we langs de huizen geweest om verduurzaming ook in huis aan te brengen, zodat die rekening omlaaggaat. We hebben samen met het Jeugdeducatiefonds gefaciliteerd als het gaat om ontbijt. Op 105 scholen wordt er in Rotterdam op dit moment ontbijt gegeven, waar duizenden kinderen gebruik van maken. Daar zijn we ontzettend trots op. Enkele jaren geleden was er geen school die dit deed. En ja, mijnheer Moti gaf aan, wat wordt nu betaald door u, wat wordt nu betaald door het rijk? Ik ben het eens, sommige acties worden betaald door het rijk. Een energietoeslag. Dat gaat om miljoenen euro's, tientallen miljoenen euro's. En daar is wat mij betreft het rijk ook verantwoordelijk voor. Het is een grondwettelijke taak van het rijk, artikel 20 van de grondwet is heel duidelijk over bestaanszekerheid, dat ook het rijk moet bijdragen als het gaat om de welvaart van de Rotterdammers. Wij kunnen in ons eentje het hele armoedeprobleem niet oplossen in Rotterdam. We hebben daarvoor het rijk nodig, wat mij betreft ook de Provincie, en wat mij betreft ook de Europese Unie. Overal waar ik geld kan ophalen zal ik dat doen. En dat zal ik doen voor de Rotterdammers. Het maakt mij niet uit of dat geld komt vanuit verschillende partijen of dat het vanuit gemeentegeld

komt. Zolang die Rotterdammer maar geholpen wordt. En zo kan ik u nog tal van voorbeelden geven. We hebben een Actieplan Geldzorgen, dat wij vaker ook in de commissies hebben besproken. We hebben echt tienduizenden Rotterdammers daarmee bereikt. Als het gaat om het Armoedefonds, dat heb ik ook net aangegeven, gaan wij met ons beleidsplan ook verder toelichten waar dat geld naartoe gaat. Maar we hebben het afgelopen jaar dus al € 4,5 miljoen geïnvesteerd als het gaat om ons Actieplan Geldzorgen. Mijnheer Vonk had ook nog een vraag als het gaat om de SDG's. Hoe dragen we daaraan bij?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik dacht, ik laat de wethouder gewoon eerst even zijn beantwoording doen, maar de wethouder heeft ook heel veel vragen beantwoord die in ieder geval niet door mij waren gesteld. Want ik vroeg aan de wethouder: wat heeft u nu extra gedaan? Want heel dat lijstje dat u heeft opgesomd, van Jeugdeducatiefonds, Sportfonds, AOW-tegoed, kindtegoed, de energiepakketten, energiecoaches, dat is gewoon allemaal bestaand beleid. Dat deden we allemaal al en dat heeft u inderdaad vorig jaar gewoon gedaan. Maar u heeft zich gepresenteerd als een fulltimewethouder die hier iets extra's zou gaan doen, iets nieuws zou gaan doen, grote maatregelen in gang zetten. Kunt u nu eens een paar van die nieuwe grote maatregelen noemen die u het afgelopen jaar heeft uitgevoerd, en niet alleen maar de bestaande projecten die we al deden en daar misschien dan een tikkeltje meer van gedaan, wat overigens ook goed is hoor. Maar we mogen toch wel meer van u verwachten?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Voorzitter, het klopt niet wat de heer Moti zegt. Ik wilde bijna zeggen wethouder Moti, maar die tijden zijn voorbij. Het klopt niet wat hij zegt. Ik heb net al één voorbeeld gegeven. Ik nodig u uit om het Actieplan Geldzorgen te lezen. We hebben een noodfonds gecreëerd van € 500.000,00. Dat is compleet iets nieuws, dat is tot op heden niet gedaan. Dat is omdat we juist wilden inspelen als het gaat om die crisis. Als het gaat om die inflatiecrisis, als het gaat om die energiecrisis. Ik heb u net aangegeven dat we dat hebben gedaan. U geeft aan dat wij niets doen als het gaat om ontbijt. 105 scholen in Rotterdam krijgen ontbijt en wij faciliteren dat.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, Rotterdam heeft altijd een broodnoodfonds gehad en heel goed dat u daar € 500.000,00 bij heeft gedaan om ook noodzakelijke uitgaven te doen. maar dat is niet iets nieuws. Wat u gedaan heeft, is dat u het heeft uitgebreid. Prima, mooi, goed gedaan. Maar dat was mijn vraag niet. Hetzelfde met het ontbijt op school. Het rijk heeft gewoon gezegd: wij gaan miljoenen vrijmaken voor ontbijt op school, gemeenten willen jullie dat uitvoeren? U heeft goed opgepakt wat het rijk gevraagd heeft. Daar hadden we ook een ambtenaar voor kunnen inhuren, gewoon uitvoeren van beleid, maar daar hebben we dan nu een wethouder voor. Maar van een wethouder verwacht je toch wat meer? Namelijk ook eigen beleid, eigen visie, eigen ideeën. U bent al een jaar fulltimewethouder. Wanneer gaan we dat nu eens een keer zien?

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik zou zeggen, open uw ogen en kijk wat wij allemaal aan het doen zijn. We hebben over drie weken ons beleidsplan dat we voor de komende jaren gaan uitrollen. We hebben de afgelopen tijd naast ons Actieplan Geldzorgen, waar we pleisters gingen plakken, waarin wij al die acties die ik net heb benoemd, een voor

een gingen financieren, faciliteren, bedenken. Dan komen wij natuurlijk met ons beleidsplan voor de lange termijn. Dus als u het hebt over visie, over plannen, over drie weken liggen de plannen bij u. We hebben daarvoor al een hoofdlijnennotitie gestuurd, waarin u ook uw input kon leveren.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik ben door mijn tijd heen, dus ik houd het bij deze laatste interruptie. Ik ben heel blij dat we over drie weken eindelijk dat plan krijgen. Want toen we vorig jaar het debat voerden, werd het plan beloofd na het zomerreces. Na het zomerreces kregen we wel een uitgangspuntennota. Dan gaan we het verder uitwerken einde van het jaar. Einde van het jaar werd begin van het nieuwe jaar. Begin van het nieuwe jaar werd voorjaar. Daarna werd het eind mei, daarna werd het juni. En nu hoor ik over drie weken, dan is het juli. Nou, ik kan u zeggen: u heeft het meerdere keren herhaald. Het blijft maar uitgesteld worden. Ik ben blij dat het er nu eindelijk komt, want het is ook broodnodig, juist in het jaar met die grootste armoede. En de vraag is dan eigenlijk: waarom heeft het zo lang geduurd? Wethouder Grauss, een partimewethouder, had in maart zijn plannen al klaar. Waarom heeft het nu twee keer zo lang geduurd? Waarom heeft u dan twee keer zoveel tijd nodig?

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Wethouder Grauss had misschien wel hartstikke goede plannen, maar had elk jaar ontzettend veel moeite om het geld uit te geven. Elk jaar moest mevrouw Verkoelen een motie schrijven om het niet in de algemene reserve te sturen. Dus een plan of niet, armoede en Rotterdam gaan niet zo goed samen in de zin van het uitgeven van het geld. Dus dan kunt u in ieder geval blijven zitten, want uw tijd is ook op.

De **VOORZITTER**. U mag daar antwoord op geven.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, wat de heer Lansink zegt klopt niet helemaal. Ja, de heer Grauss heeft inderdaad de eerste jaren wat geld overgehouden. Maar nadat het programma eenmaal begon te rollen heeft hij helemaal geen geld overgehouden. En net zoals de wethouder hier heeft aangegeven, het bestaande beleid, ook afgelopen jaar, 2022, is gewoon volledig benut. De € 82 miljoen bestaande middelen zijn gewoon volledig benut. Dat was in 2021 ook zo mijnheer Lansink.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nee, maar mijnheer Grauss geeft u wel de mogelijkheid om even zijn beleid uit te rollen. Want dat zegt u hè, in het begin had hij even tijd nodig. Maar dat geeft u deze wethouder in ieder geval niet. In die zin bent u lekker met twee maten aan het meten. Dat is prima ook weer, gewoon voor die stemmingmakerij waar u de hele dag al mee bezig bent. Maar daar trap ik niet in hoor. Ik ben echt niet onder de indruk van dit soort praatjes van de PvdA. Want u bent gewoon weer een beetje stelling aan het maken. Ja, ik ben er niet gevoelig voor.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Nee voorzitter, we zien hier de klassieke coalitiehouding hè, zodra er iets kritisch wordt gezegd tegen het college dan is het gelijk niet waar. Voorzitter, we hebben het hier niet over beleid uitrollen, we hebben het überhaupt over beleid op tafel leggen, dat al

twee keer zo lang duurt. Dat is mijn kritiek. Waarom duurt het zo lang om gewoon te vertellen wat de visie is van dit college, wat ze van plan zijn, wat ze willen doen? Waarom moeten we daar meer dan een jaar op wachten?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, het blijkt gewoon dat de PvdA met twee maten meet, en dat hebben we dan vandaag gewoon even vastgesteld.

De **VOORZITTER**. U mag daar iets van vinden.

De heer **MOTI** (pvda). Hij geeft mij dertig seconden. Voorzitter, het is helemaal geen twee maanden. Ik heb duidelijk gezegd: de heer Grauss heeft binnen zes maanden, iets langer dan, maart, zijn plan klaargelegd. Ik heb het over een parttimewethouder die het in maart weet te realiseren, waarom heeft een fulltimewethouder twee keer zoveel tijd nodig? Terwijl hij twee keer zoveel tijd te besteden heeft. Dat is niet met twee maten meten. Dat is gewoon kijken hoeveel fte, hoeveel uren werkt iemand en lukt het hem om iets te produceren in die tijd? Daar heeft deze wethouder blijkbaar heel veel moeite mee.

De **VOORZITTER**. U herhaalt zich weer. We gaan naar mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja, dan neem ik hem over. Want daar gaat het natuurlijk om, ik ben al een jaar afgehaakt heel eerlijk gezegd, want dat hele beleidsplan, daar heb ik me in het begin heel erg druk over gemaakt en dat zien we niet. Laten we het eens over een andere boeg gooien. U weet niet wat u moet doen. Wat doet u in de toeslagenaffaire voor de mensen in Rotterdam? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) O ja, het is geen affaire, het is een schandaal. Het is ook een schandaal. Maakt u er eens een minder schandaal van. Wat doen wij aan het toeslagenschandaal hier? Wat doen wij, niet aan de schuldenproblematiek bij uw collega-wethouder, maar wat doet u nu in het kader van de armoede om daar iets aan te doen? Want het is echt serieus waar, het is een te gênante vertoning dat u nog durft te zeggen, nu bij de jaarrekening, het gegeven van: jongens, er komt een beleidsplan aan, terwijl meer dan een jaar geleden had ik het al helemaal gehad met het verhaal. Ik ben er ook echt een jaar bij afgehaakt omdat ik dacht: het komt eraan, en het komt er dus niet aan. U heeft geen uitvoeringsprogramma, u heeft geen beleidsplan. En dan kan mijnheer Lansink zeggen: u moet hem wel de kans geven om het uit te voeren. Ja, zelfs dat gaan we deze periode nog niet eens meemaken, dat u er nog aan kunt gaan beginnen. Dus wat heeft u gedaan in het afgelopen jaar, wetende dat een derde van de toeslagenschandaalmensen hier in Rotterdam wonen? Wat heeft u daar nu vanuit uw armoedeportefeuille aan gedaan? Het heeft misschien geen geld hoeven te kosten, maar wat heeft u ervoor gedaan?

De **VOORZITTER**. De vraag is helder.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Weet u, ik hoop altijd maar dat als ik het drie, vier, vijf keer herhaal en harder zeg dat hij het misschien hoort, want het is al een jaar dat we dit vragen.

De **VOORZITTER**. Het doet me denken aan die reclamespotjes waar tien keer hetzelfde wordt geroepen. Ja, en dat blijft hangen. Wethouder Yigit.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik nodig 50PLUS uit om een keer deel te nemen aan een commissievergadering.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Nee, nee, nee, stoppen voorzitter.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Wij hebben tot op heden altijd debatten gevoerd. Wij hebben het toeslagenschandaal talloze keren besproken in de commissie, wat wij daar doen en onze inzet daarvoor.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Eerst een punt van orde voorzitter, want het wordt er niet stil van.

De **VOORZITTER**. Nee, nee.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dit is iets wat een wethouder niet heeft te doen. Niet heeft te doen.

De **VOORZITTER**. Anders ontnem ik u het woord. U heeft uw opmerkingen gemaakt, de wethouder reageert en daar wachten we rustig op. Wethouder. Nee, de wethouder maakt zijn verhaal af. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Jawel, dat doet hij wel. Ik reageer via de hamer alleen als er beledigende opmerkingen gemaakt worden. U maakt elkaar verwijten hier in deze raad en dat gaat over en weer. Dus wat dat betreft is het geen beledigende opmerking. Het is ook niet qua Nederlandse taal een opmerking die niet gepast zou zijn. U maakt elkaar verwijten in politieke zin en ik acht deze opmerking van de wethouder gewoon in de zin van debattechniek toelaatbaar. Of je dat ook moet willen is vers twee. Nee, maar u mag daar zo meteen inhoudelijk iets van zeggen. Nee, de wethouder is aan het woord. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Voorzitter, het debat over het toeslagenschandaal voeren wij wekelijks. Dat is mijn punt. Periodiek, excuses, ik zeg wekelijks. Periodiek hebben wij natuurlijk, wij hebben de voortgangsrapportage gehad laatst, ook in de commissie, waarin wij de voortgang van het toeslagenschandaal hebben besproken en ook wat wij qua inzet doen. Ik noem maar één voorbeeld, wij hadden een wachtlijst als het gaat om de gedupeerden die geen toeslagencoach hadden. We hebben met 20 fte extra personeel ervoor gezorgd dat die wachtlijst er niet meer is, zodat die gedupeerden ook gewoon geholpen kunnen worden. U weet dat alle wensen van de gedupeerden gefinancierd worden door het rijk. Wij ondersteunen ze op verschillende domeinen. Het kan zijn dat iemand spullen nodig heeft met betrekking tot de inrichting. Het kan zijn dat iemand ander schoolgerei nodig heeft voor de kinderen. Dat wordt allemaal gefinancierd in samenspraak ook met onze toeslagencoaches. Als u het heeft over de problematiek rondom het toeslagenschandaal landelijk, dat dat allemaal lang duurt, volkomen eens. Maar dat is echt de verantwoordelijkheid die ook ligt bij het rijk. UHT, de uitvoeringsorganisatie, die moet ten eerste de aanmeldingen beoordelen. Is iemand gedupeerd of niet? We kunnen dat debat wel een keer doen ook met u, maar dat is natuurlijk een heel groot dossier. Als het gaat om de vraag van de heer Moti: waarom duurt het nu zo lang dat u met een beleidsplan komt? Ik denk niet dat het heel lang duurt, omdat wij ten eerste de focus hebben gelegd op de kortetermijnacties. Wij zagen dat er verschillende noden waren in de stad. Wij hebben ten eerste in oktober meteen ons Actieplan Geldzorgen gelanceerd om die pleisters te plakken. Twee maanden daarna kwamen wij met een hoofdlijnennotitie, waarin wij het hebben gehad over de hoofdlijnen van het beleid. Dat was nota bene een motie van mevrouw Verkoelen, die zei: ik wil eerst input leveren. Vervolgens hebben wij natuurlijk talloze gesprekken gevoerd met wetenschappers, met experts, om ook te kijken wat nu efficiënt beleid is. En over drie weken krijgt u het plan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, het is nu aan u.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Uitvoering voorzitter, ik wil graag horen over de uitvoering, want nu komt u met een beleidsplan. En wat dan? Gaan we dan nog een uitvoeringsplan krijgen en nog een jaar moeten wachten of gaat u gelijk draaien? We willen gewoon heel concreet dat er iets gaat gebeuren. Alles wat u noemt is, precies zoals de heer Moti zegt, niet extra. Ook over het toeslagenschandaal. U bent niet op een extra punt bezig. Dit zijn allemaal zaken geïnitieerd door het rijk, het is prachtig, maar dat is niet wat ik van mijn wethouder wil. Want die uitvoering kunnen de ambtenaren doen. Ik wil van een wethouder veel andere zaken. Heel veel andere zaken. En daar hoef ik niet voor in een commissie te komen om u dat te kunnen vertellen. Dat heb ik u al meermalen verteld en dat blijf ik u vertellen en dat is het enige wat u niet doet. Het enige wat u steeds keer op keer blijft herhalen is wat u doet in naam van een rijk, maar niet in naam van een college.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Vlieger. U was gaan zitten. Als u het woord niet meer wenst, maar ik heb u genoteerd.

Mevrouw **VLEIGER** (gl). Nu u mij toch het woord geeft, de wethouder begint over: we hebben het wekelijks over het toeslagenschandaal. Dat is niet waar. Toen periodiek, dat klopt. Nou ja, we hebben het er één keer over gehad. Dat is niet periodiek, dat is één keer. We hebben al maanden gewacht op het beleidskader. Dat is er nog steeds niet. Dat komt inderdaad volgende maand hopelijk eens een keer. Dan kunnen we het er na het reces over hebben. Dat is ontzettend jammer. We hebben te weinig ambities gezien. Wij zijn het ook eens met de PvdA, het zijn te weinig ambities. Dus ik ben het eens met mevrouw Verkoelen dat ze vraagt: wat doet u nu daadwerkelijk? En ik vind het dan jammer dat de wethouder dan begint over dat mevrouw Verkoelen niet bij de commissie is. Nee wethouder, geef antwoord op de vraag.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Voorzitter, wij werken dag en nacht als het gaat om het bestrijden van armoede en schulden. Of het nu is vanuit onze mensen die bij het KBR schuldsanering regelen. Of het nu gaat om mensen die kleine financiële problemen hebben met al onze ETF'ers die elke dag op straat in verschillende wijkhuisen actief zijn. Dit gebeurt allemaal en wij intensiveren dat. Ik heb u net aangegeven: we zien een tekort als het gaat om vroegsignalering, dan grijpen we in. Daarnaast hebben we te maken gehad met een inflatie, energiecrisis. Wij zijn aan de slag gegaan met het rijk, verschillende gesprekken gevoerd. Wij hebben energiekussers. Ik heb u net aangegeven, we hebben inderdaad een witgoedregeling van € 500.000,00 zodat Rotterdammers die geen geld hebben voor een wasmachine of koelkast of die een energie slurpend apparaat hebben, dat ze dat toch kunnen krijgen zodat die rekening ook omlaaggaat. Dit zijn allemaal acties die alleen al in de afgelopen zes maanden sinds ik ben begonnen van kracht zijn gegaan. Vervolgens geef ik u aan dat wij ook over drie weken met ons beleidsplan komen. Ik weet dat u daarop wacht en dat gaat u over drie weken ook ontvangen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger nog een keer.

Mevrouw **VLEIGER** (gl). Ook de witgoedregeling hadden we al. Ook dit is niet iets nieuws. Ook dat is weer jammer dat het dan weer benoemd wordt als een nieuw ding, want dat is gewoon niet zo. Overigens zegt u: we werken dag en nacht. Nou, fijn, maar dan gaat er dus iets mis, want wij horen het niet, wij merken het niet. Dus blijkbaar gaat er iets mis dan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, de vraag die gesteld wordt is: is deze wethouder aan de slag? En als ik hoor wat de wethouder allemaal aan het doen is, als ik hoor hoe dat allemaal landt in de stad, dan vraag ik mij af of de raadsleden die daar vragen bij hebben wel goed kijken en goed luisteren. Want de wethouder is aan de slag en het landt in de stad. En voorzitter, de wethouder roept alle hulplijnen in die hij kan gebruiken. Het is alleen maar goed. Dus dat het niet landt bij de raadsleden in deze zaal ligt gewoon aan het feit dat ze dat niet willen horen.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank, ik voel me toch wel geroepen om eventjes ook iets te zeggen hoor. Het begint nu wel een heel flauw en doorzichtig karakter allemaal te krijgen. Mevrouw Verkoelen roept: u doet niets aan het toeslagenschandaal. Vervolgens komt de wethouder met een lawine aan maatregelen. Denk ze: o shit, dat werkt niet, dan gooi ik iets anders de arena in en dan begint u over een plan dat te lang duurt voor uitvoeren. De wethouder heeft een paar weken geleden, dat hebben we hier nota bene een commissiedebat gehad over de toeslagenaffaire. Ik vind het nota bene erg ver gaan wat we als gemeente gaan doen. Ik vraag de wethouder daar nota bene: wat doet de gemeente Rotterdam nu boven op de landelijke verplichtingen die in die wet zijn vastgelegd als taak van de gemeente? Daar komt gewoon ook een inhoudelijk antwoord op. Dus in dit geval is het niet een sneer maar gewoon terecht. Een paar weken geleden is het allemaal beantwoord wat de wethouder doet aan de toeslagenaffaire. Dus dit landt totaal in het mulle zand wat u probeert.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Het toeslagenschandaal is voor een derde hier in Rotterdam gaande voor de Rotterdammer. Ik ben helemaal niet bezig met wat het rijk doet. Ik zie wat dat onze Rotterdammers doet. En daar vraag ik voor specifiek hè, ik vraag het aan geen enkele andere wethouder, we hebben specifiek één fte wethouder voor armoede. Dan zou je toch zeggen: daar doen we toch iets extra's op. Kom op mijnheer Ceulemans, dat vindt u ook. Het gaat mij niet over wat er landelijk moet gebeuren. Ik wil weten wat mijn wethouder hier extra doet voor die één fte. Want zonder deze wethouder gebeurden die andere dingen ook allemaal. Want dat wordt door het rijk uitgezet. Daar hebben we ambtenaren voor. Dat is gebeurd. We hebben een extra wethouder Armoede en daarvan wil ik weten wat hij extra doet. En daar gaat de hele discussie over. En ik ben het met u eens, dat wordt op een gegeven moment heel drammerig, maar deze discussie is al een jaar gaande. Eén keer over de hele toeslagenaffaire praten, kom.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nou, volgens mij is het niet zo relevant hoe vaak we in de commissie hetzelfde verhaaltje blijven herhalen. Er zijn taken die we met die herstelwet als gemeente moeten doen. Die voert deze wethouder uit en hij doet er dingen bovenop. Op vijf domeinen. Het is zelfs zo dat de begeleiding vanuit de gemeente aan erkende gedupeerden net zo lang doorgaat zolang erkende gedupeerden dat willen. Dat is een openeinderegeling. Dat doet deze wethouder. Kijk, nogmaals, ik vind het persoonlijk te ver gaan. Maar dat is in dezen dan ter verdediging van de wethouder. Het is onmogelijk om te zeggen dat hij niets doet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger was volgens mij voor.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja voorzitter, ik laat mij niet aanpraten dat ik niet wil zien of wil horen wat er gebeurt in de stad. Het is juist die input van de stad die bij ons terechtkomt, dat ik van organisaties moet horen dat ze het niet zien, dat ze het niet merken. Van de mensen hetzelfde. Daarom geven we dit signaal af. Dus ik laat me echt niet aanpraten dat ik niet wil zien of wil horen wat er in de stad gebeurt. Dat klopt gewoon feitelijk niet. Daarnaast gaat het inderdaad juist om het feit dat heel veel regelingen, heel veel maatregelen er al waren. De enige vraag die wij stellen is: wat heeft u anders gedaan? Dat is de vraag die we stellen, daar willen we antwoord op.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, de overkoepelende vraag is eigenlijk, hoor ik uit de woorden van mevrouw Verkoelen, wat kan deze wethouder meer doen? Deze wethouder benoemt wat hij allemaal meer doet en dan krijgt hij vervolgens het verwijt van mevrouw Verkoelen: dat kan een ambtenaar doen, of dat deden we al. Ik ben benieuwd of mevrouw Verkoelen dan van mening is dat we geen wethouder Bouwen nodig hebben in Rotterdam, omdat dat toch eigenlijk een rijksaangelegenheid is, of omdat we andere wethouders niet nodig hebben, omdat het uiteindelijk toch allemaal vanuit het landelijke geregeld moet worden. Dus voorzitter, de argumenten die mevrouw Verkoelen gebruikt raken kant noch wal.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, ik vind het bijzonder wat mijn collega Vlieger zojuist heeft gezegd, want wij hebben namelijk, één avond voor de verkiezingen, op 14, 15 maart, bij Warm Rotterdam gezeten. Daarin werd ons verteld dat Warm Rotterdam met heel veel partners in de stad had gesproken en daaruit bleek na vragen: hebben we nu nog een extra instrument nodig? Nee, zeiden zij. Geen extra instrument, maar alles wat er nu is, moet beter bij de Rotterdammers terechtkomen. Dus wat u vraagt is: wat doet u extra, wat doet u nieuw? Als ik in het coalitieakkoord kijk, dan zeggen we: het moet bij de Rotterdammers terechtkomen. Effectiever, efficiënter, en daar is de wethouder volgens mij mee bezig. We hebben zelfs een aparte toets in 14010 gekregen, zodat mensen die geldzorgen hebben, direct en meteen geholpen kunnen worden. Dat is de verandering die wij doen. We zorgen ervoor dat het bij de mensen terechtkomt. Dus ik ben benieuwd welke signalen u dan gehoord heeft.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). En gebeurt dat dan? Dat is dan de vraag. Want blijkbaar gebeurt het nog niet, het landt nog niet bij de mensen. Fijn als er niets nieuws nodig is, maar er is wel wat anders nodig. Er moet iets veranderen, want de organisaties zeggen nog steeds: het moet anders.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ik noem nog een voorbeeld. Een hele aparte webpagina waar op dit moment alles overzichtelijk op een rijtje staat, welke verschillende regelingen er zijn als je in armoede leeft, waar je aanspraak op kan maken, wanneer en hoe. Dat zijn dingen waardoor we ervoor zorgen dat het duidelijker en overzichtelijker wordt en makkelijker bij de Rotterdammers terechtkomt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen. Ja, ik kan het niet afdwingen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Daarom zeg ik: u krijgt nu het woord.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Moet u luisteren, mevrouw Mohamed-Hoesein stelt het verhaal dat bouwen landelijk is. Laten we daar nu eventjes met elkaar serieus over zijn jongens. We weten ondertussen wel wat onze taken wel en niet zijn hè, als we nu hier aan gaan twijfelen en gaan zeggen: dat is geen kerntaak meer van de gemeente, dan zijn we diep aan het zakken. Dus dat is volkomen flauwekul. En armoede is een landelijke taak en we hebben er een extra aan gekoppeld door een wethouder waar ik heel blij mee ben en dat geeft me ook gelijk de kans om op mevrouw Maassen te antwoorden die het antwoord gaf met betrekking tot de vraag waar dan de signalen zijn. Ik heb continu, en ik heb er maar even eentje voor me staan hier van hetzelfde Warm Rotterdam. Mevrouw Verkoelen: Warm Rotterdam blijft maar signalen ontvangen over ouderen in armoede. Het is echt zorgelijk. Hoe kunnen we dit beter adresseren? Hoe kunnen we dit beter adresseren want het komt niet aan? Dat is mijn taak als raadslid om bij een wethouder neer te leggen. En die komen niet aan. Dat is mijn probleem. Ze komen niet aan. Dat is de enige vraag, hoe kunnen we het bij deze wethouder laten doordringen dat we niet zitten te wachten op een beleidsplan dat we weer over drie weken waarschijnlijk gaan krijgen, en dan nog maar zien of we het gaan krijgen. Maar wat gaan we daar nu aan doen? Wat gaan we eraan doen, aan die ouderen die in armoede leven?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u bent nu geruime tijd in het rood. Heeft u nog een reactie op mevrouw Verkoelen? Anders ga ik eerst naar mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Er wordt gevraagd naar voorbeelden en het wordt me in mijn schoot geworpen. Kent u het Twitteraccount Armoede maakt moedeloos? Een uur geleden is gepost door een anoniem iemand: "Ik werk op een basisschool in Rotterdam. Veel gezinnen hebben moeite met het betalen van de boodschappen. We hebben recent een groot bedrag ontvangen van een anoniem persoon om uit te geven aan boodschappen voor ouders die zich hiervoor hebben aangemeld. Zo kunnen wij ongeveer 35 huishoudens helpen. 35. De dankbaarheid is groot." De wethouder kan misschien wel een heleboel doen, maar het komt niet bij de Rotterdammers die het nodig hebben. En dat is de vraag. Hoe zorgen we dat het bij de Rotterdammers komt die het nodig hebben?

De **VOORZITTER**. Wethouder, wilt u daarop reageren?

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil daar zeker op reageren. Mevrouw Verkoelen had het er net over dat er heel veel ouderen zijn die in armoede leven, dat klopt. Over drie weken gaan we samen met ons beleidsplan ook een monitor Armoede en schulden sturen. Eén cijfer wil ik wel ook meedelen. Als het bijvoorbeeld gaat om het AOW-tegoed, dan zien we dat ten opzichte van 2021 in 2022 1200 ouderen meer gebruik hebben gemaakt van het AOW- en jeugdtoged. En zo zullen er ook een heleboel aantal andere cijfers zijn waarvan u kunt zien wat er nu is gebeurd ten opzichte van 2021 en 2022. En ik ben het ook helemaal eens met mevrouw Van de Peppel als ze zegt dat we niet iedereen bereiken. Dat is ook een van mijn grootste opgaven, om het bereik te vergroten van allerlei mooie regelingen die wij hebben in deze stad. Ik zie dat er heel veel ouders zijn die nog steeds zeggen: ik heb geen geld voor een laptop. Ja, dan moeten wij wel vertellen dat er een stichting Meedoen Rotterdam is die wij subsidiëren, waar zij een laptop van kunnen krijgen. En zo zijn er dus allemaal regelingen waarvan ik ook wil dat het bereik vergroot wordt. Dat is een van mijn kerntaken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter, ik kan de wethouder voor een deel volgen, maar een laptop is niet een eerste levensbehoefte. Boodschappen wel, en 35 gezinnen die geholpen moeten worden met de boodschappen, dat vind ik schrijnend.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Ik ben het helemaal eens met mevrouw Van de Peppel. Het is geen eerste levensbehoefte. Eten en drinken wel zegt u. Ja, en daarom subsidiëren wij bijvoorbeeld de voedselbank, zodat die mensen ook van voedsel kan voorzien. Ik heb u net verteld dat wij voor het eerst een crisisfonds in het leven hebben geroepen, waarin wij € 500.000,00 hebben gedoneerd. We hebben tegen 25 partijen in de stad gezegd, onder andere Warm Rotterdam, Goud van Noord, zorg ervoor dat je mensen bereikt op het moment dat ze geen eten, drinken hebben, zodat je dat ook wel kan declareren, op een heel laagdrempelige manier. Dus ik probeer met wat binnen mijn macht ligt om zoveel mogelijk mensen te helpen als het ook gaat om primaire levensbehoeften. Maar ik wil u ook wel zeggen dat wij in ons eentje het inflatieprobleem zeker niet kunnen oplossen. Op het moment dat de prijzen in de supermarkten stijgen en stijgen, dan kijk ik ook met een schuin oog naar het rijk. Ik kijk niet alleen naar het rijk. Ik kijk naar wat ik kan doen. Ik heb het rijk ook wel nodig. Ik mag niet doen aan inkomenspolitiek, ik mag niet het inkomen van Rotterdammers verhogen. Wat ik wel doe, is proberen om de gevolgen van armoede te verzachten door allerlei maatregelen te bedenken, wat ik ook net in het begin van mijn verhaal heb benoemd. Dus dat als reactie op u. Ja, mijnheer Vonk had nog een vraag als het gaat om die SDG's ook met betrekking tot armoede. Dat zijn internationale doelen en ook wel nationale doelen. SDG 1 is minder armoede. Dat is heel breed inderdaad. We hebben natuurlijk een monitor waarin u verschillende realisatiecijfers kunt zien over wat we dan bereikt hebben ten opzichte van een jaar geleden. Armoede is breed. Dat kan gaan over vervoersarmoede, het kan gaan over menstruatiearmoede, het kan gaan over die primaire levensbehoeften. En wij proberen dus zowel met ons actieplan als met ons beleidsplan dat we gaan uitrollen om bij te dragen aan die SDG en u ziet ook in de monitor Armoede en schulden wat dan de realisatie is ten opzichte van een jaar geleden. Voorzitter, ik wil dan nog één motie behandelen van verschillende partijen, maar met als eerste indiener CDA, mijnheer Segers-Hoogendoorn. U heeft een motie waarin u vraagt om dus verschillende indicatoren. Ik heb net aangegeven dat wij dus over drie weken met de monitor Armoede en schulden naar u komen, waarin u verschillende cijfers ziet en realisatiecijfers, doelen. Dat gaan wij jaarlijks doen, dat wil ik ook wel zoveel mogelijk betrekken bij een volgende jaarrekening. Maar voor nu is deze motie overbodig.

De **VOORZITTER**. U was klaar wethouder? Hartelijk dank. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, o.

De **VOORZITTER**. Het zakt iets langzamer. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, soms moet je even nadenken wat je met je één seconde resterende spreektijd nog doet en dat is toch reageren op het advies van wethouder Yigit net op mijn motie. Ik snap dat overbodig dan niet zo. Kijk, het plan is er niet, dus dan doen wij als raadsleden ons werk en dan komt er zo'n motie. U kunt ook zien welke partijen daar allemaal op staan. Al die partijen vinden het van belang. U zou zich er van af kunnen maken door gewoon te zeggen: ik heb u gehoord raad, we hebben hier net een gigantisch debat gehad. Ik snap dit. Over drie weken kom ik met een plan. Daar staan die

doelen in. Ik omarm die motie. Dat is ook een manier om met een raad om te gaan hè, dan heb je een soort van samenwerking. Want het is door u dat dat plan nog zo lang duurt. We krijgen straks bij de Voorjaarsnota ook geen kans om dat te doen, want dan zegt u: over een week ligt dat plan er. Dus ik zou u een tip aan de hand willen doen: omarm die motie nu gewoon en ga daar de samenwerking met de raad aan in plaats van hem overbodig te verklaren.

De **VOORZITTER**. Ook uw spreektijd zit er op. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, dan ben ik eigenlijk wel benieuwd. Want wat de wethouder doet in elke commissie die hij tot nu heeft gehad is input vragen. Deze week nog hebben wij het over input vragen aan de commissie. Zorgen dat de plannen juist zodanig zijn dat het gedragen wordt door de commissie, dat het kan worden geleid naar de raad zodat het draagvlak heeft en ook zodat die input vanuit de stad kan worden meegenomen. Dus voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn, dan toch dertig seconden.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Dit is echt de omgekeerde wereld. Er zijn meer dan 14.000 ambtenaren volgens mij. Die ondersteunen dit college, dit negenkoppige college. En wij zijn 45 raadsleden, ik hoef u niet uit te leggen met hoe weinig capaciteit wij het moeten doen. Dan komt er dus heel lang niets. Dan heb je op een gegeven moment een jaarrekening dat je denkt: nu is de maat vol, ik kom met een motie, daarin geef je nog een aantal voorbeelden van steden die dat goed doen. Ik zou zeggen, googel even op die steden, pak de jaarrekeningen erbij, dan heeft u die indicatoren, en dan draait u het alsnog om en zegt u: u moet komen met input. U draait de wereld echt om mevrouw Mohamed-Hoesein. De wethouder moet deze motie gewoon omarmen en dan helpen wij hem. Dat is wat we met deze motie doen.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, jammer dat de heer Segers-Hoogendoorn mijn woorden verkeerd begrijpt kennelijk, want ik zeg niet dat hij het omkeert. Ik zeg juist dat de wethouder bezig is met die input op te halen en dat hij daarom ook die input al heeft.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Volgens mij praten we een beetje langs elkaar heen. We leveren input met die motie. Die kan de wethouder omarmen en zeggen: over drie weken ga ik die motie afdoen in mijn plan. Zo simpel is raadswerk mevrouw Hoesein-Mohamed.

De **VOORZITTER**. Mohamed-Hoesein is de naam, aldus de nestor. Dank u wel. De wethouder was uitgesproken. Geeft dit debatje nog aanleiding voor een slotopmerking wethouder? Dit was het. Oké, dan gaan we naar wethouder Karremans. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ik zou toch willen vragen of de wethouder nog wil reageren op het verzoek van de heer Segers-Hoogendoorn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger, ik heb het gevraagd en hij zegt: dat wil ik niet. Ik kom niet verder. Het is niet zo dat ik het niet gevraagd heb.

De heer **YIGIT** (denk) (wethouder). Voorzitter, ik wil best reageren, maar anders val ik gewoon in herhaling. Ik heb dus aangegeven dat dit al een motie is waarvan ik aangeef dat

wij al eerder hebben aangegeven dat wij dus over drie weken met een monitor gaan komen met betrekking tot de realisatiecijfers, dus het lijkt mij gewoon overbodig en ik heb u ook aangegeven dat wij bij een volgende jaarrekening ook wel meerdere indicatoren ook aan u kunnen doorgeven.

De **VOORZITTER**. Goed, dan nu toch maar wethouder Karremans. Zo meteen staat er weer iemand op, maar ja.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik ga gelijk aan de slag met de vragen die gesteld zijn, want ik ga er niet meer tijd voor nemen dan nodig is. De opmerking van Leefbaar Rotterdam over exploitatie riool, leg de kilometers aan of verlaag de heffing. Dat is een uitspraak naar mijn hart. Dat is ook precies hoe de systematiek werkt. Het is namelijk een gesloten systeem, dus zo werkt het ook en zo denken we er ook precies over. Dan het vliegwieltje, de stadsprojecten lijken niet te werken. Ja, het is natuurlijk niet met een lintje te knippen wat daar precies allemaal door ontstaat. Maar we zien wel degelijk rond Alexanderplein wordt het veel aantrekkelijker, Hofplein, maar ook Rijnhaven, dat daar natuurlijk gebouwd wordt en daar pakken we ook die samenwerking zeker op, om daar win-win van te maken als het gaat om wat wij kunnen doen als overheid. Dan de menselijke maat bij betaald parkeren. Ga pas naar de wijk toe als het college zijn huiswerk heeft gedaan. Ik heb hier natuurlijk ook een brief over gestuurd aan de raad. Ik heb gezegd dat ik eerst voor een aantal groepen maatwerk wil gaan leveren en daarna weer die uitrol ga oppakken. Dat we die uitrol gaan oppakken staat als een paal boven water. De raad heeft daar ook al toe besloten. Maar we willen inderdaad met maatwerk aan de slag. Daar ben ik nu als een gek mee bezig. Dan de vraag van de VVD over de inzet in de nachtelijke uren. Dat was een succes en de VVD hoopt dat ik dat structureel ga uitbreiden. Het antwoord daarop is ja. Ik heb ook al toegezegd om dat in een aantal gebieden buiten de ring in te gaan zetten, dus dat gaan we inderdaad doen, net zoals meer creativiteit bij reservisten bo's. Die aanmoediging om dat te gaan doen pak ik op, dus dank daarvoor. En de vraag van de VVD was ook om dubbelparkeerders of foutparkeerders in de winkelstraten voort te zetten. Een bekende ergernis, zeker bij de VVD. Herken ik ook bij mezelf, dus die pak ik ook graag op, dus daar gaan we ook mee door. Dan over de Eén-app, de vraag van Volt wanneer die komt. ICT-projecten bij de overheid zijn niet projecten die je in een paar maanden afrondt. Ik ben er wel mee bezig om dat te doen maar de site rotterdam.nl is nogal een grote website, maar ik heb wel een aantal keuzes gemaakt hoe we die app precies gaan ontwikkelen. Als web-app bijvoorbeeld, niet als native-app, dat lijkt me verstandiger. En we kijken natuurlijk welke functies in de buitenruimte we daaraan kunnen koppelen. Gelukkig werkt MeldR al hartstikke goed. Ik hoop ook dat elk raadslid die al op zijn telefoon heeft, samen met die afvalbaksleutel, zeg ik tegen de heer Moti. Van mevrouw Verkoelen heb ik al filmpjes gehad over de afvalbaksleutel. Van de rest nog niet, dus die wacht ik met smart af. Dan over de indicatoren. Ja, ik had één indicator die niet was ingevuld. Dat ging over vitale bruggen en infrastructuur. De reden daarvoor is dat de meetmethode daarvoor nog wordt onderzocht, maar de rest is allemaal pico bello in orde. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). O excuus, nog één motie, die was ik helemaal vergeten in alle snelheid. Dat is het amendement, excuus, dank u wel, zeg ik tegen de heer Biljoen. 'Groene wijkinitiatieven als bestemmingsreserve'. Het is een amendement dat eigenlijk meer past bij de Voorjaarsnota. Met het idee ben ik het eens, meer geld voor vergroening. Nou, dat doen we met deze collegeperiode. Er is nog nooit zoveel geld uitgetrokken voor vergroening in Rotterdam, dus daar zijn we het zeer over eens. Maar ik ga

hem ontraden, want het is in de begroting in principe al gewoon geborgd, plus dat het veel meer iets is voor bij de Voorjaarsnota. Dus dat is mijn antwoord op dat amendement.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel voorzitter. Over dit amendement. We kunnen natuurlijk op dit moment wel dingen bestemmen en dat is wat ik probeer te doen met dit amendement, dat we ervoor zorgen dat we een budget klaar hebben staan voor het vergroenen van die kades. Deze belofte is al gedaan aan de bewoners. Er is een intensief participatietraject geweest. Lees maar de afdoening van de motie van mevrouw Kockelkoren over de groene connectie. Die belofte is gedaan, die participatietrajecten zijn geweest. Die plannen liggen er, maar er is geen geld voor. Ik zou zeggen: dit is een perfect moment om daar budget voor opzij te leggen en te bewaren. Vandaar het amendement. En als dat niet is wat de wethouder wil, dan zou ik in ieder geval een toezegging willen dat er weer intensief wordt gesproken met de bewoners hoe ze wel die kades kunnen vergroenen, hoe die plannen die ze hebben gedaan, al die ideeën die ze hebben gehad en hebben samengesteld met de ambtenaren, dat dat hele proces niet voor niets is geweest. En het is wel een belofte die is gedaan door de wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nee, dat klopt niet. Ik heb geen belofte gedaan dat dat zeker zal worden uitgevoerd. We hebben inderdaad gekeken naar bepaalde plannen. Dus dan moeten we wel duidelijk stellen wat we met elkaar hebben afgesproken. Dus wat mevrouw Morkoç zegt is gewoon echt niet waar. Kijk, de stad besturen, ook als het gaat om vergroening, is keuzes maken onder schaarste. Niet alleen schaarste van vierkante meters, maar nu ook gewoon schaarste van geld. Er gaat heel veel geld naar vergroening in de stad. Wellicht dat we er ooit middelen voor vinden. Die zijn er nu niet. We hebben wel al heel veel geld vrijgemaakt voor het vergroenen van de stad en daar ga ik vrolijk mee door. Maar dit amendement, het antwoord blijft hetzelfde, ga ik ontraden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel. Dan ga ik nu al zeggen dat we die afdoening niet gaan accepteren, want in die afdoening staat duidelijk dat in Q4 2022 de kades worden vergroend. Dat is dus gewoon niet gebeurd. En er was dus gewoon een proces geweest waar die beloftes wel zijn gedaan, in ieder geval die beloftes, dat is wel hoe de bewoners dat zo hebben geïnterpreteerd. En ik vind het heel jammer dat de wethouder niet eens kan toezeggen dat hij weer in gesprek wil gaan met die bewoners. Want dat is wel waar de bewoners van Rotterdam behoefte aan hebben. Die groene kades, daar hebben ze behoefte aan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Kijk, als ik weer in gesprek ga treden, ga ik weer verwachtingen creëren. Dat wil ik juist niet doen, dus ik blijf bij mijn antwoord en mijn kwalificatie van het amendement en het advies erbij. Voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Kijk, ik vind het fijn om te horen van de wethouder dat hij dus die kilometers gaat leggen, want het is een gesloten systeem. Door de overexploitatie klotst het extra geld het gesloten systeem binnen, want de kilometers worden niet gelegd. Maar mag ik

uit de beantwoording van de wethouder opmaken dat deze kilometers er alsnog gaan komen de komende tijd, en niet dat de kilometers duurder worden per stuk?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dat de kilometers duurder worden, daar heb ik de raad al over geïnformeerd. Dat is het geval, want we hebben te maken met stijgende grondstofprijzen, dus daar kan ik niet zoveel aan doen. Dat is nu eenmaal het geval. Als het gaat om het leggen van de kilometers, heb ik ook uitgelegd in de hoorzitting van de COR en hebben we ook in BWB besproken wat ik juist probeer te doen. 2022 was mijn eerste jaar volledig als wethouder, ik ben in september 2021 begonnen. Toen had ik enkel nog buitenruimte in de portefeuille, samen met handhaving, integratie en samenleving en nu met mobiliteit. En wat ik juist gedaan heb en waar ik nog steeds mee bezig ben, is die programma's volledig in elkaar vlechten. Daar is nu bestuurlijk ook het momentum voor omdat alles in mijn portefeuille zit. Dus wat ik doe, als we een straat openhalen voor de riolering wil ik tegelijkertijd kijken naar vergroening, naar verkeersveiligheid, naar klimaatadaptie, maar ook samen met waterschappen kijken en bijvoorbeeld met Evides en Stedin naar wat voor leidingen vervangen kunnen worden. Dat gebeurde deels en eigenlijk niet goed genoeg, omdat er vooral werd gekeken naar meekoppelkansen. En de riolering was daarin altijd leidend, dus iedereen ging mee op de planning van de riolering en ik wil dat omdraaien. Ik wil kijken waar de grootste behoefte is vanuit de stad, vanuit de bewoners als het gaat om al die onderwerpen. En laten we de straten aanpakken waar de grootste behoefte in is. Waar dat toe leidt is dat je dan te maken krijgt met participatietrajecten. Want dat wil je doen onder andere met bewoners. Dat betekent dat het langer duurt voordat je die riolering de grond in krijgt. Maar dat doen we omdat we het op een kwalitatief goede manier willen doen. Vloeit er bloed uit? Nee, dat is niet het geval. Het is niet dat we nu grootschalige problematiek hebben met riolering. Een rioleringsbuis vervangen ziet ook niet op een paar jaar, daar kun je best een paar jaar mee wachten, zolang je natuurlijk maar geen grote problemen krijgt. Dus daar houden we natuurlijk wel rekening mee en we proberen zo veel mogelijk te vervangen. Maar we proberen ook juist dat belastinggeld zo goed mogelijk te besteden met een zo groot mogelijk resultaat voor de Rotterdammer met zo min mogelijk overlast. Dat is precies wat we nu aan het doen zijn. Dat vergt wat meer, dat zorgt voor meer complexiteit, maar we denken wel, en dat denk ik zelf zeker ook als vakwethouder, dat dat de allerbeste manier is om daarmee de toekomst in te gaan. Dus dat is een lang antwoord op een korte vraag. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Ik heb zelf nog een paar vragen die ik graag zou willen beantwoorden. Mevrouw Kockelkoren, wilt u behulpzaam zijn met het vasthouden van de voorzittershamer?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Het woord is aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter, ik heb niet zo heel veel vragen, maar mevrouw Verkoelen zat vanochtend een beetje in een poëtische sfeer, want alles eindigde op het woord crisis. Dan gaat de literaire kant van de burgemeester trillen, dus ik denk goed luisteren, alles wat te maken heeft met crisis, crisis, crisis. En zowaar, een veiligheidscrisis. Ik dacht: nou, dan gaan we het gaan krijgen. Maar wat je soms een ander verwijt, is toch ook lastig om zelf te kunnen boekstaven. We hebben natuurlijk wel verschrikkelijke explosies gehad de afgelopen weken. Maar dat is maar een onderdeel van het veiligheidsbeleid van de hele stad. Ik herinner mij dat ik met uw steun het afgelopen jaar, want volgens mij is er een motie van uw hand aangenomen over drugs in de haven, waar wij met elkaar samen met college en raad, raadsbreed die motie hebben aangenomen. En het heeft uitgemond in goed

beleid ten aanzien van drugs in de haven en alles wat daarmee samenhangt. Dat heeft ons ook veel geld opgeleverd. Ook voor de liefhebbers van preventie, het programma Preventie met gezag, dat daaraan gekoppeld is en dat nu uitgevoerd wordt. Dat gaat wat mij betreft de goede kant uit. Ja, die explosies, dat is ons een doorn in het oog. Het is overigens niet zo dat we daar geen remedie tegen hebben. De eerste remedie is natuurlijk gewoon de straatsoldaatjes die dit soort dingen doen gewoon ook oppakken, zoals de afgelopen dagen. Bij die explosies zijn ook mensen opgepakt en overigens zien wij nu dat er wel degelijk soms ook sprake is van kopieergedrag. Want bij de laatste aangehouden personen ziet het er niet naar uit dat het drugsgerelateerd is, maar dat het in andere sferen zit, van mensen die denken: ik heb iets geleerd, misschien lukt het mij ook om iemand te intimideren. Maar het is aardig dat de afgelopen dagen zowat telkenmale bij die explosies de politie de persoon heeft aangehouden. Dat is natuurlijk wel van belang. Daarmee hopen wij de uitvoerders van dit soort dingen zodanig af te schrikken dat zij weten dat de pakkans groot is en dat je het uit je hoofd laat. Dus daar doen we heel veel aan. Ik denk dat het goed is om ook te weten, en dat heb ik u al eerder verteld, dat er een heel team voor geformeerd is de afgelopen tijd, om ook achter de makelaars in die explosies en als het even kan ook de grote vissen te achterhalen en ook die achter tralies te zetten. Maar dank voor uw motie van afgelopen jaar. Want we praten nu over het afgelopen jaar. De motie over drugs in de haven. U heeft daar een rol in gespeeld en dat wilde ik toch niet onvermeld laten. Mijnheer Segers-Hoogendoorn zit in de sferen van cyber. Afgelopen week was er een bezoek bij de politie om te kijken naar het cybercentrum van de politie. Van uw kant was er een medewerker van u of een burgerraadslid van u, een van beiden was er aanwezig. Ik heb teruggekoppeld gekregen dat het een vruchtbaar en een goed werkbezoek was aan de politie om te laten zien wat we op dat terrein doen. En toch is dat niet helemaal genoeg. De gesprekken die wij nu ook voeren met de Tweede Kamer bijvoorbeeld gaan over de vraag over de mate waarin de politie toegang kan krijgen tot bijvoorbeeld Telegramgroepen die wij nu niet kunnen monitoren, omdat de politie daar simpelweg wettelijk niet bij kan. Dat is voor ons wel een probleem, omdat in toenemende mate in dat zwarte gat van internet zich dingen afspelen die de politie niet goed kan waarnemen en daar dus ook geen inschatting kan maken van wat er gebeurt. Dat zit soms in harde criminaliteit, maar ook in de voetbalhooliganisme met een connotatie crimineel, wat mij betreft. Dat is mijn toevoeging. Er zijn helaas ook in die hooligansfeer mensen bezig met pure criminaliteit, dus volstrekt voorbijgaand aan onschuldige graffiti ergens opplakken. Maar daar willen we graag bij komen. En ik denk dat het verstandig is, tenminste dat hoop ik, dat uw raad ons daarbij steunt om ook de wetgever zover te krijgen dat we daarbij zouden kunnen. Uw verzoek om de definitie van HIC zodanig uit te breiden dat cyber erin past, die discussie is weleens vaker gevoerd, ook bij het samenstellen van de nationale veiligheidsagenda. Toch hebben we gemeend, alle regio's, de burgemeesters, team, en de minister dat we dat niet moeten doen omdat HIC een soort trademark is, een soort handelsmerk, net als de G4. Daar maak je ook niet zomaar G5 van. Wat erin zit willen we graag zo houden. Maar het is niet voor niets dat we in de nationale veiligheidsagenda cyber hebben toegevoegd. Dat is een van de prioriteiten en daar wordt in Rotterdam ook heel erg op geacteerd door de politie. Daar is ook een team voor. Als u de volgende keer de kans krijgt om zelf te gaan kijken, zou ik u graag nog een herkansing willen aanbieden om daarnaar te kijken. Dus het is een van de belangrijkste prioriteiten voor de komende jaren. De vraag van uw buurman over artificial intelligence, dat is natuurlijk wel een ingewikkeld domein, dat is een volstrekt nieuw domein waar we op dit moment mee bezig zijn. In relatie tot de haven bijvoorbeeld zouden we heel graag willen dat het scannen van een container niet alleen maar plaatjes oplevert, maar dat het systeem vertelt: wat zit erin, wat zie ik? Daar wordt hard aan gewerkt, wetenschappelijk onderzoek, samen met de douane, de politie, wij de stad Rotterdam willen heel graag op dat terrein de komende periode stappen zetten. Ingewikkeld is het als het gaat om de vraag hoe je omgaat met aangevallen worden door artificial intelligence. Dat er niet echt mensen zitten, maar mensen die proberen je systemen

te lezen en op grond daarvan proberen te penetreren. Dat is een volstrekt nieuw domein. Daar zijn wij niet mee bezig als gemeente Rotterdam, dus ik meld het u toch maar even. Maar ik sluit niet uit dat we de komende jaren ook in gezamenlijkheid daarin stappen zouden kunnen zetten. U heeft iets gelezen over pogingen van vijandige mogendheden, wij noemen dat dan statelijke actoren, om havens in West-Europa lam te leggen de afgelopen weken. Dat is kortstondig gelukt, een paar uur. Ook het Havenbedrijf Rotterdam is op die manier geopenetreerd, maar gelukkig konden wij vrij snel weer onszelf verlossen van die ddos-aanval. Dat is dan weer een heel klassieke aanval, niet een artificial-intelligence-aanval. Maar weet dat we daar aandacht voor hebben, ook op dit gebied. Voorzitter, dit waren de vragen die aan mij gesteld waren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan geef ik het stokje weer over aan de burgemeester.

De **VOORZITTER**. Er was een misverstand over motie V-010 van de heer Biljoen, of die aan mij of aan de heer Struijvenberg gericht is, maar de heer Struijvenberg is zo aardig om die af te doen. Mag ik u alsnog het woord geven?

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u zeer voorzitter. Inderdaad, motie 'V-010' van de heer Biljoen. Ik moet zeggen, ik waardeer natuurlijk pogingen om mensen te betrekken en dat zie ik ergens wel als een oprecht idee om dat te doen. Maar als ik het gewoon lees vraag ik me af of dit nu ten behoeve is van journalisten of van raadsleden. Twee keer zouden journalisten dan ook moeten komen, waarvan één keer een hele dag of bijna een hele dag, als ik het goed lees. En dan vraag ik me af: willen ze dat en willen tien journalisten dat? Dat zijn vragen die in me opkomen of dat al is uitgezocht door de indiener voorzitter, of dat dat nog iets is. Ik kan me ook voorstellen, als dit een diepgewortelde wens is of men het gewoon een goed idee vindt hoor, dat het iets breder wordt voorbereid. Willen journalisten, willen raadsleden, wat zijn de ervaringen landelijk, zijn die wel goed dan? En dan zou ik me kunnen voorstellen dat we het dan misschien nog eens een keer op enig moment bespreken. Maar om nu te zeggen: goh, laten we het maar doen en dan zien we wel, terwijl we eigenlijk nog geen antwoord op die vragen hebben, dan vraag ik me af of dat misschien een beetje te vroeg komt.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Dank voorzitter. Gelukkig hebben we een heel jaar, dus dat lijkt me heel prima.

De **VOORZITTER**. Prima.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Betekent dat nu: dan trek ik dus de motie in want ik heb een heel jaar om dit verder breder voor te bereiden? Of nee, we gaan nu sowieso besluiten dat we het gaan doen en dan zien we wel in het jaar of er überhaupt journalisten geïnteresseerd zijn om deel te nemen. Ik zou dat niet doen. Oprecht, echt, ik snap denk ik, hoop ik, het idee erachter. En dat waardeer ik, dat meen ik echt serieus. Maar ik zeg eigenlijk: doe dan niet even snel zo'n motie, pak het wat breder en goed op en dan kan er misschien ook iets moois van komen. Maar nu even zo, ik zou het eerlijk gezegd ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik begrijp wat de wethouder zegt. Ik kan het dictum eventueel aanpassen naar een onderzoeksmotie en dan kunnen we er samen over sparren, samen met het team dat u ook heel goed heeft geholpen bij de infographic, om te kijken hoe we dit kunnen invullen. Ik weet dat een aantal journalisten daar heel blij mee zullen zijn. Ik zie er een op de publieke tribune ook al heel blij kijken bij het idee, dus in die zin.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Biljoen, u was klaar? Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Nu de andere negen nog voorzitter. Kijk, als de heer Biljoen dat graag wil, doe dat. Daar heeft hij mij ook niet ten principale eerst voor nodig, zou ik zeggen. Ik had nog een vraag.

De **VOORZITTER**. Voordat u verdergaat, de heer Coşkun nog even.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Excuses.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, als de wethouder zegt: ik vind het wel een leuk idee en we willen dat onderzoeken, kan hij ook een toezegging doen dat hij dat serieus gaat onderzoeken, want we hebben natuurlijk het college zelf wel nodig om dat te organiseren. En dan op tijd aan ons te rapporteren wat dat onderzoek heeft opgeleverd zodat we het ook vorm kunnen geven. Want anders zegt u: misschien moeten we dat doen en dan moet mijnheer Biljoen dat zelf doen. Maar u kunt zeggen: we gaan onderzoeken of er belangstelling is bij de pers en of we dat goed kunnen organiseren, wat de ervaringen zijn in Den Haag, dat heeft u allemaal gezegd. Als u nu toezegt dat u serieus iemand aan het werk zet om dat onderzoek te doen en aan ons te rapporteren, dan hoeven we die motie niet in stelling te brengen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Nee, dat zeg ik dus niet. Het idee komt vanuit de raad, dat respecteer ik allemaal wel. Maar zo'n motie zou ik verwachten als dit soort dingen duidelijk zijn. Dat zou ik verwachten. En of er überhaupt behoefte aan is, ook in de raad, dat weet ik ook niet. Dat weet ik niet. Dat mag ik toch wel gewoon vragen? Gewoon een wat steviger voorbereiding van zo'n idee voordat dat nu even in de raadsvergadering opeens zo via een motie op mijn tafel belandt, als ik heel eerlijk mag zijn, voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Blijkbaar ziet u gewoon het hele nut er niet van in. Dan moet u dat zeggen: ik zie het hele nut er niet van in. Je kan zeggen: de motie gaat een beetje ver nog, maar laten we het eerst eens serieus onderzoeken want ik vind het een goed idee. Maar u vindt het gewoon een waardeloos idee.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Nee, geen woorden in de mond leggen voorzitter, alstublieft. Dat moeten raadsleden niet doen. Nee, nee, nee. Ik heb al gezegd: is het nu voor journalisten of voor raadsleden bedoeld? Ik kan mijn eigen idee wel gaan schrijven en zeggen dat het fantastisch is. Dat doen colleges graag en vaak. Dit is een idee van een raadslid. Ik denk dat ik een beetje gevoel heb bij de achterliggende gedachte. Ik zeg: dat vergt een andere voorbereiding dan nu hier in deze raadzaal deze motie indienen. Ik weet niet eens of het nu bedoeld is voor raadsleden of voor journalisten. Dat vraag ik me

oprecht af als ik de motie lees. Dat weet ik niet. Want journalisten komen dan bijeen. Dan gaan we uitleg geven over de jaarrekening. Dan kunnen ze allemaal vragen stellen en dan kunnen ze vragen meegeven via de voorzitter aan uw raad zodat u de vragen van de journalisten hier in deze zaal kunt oplezen. Ik vraag me af of dat de uitvoering is die we met elkaar zouden moeten willen zoeken. Maar ik geef dat ook even terug aan degene die het idee heeft gelanceerd vandaag. Kijk daar nog eens wat beter naar. Kijk ook naar het draagvlak in de raad, kijk ook naar de behoefte van tien journalisten. Dat is wat ik dan teruggeef. En niet van: o, dan pak ik het wel op. Nu is het mijn idee en dan ga ik wel met een voorstel komen. Nee, zoals het hier staat, denk ik, nee.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, het voordeel van een landelijke partij is dat je dan ook gewoon vanuit de Tweede Kamer feedback krijgt. En vanuit de Tweede Kamer kan ik alle partijen die er ook vertegenwoordigd zijn... Ik zie mevrouw Maassen, die is ook regelmatig in de Tweede Kamer. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nu niet meer. De V-100 wordt daar ontzettend goed ontvangen. Niet voor niets stond er ook een hyperlink in de motie, maar ik wil toch nog even voor u voorlezen hoe het daar in de Tweede Kamer gaat. "Op de maandag na verantwoordingsdag organiseert de Tweede Kamer sinds 2017 jaarlijks de zogenaamde V-100. De V staat voor verantwoording en het getal 100 staat voor de honderd burgers die worden uitgenodigd door de Kamer om de jaarverslagen van de ministers kritisch te bekijken. Het doel van de V-100 is om de burgers rechtstreeks te betrekken bij de controlerende taak van de Kamer en de deelnemers aan de V-100 krijgen die dag de kans om vragen te bedenken over de jaarverslagen van de ministeries aan de hand van vooraf geselecteerde thema's door de Kamer." En dan heb je twee centrale vragen die ze dit jaar hebben gesteld. Maar zo gaat het elk jaar. En in de motie heb ik ook gewoon in het dictum vermeld dat wij eigenlijk als raad – ik hoor het constant – dat wij de samenleving beter willen betrekken. Ik heb hier voorgesteld om journalisten, die ook vaak genoeg op de publieke tribune zitten, die ook gewoon weten wat er precies speelt, om hun ook een rol te geven. Burgers hebben hun eigen manier van inspreken. We kunnen ook een andere invulling geven. We kunnen ook wetenschappers zetten in de V-010. Het is een idee om nader uit te werken. Maar zeg dan: zet het in een onderzoeksmotie.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Nee voorzitter, als het idee gelanceerd wordt zoals het hier staat, dat kan voor iedere motie wel gelden, kijk dan nog eens naar een andere invulling. Er wordt voor mij in ieder geval te elfder ure een motie ingediend waarvan ik denk: goh, wat is dat? Dan lees ik de motie en denk ik: nee, op die manier uitvoeren lijkt mij een slecht idee en dan ontraad ik hem. Ik geef er alleen bij dat ik denk dat ik snap wat de achterliggende gedachte is. Dat vind ik een nobel streven. Kijk daar nog eens wat beter naar. Dat geef ik gewoon terug. Ik kan het ook gewoon laten bij ontraden. Ik vind het geen goede motie want dat vind ik niet. Maar dat vind ik dan wat lelijk, als ik denk: maar de achterliggende gedachte is toch eigenlijk wel nobel en mooi, dus dan geef ik dat er gewoon extra bij. Ik ontraad deze motie.

De **VOORZITTER**. Helder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Ik had ook nog een vraag van de heer Vonk liggen die hij mij nog even heeft doen toekomen, dank daarvoor. Dat ging over de voluntary local review van de SDG's. Hij zei: is dat rapport waar de wethouder het over had dat in september gereed zou zijn, hetzelfde waarvan hij zei dat het eerst in het voorjaar gereed zou

zijn? Ja, dat is inderdaad hetzelfde, dus het heeft een paar maanden vertraging. In plaats van vlak voor de zomer komt het vlak na de zomer. Er was wat extra afstemming nodig met de verschillende beleidsafdelingen van de gemeente. Vandaar. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Biljoen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja straks, ik ga schorsen. Ja, heel goed.

De heer **MOTI** (pvda). Prima om een schorsing te doen, maar doen we ook nog een veegronde van de onbeantwoorde vragen of doet u dat na de schorsing?

De **VOORZITTER**. Ik was van plan om te gaan schorsen voor een minuutje of tien. Dan openen we het begin van de tweede termijn. Daar kunnen we vragen stellen die nog zijn blijven liggen en eventueel een volwaardige tweede termijn voor partijen die nog zendtijd hebben en aansluitend daarop gaan we stemmen.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, sorry hoor.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, een puntje van orde, waarom zouden we schorsen?

De **VOORZITTER**. Gewoon ook theepauze.

De heer **MOTI** (pvda). Ik zou eigenlijk

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). En dat om 17.20 uur. Kunnen we niet gewoon...

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u gaat er doorheen, maar mijnheer Moti had het woord.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, voordat we aan de tweede termijn beginnen, zou ik toch echt eerst gewoon de vragen uit de eerste termijn beantwoord willen hebben. Er zijn een paar vragen blijven liggen.

De **VOORZITTER**. Mij bereiken allerlei signalen. We hebben allerlei redenen om even een korte theepauze te houden, een minuutje of tien. Dan komen we terug en kunnen we een veegronde maken en indien nodig nog een volwaardige tweede termijn voor partijen die nog zendtijd over hebben en aansluitend daarop gaan we stemmen.

De heer **MOTI** (pvda). Prima.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Mag ik dan wel vragen dat we niet tussen de veegronde en de tweede termijn weer gaan schorsen?

De **VOORZITTER**. Nee.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Oké. Ik heb vandaag opgemerkt dat de schorsingen van een kwartier zijn zojuist verdubbeld en ook de schorsing van een uur werd anderhalf uur, terwijl we in potentie best wel tijdig kunnen stoppen.

De **VOORZITTER**. Dat heeft te maken met uw discipline. Maar dat er kort geschorst moet worden lijkt me buitengewoon zinvol, ook voor ons mentale welzijn. Ik schors de vergadering tot 17.40 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u vragen te gaan zitten en mag ik de wethouders vragen hun zetels ook in te nemen? Ik mis nog een paar wethouders en ik zou het wel fijn vinden als ze ook komen luisteren. Mag ik de wethouders vragen ook te gaan zitten? We gaan beginnen. Ik zou het heel fijn vinden als wethouder Achbar ook wordt opgeroepen en wethouder Kasmi. Het op tijd arriveren geldt overigens ook voor wethouders hè? Hartelijk dank. Aan de orde mogelijke niet-beantwoorde of resterende vragen uit de eerste termijn. Mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, meerdere partijen waaronder de PvdA hebben gevraagd naar het ontbreken van de prestatie-indicatoren en welke dat dan zouden moeten zijn. De heer Struijvenberg gaf overigens terecht aan dat hij daar niet een formulering op kan doen. De afzonderlijke vakwethouders moeten aangeven wat dat is. Maar de afzonderlijke wethouders zijn dat eigenlijk vergeten. Nou ja, een aantal hebben het gedaan. De heer Karremans heeft het inderdaad gedaan. Maar ik heb gemist, ik heb de paginanummers genoemd in mijn termijn. Pagina 138, waar geen indicator staat, 139, 140, 141. Dat is in de portefeuille van de heer Achbar, de indicator op milieu- en natuureducatie, de indicator op vitale verenigingen, de indicator op sportbeoefening. Dus ik zou daar alsnog een antwoord op willen hebben. En als tweede, een heel ander punt waar ik nog geen antwoord op heb gehad. We hebben het met elkaar gehad over de blanco cheque. Er is zelfs een heel debat geweest tussen verschillende partijen en de wethouder heeft daar eigenlijk geen antwoord op gegeven. Een blanco cheque voor de bezuiniging op de zorg. Ik zou toch alsnog daar wel een reactie op willen hebben.

De **VOORZITTER**. Oké, dan vertaal ik deze resterende vraag wat betreft punt 1, voor zover wethouders nog niet zijn ingegaan op de prestatie-indicatoren om dat nu in de veegronde nog even te herpakken. Ja?

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, wat betreft resultaten op de doelstellingen, dus prestatie-indicatoren heeft wethouder Achbar namens het college tijdens commissie ZWCS

De **VOORZITTER**. Maar het is geen debat nu, het is naar het oordeel van de heer Moti nog een openstaande vraag.

De heer **ELBAY** (d66). Maar ik wil het even duidelijk maken.

De **VOORZITTER**. Nee, dan gaat u in debat. Naar het oordeel van de heer Moti is die vraag niet door iedereen beantwoord en dan gaan we zo meteen horen van de wethouders. Daarna komt de vraag aan de orde of we nog een tweede termijn willen doen. Mevrouw Elfilali, resterende vragen die niet beantwoord zijn?

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Ik had een vraag gesteld of er een overzicht is ofwel in het totaal of per domein over de ontvangen EU-gelden over het afgelopen jaar. Die vraag is bij mijn weten nog niet beantwoord.

De **VOORZITTER**. Voor de wethouder van Financiën. Over uit Europa ontvangen gelden, of dat collectief is dan wel per domein. Helder. Nog niet beantwoorde vragen? Dan begin ik met de wethouder Financiën.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Excuus voorzitter als ik die vraag heb gemist, maar zo'n overzicht is natuurlijk te maken hoor, dat lijkt me geen enkel probleem. Dus ik zal dat nagaan en ervoor zorgen dat die informatie uw kant op komt.

De **VOORZITTER**. Dan ga ik naar de vraag van de PvdA. Prestatie-indicatoren van wie, van welke sectoren er nog een duiding te verwachten is. Wethouder Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Deze vraag werd toen ook gesteld in de commissie en volgens mij heb ik daar een toezegging gedaan dat ik met name van mijn portefeuille daar een overzicht van probeer te geven en in de toekomst dan zal aangeven wat de realisatie is of waarom er geen realisatie zal zijn.

De **VOORZITTER**. Andere wethouders voor zover ze er niet in de eerste termijn op zijn ingegaan? Niet? Dan wethouder Zorg. De blanco cheque.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, de heer Moti vroeg: we hebben aangegeven een blanco cheque, hoe zit dat? Voorzitter, ik ben eigenlijk bewust niet ingegaan op de discussie rondom de bestuursopdracht zorg. Waarom heb ik dat niet gedaan? Dat was eigenlijk tweeledig. Ten eerste hebben we het hier over de jaarrekening 2022 en de bestuursopdracht zorg is 1 januari 2023 van start gegaan. Er zijn een aantal maatregelen geïmplementeerd. Het andere is, er waren een paar flinke opmerkingen over en ik respecteer dat ook. Er wordt scherp gedebatteerd op dit beleidsveld. Maar er werden ook een aantal dingen gezegd waar we het al vaker over gehad hebben en waar ik echt fundamenteel anders over denk. Ik zie ook dat een aantal mensen die daar een heel duidelijke mening over hebben nauwelijks nog tijd hadden. En dan vond ik het ook niet echt fair om dan helemaal daarop te gaan reageren terwijl zij eigenlijk niet meer de gelegenheid hadden om daarop te kunnen reageren. De derde reden dat ik er niet op ingegaan was omdat het ongetwijfeld in de commissie over de Voorjaarsnota het punt gaat worden waar we het over gaan hebben. Vervolgens komt de Voorjaarsnota in de raad. Ik verwacht zomaar dat we het er dan nog een keer over gaan hebben. En de tweede tranche maatregelen komt binnen twee weken naar de commissie toe met de nieuwe maatregelen en dan gaan we het er ook weer over hebben. Dus ik heb op basis daarvan bewust die afweging gemaakt en niet om de discussie uit de weg te gaan, integendeel, maar om niet weer bewust in mijn reactie daarop in te gaan. Dus voorzitter, dat is even de reden geweest waarom ik dat in mijn voor de rest brede beantwoording buiten beschouwing heb gelaten.

De **VOORZITTER**. Dat zijn de ontbrekende antwoorden. Dan stel ik nu de vraag aan de orde of er behoefte is aan een tweede termijn voor zover er spreektijd beschikbaar is. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ik heb nog spreektijd, dus ik wil hem toch nog even afsluiten. Voorzitter, ik gaf het al aan in de eerste termijn, de jaarrekening is rechtmatig, heeft een goedkeurende verklaring van de accountant en de COR en daarmee kunnen we het college dan ook decharge geven voor het afgelopen jaar. Maar op doelmatigheid vinden we een aantal onderbouwingen volstrekt onvoldoende. We hadden daarom bijvoorbeeld graag gezien dat ons amendement 'Groene wijkinitiatieven als bestemmingsreserve' daarover wel als handreiking werd opgepakt. En voorzitter, als ik het moment toch even kort moet duiden, de wethouder Armoede doet voortdurend beloftes. Eens een keer, in de toekomst, over twee

maanden, in Q2, over drie weken, maar mensen in de stad kunnen vandaag geen boodschappen doen. Wat GroenLinks betreft is dit volstrekt onvoldoende. De wethouder Zorg loopt voortdurend achter de feiten aan en het patroon van achteraf informeren, niet alleen aan ons als raad, maar ook aan de zorgpartijen in de stad, dat is ook echt een dikke onvoldoende. GroenLinks is er verre van gerust op dat de doelen wel gehaald worden en daar komen we over drie weken bij de Voorjaarsnota op terug. Want we zien dat de rijdende tram schokkend tot stilstand komt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik was nog even aan het luisteren naar de planning van wethouder Buijt en ik dacht: we doen dan eigenlijk twee dingen in de tijd die we ook in één keer zouden doen. Want als wij de bestuursopdracht zorg 21 juni ontvangen, dat is net een week eerder, dan kunnen we hem dus met de commissie van de Voorjaarsnota bespreken. En dat zijn twee vliegen in één klap, dus dat lijkt me eigenlijk een win-winsituatie. Zou dat kunnen?

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Wie pakt de vraag van mevrouw Van de Peppel op? Wethouder Buijt.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Het zou mij een lief ding waard zijn om dat te doen, maar dat gaan we tijds technisch net niet redden, omdat wij precies op 21 juni de laatste hand eraan leggen, dat is de laatste bijeenkomst dat alle maatregelen definitief geïmplementeerd worden en naar de raad gaan met een spoedige ingangsdatum daaraan. Volgens mij is ook op die dag de Voorjaarsnotabehandeling. En die brief naar u komt ongeveer 23 juni, dat is op vrijdag, of op 26 juni. Het hangt erom of hij op vrijdag 23 of op maandag 26 bij u binnenkomt.

De **VOORZITTER**. Genoeg zo mevrouw Van de Peppel? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Nou voorzitter, ik zou toch zeggen: stuur maar op. Want dan nemen we het in elk geval mee bij de behandeling van de Voorjaarsnota en de raadsvergadering.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Maar dat is sowieso natuurlijk, want ik stuur het sowieso voor de raadsbehandeling op en uiteraard kan het bij het debat in de raad zelf betrokken worden. Maar het was natuurlijk nog mooier geweest als we het eerst in de commissie hadden kunnen bespreken. Maar goed, dat is geen onwil maar dat is hoe het loopt. Maar uiteraard staat het u volledig vrij om dat in de raadsbehandeling wel uitdrukkelijk te bespreken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, ik zie dat we 28 juni ook een commissievergadering hebben, dus kunnen we het dan gewoon bespreken?

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Dat is echt aan uw commissie en aan uw voorzitter en aan de griffie. Ik heb er geen enkel bezwaar tegen om dat te doen. Ik heb die datum ingeruimd voor de commissie, dus het is echt aan de commissie zelf. Maar dan wel in alle eerlijkheid, als het maandag komt, en dat is mogelijk, dan niet het verwijt: we hebben te kort dag en

dergelijke. Want als het komt dan komt het zeer waarschijnlijk op die maandag de 26^e. Ik praat nu qua data uit mijn hoofd. Maar ik heb er persoonlijk geen enkel bezwaar tegen om waar dan ook met u het gesprek aan te gaan. Wat mij betreft zal daar geen blokkade op komen, maar dat is ook een organisatorische kwestie.

De **VOORZITTER**. Het is aan u.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Dan zal ik beloven dat ik er geen kritische noot over zal geven.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Zowel inhoudelijk als... Oké, helder. Voorzitter, noteert u deze toezegging? Want we zijn altijd heel scherp op toezeggingen.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Over de planning.

De **VOORZITTER**. Ik hoor niet alles. Goed, dank voor dit een-tweetje.

5. *Stemvenster*

De **VOORZITTER**. Volgens mij zijn we zover. Dan wil ik u voorstellen om te gaan stemmen. Ik ga ervan uit dat voor zover het nodig was, u in de pauze naar de stemming heeft kunnen kijken. Ik heb een aantal personen die met elkaar gepaard hebben dan wel gepaard gaan worden. Mijnheer Soytekin en mevrouw Bokhove pairen. En mevrouw Bruin en mevrouw Vlasblom zijn gepaard. Dus als het goed is hebben we dus 41 zetels, met als gevolg dat de meerderheid valt op 21. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, motie 1, 'V-010'. Ik heb naar de wethouder geluisterd en hij was enigszins verrast door de motie en had liever daar wat meer tijd voor gehad om het even tot zich te nemen. In die zin ga ik deze motie dan ook vandaag intrekken, neem ik het mee, ga ik het dan even verder met de wethouder overleggen en kijken of anders met de raad of de commissie hoe we dit dan wel kunnen realiseren.

De **VOORZITTER**. Motie 'V-010' is ingetrokken. Mijnheer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik heb eigenlijk een ordevraag aan u. In de vorige raadsvergadering is een stemming gestaakt. Nu is dit een bijzondere raadsvergadering, dus ik neem aan dat wij daar pas volgende week over stemmen?

De **VOORZITTER**. Correct. U heeft het helemaal goed begrepen.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dan kunnen wij daar rekening mee houden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Andere opmerkingen over moties die ingetrokken worden dan wel stemverklaringen? Dat kan nu dus ook. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, een stemverklaring. Wij zijn kritisch geweest over de verantwoording van de Blokhuismiddelen. Wij willen onze controlerende taak heel serieus nemen en zeker nu er in het land veel kritiek is op de besteding van Blokhuismiddelen willen we dat heel serieus gaan doen, en dan is natuurlijk de vraag als je daar zo weinig informatie over krijgt, of je dan voor de jaarstukken kunt stemmen. Misschien hebben mensen gedacht toen ze mijn betoog hoorden, dat het dan eigenlijk heel erg logisch is als je dan niet voor de

jaarstukken stemt. Maar zo zitten wij niet helemaal in de wedstrijd, en daarom gaan wij uiteindelijk, ondanks de kritiek die wij daarop hebben, toch voor stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter, ik heb één stemverklaring over één motie, namelijk de motie 'Streefwaarde structurele exploitatieruimte'. We hebben hier geprobeerd om de jaarstukken inzichtelijker te maken, niet alleen voor de raad maar ook voor de stad. En ik zou bij deze motie eigenlijk een beetje een boodschap aan ons allen voor de toekomstige moties die gerelateerd zijn aan de financiën proberen om in ieder geval ook wat eenvoudiger en helderder taalgebruik te gebruiken. Misschien is het voor ons wel inzichtelijk, maar het is wel een motie waar ik dat bij zou willen aanbevelen. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, na de moties en de amendementen gaat het natuurlijk over het raadsvoorstel zelf. Geven we het college decharge ja of nee? Kunnen we die stukken vaststellen? Als SP zouden wij natuurlijk dat geld, die bijna € 4 miljard, toch een beetje anders hebben besteed, of misschien wel heel erg veel anders hebben besteed dan dit college. Maar het geld is besteed zoals het is besteed. De accountant heeft een goedkeurende verklaring, de COR zegt ook: verleen decharge, en daarom zullen wij voor deze jaarstukken stemmen en zullen we bij de Voorjaarsnota terugkomen hoe je het geld beter kan besteden.

De **VOORZITTER**. Goed zo. Zullen we gaan stemmen? Ja, de heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, wij zullen uiteindelijk wel voor motie 2 stemmen, hoewel de BBV daar eigenlijk al heel duidelijke regels over heeft, maar het kan geen kwaad, gezien de situatie in Rotterdam, om daar nog een keer een streep bij te zetten. Wij zullen ook voor motie 5 stemmen. Het college zegt terecht dat er al een nadeelcompensatie is, maar volgens mij, zeker gezien de coronajaren waarin terug wordt gekeken naar de voorgaande omzetten, maakt het echt wel nodig om nu ons MKB een extra zetje in de rug te geven, los van die nadeelcompensatie, door misschien wel zo lokaal in te kopen, wat de heer Segers-Hoogendoorn ook al aangaf. Dus daar zullen wij dan ook voor stemmen. En in overal, ook als de voorstellen het niet halen, zullen wij uiteindelijk wel gewoon instemmen met de jaarrekening, want die moet gewoon uiteindelijk vastgesteld worden.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere geluiden nog? Niet? Dan stel ik u voor in deze volgorde te gaan stemmen. Eerst over de moties, dan de amendementen en dan de voorstellen onder 4.2 en 4.3 uit de agenda. Ik had net gezegd dat u met zijn 41'en bent. Dat is niet waar, want de heer Van der Velden is er niet, is ook niet gepaard, dus u bent met zijn 40'en. Ik heb net de koppen geteld, dat betekent dat aan de meerderheid niets verandert, die blijft op 21 staan. Dus dan weet u dat. Dan gaan wij stemmen.

Agendapunt 4, Verantwoordingsdebat

Motie 2, 'Streefwaarde structurele exploitatie'. De motie is met 39 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van BIJ1.

Motie 3, 'Afrekenbare doelen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, BIJ1, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 4, 'Eén indicator, dat is pas armoede'. De motie is met 24 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, BIJ1, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 5, 'Bouwen, bouwen, bouwen, maar sloop de ondernemer niet'. De motie is met 23 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, BIJ1, FvD, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Amendement A, 'Groene wijkinitiatieven als bestemmingsreserve'. De motie is met 24 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, BIJ1, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Amendement B, 'Blokhuismiddelen'. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, PvdA, BIJ1, FvD, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

'4.2, Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2022'. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

'4.3, Voorstel tot vaststelling van de aanbevelingen van de COR n.a.v. de jaarrekening 2022'. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

6. *Sluiting*

De **VOORZITTER**. En zo komen we aan het einde van de vaststelling van de jaarrekening en de jaarstukken en de moties en de amendementen en het advies van de COR. Daarmee komen we aan het einde van deze raadsvergadering. Ik dank u allen voor de wijze waarop u aan het debat heeft deelgenomen, ook de leden van het college. Wel thuis en een fijne avond. De vergadering is gesloten.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	997
Vaststelling van de agenda voor de buitengewone raadsvergadering van 15 juni 2023	997
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 22 en 23	998
4. VERANTWOORDINGSDEBAT 4.1 Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de jaarstukken 2022 en het rapport van de commissie tot onderzoek van de rekening 4.2 Het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2022, inclusief de baten en lasten per programma, de baten en lasten per taakveld en de bestemming van het rekeningresultaat 4.3 Het voorstel tot vaststelling van de aanbevelingen van de commissie tot onderzoek van de rekening naar aanleiding van de jaarrekening 2022	999
4. VERANTWOORDINGSDEBAT - vervolg 4.1 Debat met het college van burgemeester en wethouders naar aanleiding van de jaarstukken 2022 en het rapport van de commissie tot onderzoek van de rekening 4.2 Het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2022, inclusief de baten en lasten per programma, de baten en lasten per taakveld en de bestemming van het rekeningresultaat 4.3 Het voorstel tot vaststelling van de aanbevelingen van de commissie tot onderzoek van de rekening naar aanleiding van de jaarrekening 2022	1043
Stemvenster	1097
Sluiting	1099

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 4 en 6 juli 2023.

De griffier,

De voorzitter,